

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
KOMUNIKĀCIJAS ZINĀTNES NODAĻA

**POLITIKAS UZTVERE LATVIEŠU UN KRIEVU VALODĀS
RUNĀJOŠO CILVĒKU AUDITORIJĀS: ANIMĀCIJAS
SERIĀLA SIMPSONI GADĪJUMS**

BAKALaura DARBS

Autore: **Lauma Anta Tipāne**

Studenta apliecības Nr.: at14037

Darba vadītāja: docente Dr. art. Zane Radzobe

RĪGA 2017

Anotācija

Bakalaura darba tēma ir „Politikas uztvere latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku auditorijās: animācijas seriāla Simpsoni gadījums”. **Pētījuma problēma:** latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku atšķirīgā politikas uztvere.

Teorētiskajā daļā tiek aplūkota televīzijas, animācijas, animācijas seriāla Simpsoni vēsture. Populārās kultūras, politikas jēdzieni, funkcijas, komponentu mijiedarbība Simpsonos. Darbā kā pētniecības metodes tiks izmantotas aptauja un fokusa grupas intervija, kontentanalīze.

Latviešu un krievu valodās runājošie cilvēki animācijas seriālā Simpsoni atveidoto politiku uztver līdzīgi.

Bakalaura darbs sastāv no teorētiskās, metodoloģiskās un empīriskās daļas.

Atslēgvārdi: animācijas seriāls „Simpsoni”, populārā kultūra, politika, fokusa grupas intervija, kontentanalīze

Annotation

Bachelor thesis „Political perception of Latvian and Russian speaking people: animated series The Simpsons case”. **The research problem** of the bachelor thesis is Latvian and Russian speaking people’s different perception of the politics.

Theoretical part includes information about history of television, of animated TV series, of TV series The Simpsons. Popular culture, politics definitions and functions and those component interaction in The Simpsons. The chosen research methods are survey, focus group interview and content analysis.

Latvian and Russian speaking people are perceiving politics similar.

This paper consists of theory, methodology and empirical chapter.

Key words: animation serial „The Simpsons”, popular culture, politics, focus group interview, content analysis

Saturs

Ievads	5
1. TEORĒTISKĀ DAĻA	7
1.1. Televīzijas pirmsākumi	7
1.2. Televīzijas funkcijas.....	8
1.2.1. Televīzijas izklaidējošā funkcija	9
1.2.2. Televīzijas sociālās funkcijas	9
1.3. Animācijas filmu definīcija un attīstība	10
1.4. Animācijas seriāla Simpsoni vēsture.....	13
1.5. Populārās kultūras jēdziena skaidrojums	14
1.5.1. Kultūra.....	14
1.5.2. Ideoloģija.....	16
1.5.3. Populārā kultūra	16
1.6. Politika un tās funkcijas	18
1.7. Populārās kultūras un politikas mijiedarbība	19
1.8. Politika un populārā kultūra animācijas seriālā Simpsoni.....	21
2. METODOLOĢISKĀ DAĻA	23
2.1. Anketēšana	23
2.2. Kvalitatīvā kontentanalīze	24
2.3. Fokusa grupas intervija	25
2.4. Pētījuma dizains	26
3. EMPĪRISKĀ DAĻA	28
3.1. Simpsonu ģimenes modelis un dramaturģiskais raksturojums.....	28
3.2. Aptaujas datu analīze	29
3.2. Kontentanalīzē iegūto datu atspoguļojums.....	51
3.3. Fokusa grupas intervijas datu analīze.....	52
Secinājumi.....	56
Pateicības.....	58
Izmantotie informācijas avoti.....	59
PIELIKUMS	61
1. Pielikums Anketas paraugs latviešu valodā	62
2. Pielikums Anketas paraugs krievu valodā.....	65
3. Pielikums Kontentanalīzes tabula	68
4. Pielikums Fokusa grupas diskusijas transkripts	74

Ievads

Mūsdienās it visur ir iespējams atrast kādu apslēptu, dziļāku nozīmi, kuru darbu autori cenšas nodot ziņas uztvērējam. Bieži vien informācija tiek pievienota ar mērķi, kaut kādā veidā iespaidot vai uzvedināt tās saņēmēju uz vēlamajām domām. Kā zīmējumi uz māju sienām, tā arī mediji cenšas auditoriju izglīt, izklaidēt, informēt un iespaidot.

Simpsoni vienmēr ir atsaukušies uz notikumiem, kas ir aktuāli konkrētajā laika posmā Amerikā un pratuši tos ietekmēt, pat mainīt. 1992. gadā, kad Džordžs Bušs (George H. Bush) noslēdza vienošanos par spēcīgu vērtību tradīcijām, apsolot – „ģimeņu modeli pārveidot tā, lai tas līdzinās Valtoniem (*situāciju komēdija, kura konkurēja ar Simpsoniem*), mazāk kā Simpsoniem.” Dažas dienas vēlāk Simpsoni izveidoja atbildi šim izteikumam, kuru ievietoja scenārijā: ģimene, sēžot pie TV ekrāna, skatās prezidenta Buša runu. „Rau! Mēs esam gluži kā Valtoni (Waltons),” sacīja Bārts. „Mēs arī lūdzamies par to, lai beigtos Lielā depresija.” Nepieciešamība atbildēt uz Buša izteikumu bija unikāla un pārsteidzoša. Simpsoni apvienoja abus – pajokoja par prezidenta politiku animācijas seriālā un kultūru, kuru pārstāvēja. Piecus mēnešus vēlāk Bils Klintons (Bilss Clinton) kļuva par prezidentu. Valtoni bija „ārā” jeb šo televīzijas pārraidi pārstāja rādīt, bet Simpsoni – „iekšā.”¹ Ja viņiem izdevās ar šādu atbildes iekļaušanu uz prezidenta izteicienu panākt sev pozitīvākus apstākļus, tad animācijas seriālu var izmantot kā instrumentu labāka vai sliktāka iespaيدا radišanas veicināšanā.

Animācijas seriālā Simpsoni (The Simpsons) scenārijos bieži tiek iekļauta informācija par aktuāliem politiskajiem notikumiem vai vienkārši politiskie jautājumi, par kuriem tiek informēta nācija, izmantojot ģimeni, par kuru zina lielākā daļa pasaules iedzīvotāju. Animācijas seriāla epizodes tiešsaistē, pēc jaunākajiem datiem, kas ievākti 2017. gada 2. aprīlī, skatās 2.128 miljoni cilvēku². Ņemot vērā šo informāciju, animācijas seriāls jeb šādi pasniegta populārā kultūra kalpo kā instruments, ar kuru cilvēkus pārliecināt, izglīt, informēt un iespaidot.

Katra tautība patērē atšķirīgus medijus, atrodas savā mediju telpā, kas ir ietekmējošs faktors unikālas ideoloģijas veidošanās procesā. Balstoties uz šo informāciju, autorei šķita interesanti izpētīt latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku politikas uztveri animācijas seriālā Simpsoni.

¹ Ortved, J. (2012). *Simpsons Confidential: The Uncensored, Totally Unauthorised Account of the World's Greatest TV Show by the People That Made It*. UK: Faber and Faber. P. 1.

² <http://tvseriesfinale.com/tv-show/simpsons-season-28-ratings/> [skatīts 14.04.2017.]

Pētījuma mērķis: noskaidrot, kā latviešu un krievu valodās runājošie cilvēki uztver ievietototos politikas kodus animācijas seriālā Simpsoni (The Simpsons).

Pētījuma problēma: latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku atšķirīgā politikas uztvere.

Pētījuma priekšmets – politikas uztvere, un pētījuma **objekts** animācijas seriāls Simpsoni (The Simpsons).

Pētījuma jautājumi

1. Kā latviešu un krievu valodās runājošie cilvēki uztver politiku, kura tiek demonstrēta animācijas seriālā Simpsoni?
2. Ko latviešu un krievu valodās runājošie cilvēki uztver animācijas seriālā Simpsoni?
3. Par kādam tēmām saistībā ar politiku, pēc latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku domām, tiek runāts animācijas seriālā Simpsoni?
4. Kādas ir atšķirības politikas uztverē latviešu valodās un krievu valodās runājošo auditorijās?

Darba uzdevumi

1. Iepazīties ar teorētisko literatūru par televīzijas pirmsākumiem, animācijas seriālu vēsturi, animācijas seriāla Simpsoni vēsturi, animācijas seriāla Simpsoni psiholoģiju. Iepazīties ar populārās kultūras un politikas definīcijām, to funkcijām. Populārās kultūras un politikas mijiedarbību un to, kā tā atspoguļojas Simpsonos, minot piemērus no epizodēm.
2. Iepazīties ar pētniecības metodēm – anketēšanu, kontentanalīzi, fokusa grupas diskusiju.
3. Raksturot animācijas seriālu Simpsoni (The Simpsons).
4. Veikt latviešu un krievu tautības cilvēku viedokļu izpēti, izmantojot fokusa grupas interviju un anketēšanu.
5. Izdarīt secinājumus.

1. TEORĒTISKĀ DAĻA

Sākot savu pētījumu, autorei bija nepieciešams vispirms iepazīt televīzijas pirmsākumus, televīzijas funkcijas – izklaidējošās un sociālās, animācijas seriālu vēsturi, animācijas seriāla Simpsoni vēsturi, iepazīties ar populārās kultūras un politikas definīcijām, to funkcijām. Populārās kultūras un politikas mijiedarbību un to, kā tā atspoguļojas Simpsonos, minot piemērus, no epizodēm. Autorei bija nepieciešams šo informāciju izprast, lai veiksmīgāk veiktu pētījumu un izdarītu secinājumus.

1.1. Televīzijas pirmsākumi

Lai gan televīzijas pirmsākumi ir meklējami daudzus gadus pēc telefonu izgudrošanas, ierīces meklējumi, kura spētu sūtīt attēlus no viena objekta uz otru, neietekmējoties no distances starp tiem, aizsākās tik pat agri kā mēģinājums sūtīt skaņu. Ja kādeiz šāda ierīce tiktu radīta, Amerikāņu izgudrotājs Tomass Edisons (Thomas Edison) jau kādu laiku iepriekš – 1870. gadā bija izdomājis nosaukumu: telefonskops (telescopescope).³

Neviens izgudrotājs vai valsts nevar izvirzīt pretenzijas par vēlmi iegūt patentu televīzijas izgudrošanā. Visvērtīgākā iesaistīšanās bija no zinātniekiem Vācijā, Amerikā, Krievijā, Japānā, Lielbritānijā. Kā Skotsmens Kambels - Svinstons (Scotsman A. A. Cambell – Swinston) paskaidroja 1908. gadā, „izaicinājums bija pārvērst gaismu un ēnas elektriskos signālos, kas tiktu nosūtīti no kameras saņēmējam tajos pašos gaisa viļņos kā bezvadu radio.”

Kad 1884. gadā vācietis Pauls Nipkovs (Paul Nipkow) izdomāja rotējošu disku, kurš sastāv no spirālveida virsma, kurā bija caurumi, notika pirmais mēģinājums gaismas un ēnas pārvēršanā elektriskos signālos. Šis process bija mehānisks. Diskā bija ieslēgts gaismas stars, kurš laida gaismu, pa caurumiem un „skanētājām” bildēm, taču ar Karla Brauna (Karl Braun's) katoda stara cauruli, kuru izgudroja 1897. gadā un ar foto elektrisko šūnu, kuru izgudroja J. Elsters (Julius Elster) un Hans Geitels (Hans Geitel) 1905. gadā elektroniskās skenēšana attīstījās daudz auglīgāk.⁴

Pēc tam, kad Pirmais pasaules karš bija uz neilgu laiku pārtraucis izpētes iespējas, Skotsmans (Scotsman), Džons Logio Beirds (John Logie Baird), izstrādāja Nipkova (Nipkow's) mehānisko sistēmu, lai radītu primitīvu 30 līniju bildi. 1925. gadā viņš uzsāka savas ierīces publiskās demonstrācijas Selfridžā (Selfridge), Londonas veikalā un tūpāko

³ Crisell, A. (2006). *A Study of Modern Television. Thinking Inside the Box*. NY: Palgrave Macmillan Ltd. P. 17.

⁴ Turpat. P. 17.

gadu pārraidīja pa televīziju kustīgas bildes. 1928. gadā pārraidīja pirmos skaidri saprotamos TV signālus pāri Atlantijas okeānam.⁵

Lai pārvērstu televīziju masu medijā, Bairdam (Baird) bija nepieciešams iegūt BBC interesi, kuru atteikums pret viņu bija vēsa. Šajā laika posmā BBC bija vienīgie Lielbritānijas ziņu diktatori. Neskatoties uz visiem apstākļiem, kas skāra pasta ofīsu, no kura valdība regulēja publisko komunikāciju, BBC piekrita Bairdam (Baird) veikt eksperimentālu pārraidi 1930. un 1931. gadā uz 30 televīzoriem, kuri tajā laikā bija radīti.⁶

Pēc Otrā pasaules kara 1946. gadā 15 televīzijas stacijas atsāka savu darbību. Kara laikā tās darbojās ierobežotā laikā. Viņi vēl aizvien izmantoja ikonskopa filmu kameras. Tika aprēķināts, ka šajā laika posmā nav vairāk kā dažu tūkstošu televīzijas patērētāju. Laikā, kad norisinājās karš, cilvēki devās skatīties filmas 3 – 4 reizes nedēļā. Pēc kara gados filmu industrija uzsāka savu attīstību ar pilnu kapacitāti.⁷

Televīzija 1946. gadā pārraidīja „dzīvās” programmas, piemēram, sporta pārraides (bokss, restlings un citi), otrās šķiras kustību filmas (parasti vecās Vesterna filmas), dažas jaunāko ziņu un demonstrāciju, diskusiju programmas. Lai gan šie raidījumi nebija pārāk labo, tas sniedza jaunu pieredzi, kas palīdzēja televīzijai attīstīties. Neņemot vērā dažus izņēmumus, visas programmas radīja studijās. Pūļi sāka pulcēties bāros, restorānos, lai redzētu sporta notikumus un dažādus šovus, kuri nesen bija parādījušies. Amerikas publika bija gatava jaunajam medijam, neprasot liekus jautājumus.⁸

Laikā, kad tikai sāka attīstīties kino, televīzijas pārraides, neviens nespēja iedomāties, ka tas viss varētu kļūt par mākslu vai industriju, vai valodu, „vizuālu notikumu”, kas ir papildīts ar dažādām nozīmēm.⁹

Televīzijas attīstība meklējama jau pirms 19. gadsimta, taču tā straujiem soļiem pilnveidojās. Turpinot attīstīties televīzijai, tā kļuva par vienu no vadošajiem medijiem, kura pildīja dažādas funkcijas, arī sociālās.

1.2. Televīzijas funkcijas

Televīzijai piemīt dažādas funkcijas, taču autorei bija nepieciešams definēt divas no tām – izklaidējošās un sociālās.

⁵ Crisell, A. (2006). *A Study of Modern Television. Thinking Inside the Box*. NY: Palgrave Macmillan Ltd. P. 17. – 18.

⁶ Turpat. P. 18.

⁷ Abramson, A. (2003). *The History of Television, 1942 - 2000*. USA: Jefferson, NC : McFarland & Co P. 18.

⁸ Turpat. P. 18.

⁹ Mitry, J. (2000). *Semiotics and the Analysis of Film*. USA: Anthlone Press. P. 1.

1.2.1. Televīzijas izklaidējošā funkcija

Viena no funkcijām, kuras pilda televīzija, ir izklaidējošā. Lai labāk izprastu, autore to raksturoja.

Televīzija mūsu sabiedrībā ir izklaides avots, kas piesaista daļu no mūsu uzmanības.¹⁰ Tas ir ikdienas veids, lai atslābinātos un novērstu domas. Kā izklaides medijs, kas ir pieejams lielai daļai cilvēku, tas spēj konkurēt ar galda spēlēm, teātri, notikumiem sportā, aktivitātēm.¹¹

1.2.2. Televīzijas sociālās funkcijas

Deniss Makveils 1987. gadā ir izveidojis sarakstu, kurā iekļautas mediju individuālās vajadzības. Viņš ir klasificējis mediju vajadzības, skatoties no indivīda viedokļa.¹²

1. Informācija:

- Iespēja uzzināt par notikumiem, kas ir aktuāli pasaulē, sabiedrībā un apkārtējā vidē;
- Padomu, viedokļu meklēšana;
- Pašizglītošanās;
- Drošības iegūšana, papildinot zināšanas.¹³

2. Personiskā identitāte:

- Uzvedības modeļu iegūšana;
- Personīgo vērtību nostiprināšana;
- Savas būtības apzināšanās.¹⁴

3. Sociālā un iekļaušanās mijiedarbība:

- Sevis kā personības apzināšanās saistībā ar citiem;
- Izpratne par sociālajām lomām;
- Piederības izjūtas iegūšana;
- Komunikācijas pamata iegūšana;

¹⁰ Tannenbaum, P., H. (1980). *The Entertainment Functions of Television*. London: Psychology Press. P. 5.

¹¹ Turpat. P. 31.

¹² Rožukalne, A. (2011). *Kas? Kur? Kāda? Mūsdienu mediju auditorija*. Rīga: Turība. 64. – 65. lpp.

¹³ Turpat. 64. – 65. lpp.

¹⁴ Turpat. 64. – 65. lpp.

- Iespēja komunicēt ar sabiedrību, ģimeni, draugiem.¹⁵

4. Izklaide:

- Novēršanās no problēmām, aizbēgšana;
- Atpūšanās;
- Kultūras iegūšana;
- Atpūšanās emocionāli;
- Laika piepildīšana;
- Seksualitātes veicināšana.¹⁶

Simpsoni pieder gan pie informācijas, gan pie personīgās identitātes, gan pie sociālās un iekļaušanās mijiedarbības, un izklaides klasifikācijām. Animācijas seriāls pilda visas no šīm televīzijas kā masu medija funkcijām. Simpsonu epizodēs tiek iekļauta aktuāla informācija par notikumiem globālā līmenī; tajās var iegūt padomus, kā rīkoties un tādā veidā izglītoties. Papildinot zināšanas, cilvēks iegūst drošības izjūtu. Animācijas seriāla auditorija, kas seko līdz notikumu attīstībai, var iegūt priekšstatus par uzvedības modeļiem un nostiprināt savu vērtību sistēmu, tajā pašā laikā apzināties savu būtību un apzināties savu saistību ar citiem indivīdiem. Simpsoni sniedz iespēju izprast sociālās lomas, iegūt pieredzi un sarunu tematu, par ko komunicēt ar citiem cilvēkiem. Skatoties šo, pieaugušo animācijas filmu, ir iespēja arī novērsties no problēmām, aizbēgt, atpūsties gan fiziski, gan garīgi, gūt baudu kultūras jomā, piepildīt savu laiku.

1.3. Animācijas filmu definīcija un attīstība

Lai autore varētu izziņāt animācijas seriālu vēsturi, ir nepieciešams definēt, kas ir animācija.

Animācija ir viena no izcilākajām filmu veidošanas praksēm 21. gadsimta pirmajā pusē. Sākums animācijai meklējams spēlfilmās, kas turpinājās komēdijās, tad tīmeklī, tad mobilajos telefonos. Animācija ir kļuvusi visuresoša, paplašinot savus līdzšinējos parametrus.¹⁷

Animācija ir filma, kura tiek radīta, liekot kadru pie kadra, radot ilūziju, ka notiek kustība, kura patiesībā nav ierakstīta konventionālā līmenī. Normens Maklarens (Norman

¹⁵ Rožukalne, A. (2011). *Kas? Kur? Kāda? Mūsdienu mediju auditorija*. Rīga: Turība. 64. – 65. lpp.

¹⁶ Turpat. 64. – 65. lpp.

¹⁷ Nelmes, J. (2012). *Introduction to Film Studies*. UK: Routledge. P. 214.

McLaren), viens no atzītākajiem šī medija pārstāvjiem, min, ka animācija nav māksla uzzīmēt kustības, bet māksla ir kustības, kuras ir uzzīmētas. Nekas, kas notiek starp kadriem nav tik svarīgs kā tas, kas notiek kadros.¹⁸

Volts Disnejs (Wolt Disney) min to, ka pirmais noteikums multiplikāciju filmu veidošanā ir tas, ka tām nav jācenšas precīzi atkārtot notikumus, kādi tie ir reālajā dzīvē, tā vietā ir jārada karikatūra par dzīvi un notikumiem, lai atdzīvinātu nosapņotās fantāzijas un iedomu fantāzijas, par ko ikviens cilvēks savā mūžā ir iedomājies.¹⁹

Animācija var mainīt pasauli un radīt maģisku efektu, bet iemesls, uz kuru ir nepieciešams vērst lielāku uzmanību ir tas, ka tā var izjaukt iepriekšējās vārda „realitāte” izprantes un mainīt šī vārda interpretācijas.²⁰

1890. gadā Amerikā bija pieejami komiksi no vietējiem drukas medijiem. Šis notikums ir svarīgs, jo tas nodrošināja sākumu animācijai, kuru raksturot varēja ar šādiem vārdiem: tēli pārvietojas no epizodes uz epizodi, teiktais tiek atveidots „domu mākoņos”, vizuāli joki, secīgs stāsts. Sākot ar 1893. gadu Ņujorkas Pasaule un Ņujorkas Žurnāls jau izmantoja krāsainos komiksus. Tos var uzskatīt par prototipiem animāciju formām, kuras attīstījās vēlākos gados.²¹

„Triku efektu” attīstības laikā Georgs Melies (Georges Melies) atklāja to, kā bilde izzūd citā bildē un citus kino efektus, piemēram, kustīgās bildes, sašķelta ekrāna tehnikas, paātrinājumus un palēninājumus un manipulāciju ar zīmētu fonu un ainavu kustību. Melies bija arī animāciju zīmētājs, kurš radīja karikatūras mūsdienu personībām, paātrinot viņu parādīšanos uz ekrāna, izmantojot straujas atskaņošanas opciju.²²

Olijs Johanstons (Ollie Johnston) un Franks Tomass (Frank Thomas) sastādīja sarakstu ar divpadsmit mehāniskiem principiem, kurus vajag ievērot, radot animāciju – veidot kadrus vienkopus un arī stiept, veidot gaidas un inscenējumus, otrā plāna darbības, palēninājumi un paātrinājumi, laika noteikšana un citi. Šie principi pieskīra reālisma sajūtu radītajiem mākslinieku darbiem.²³ Animācijas attīstība ritēja savu gaitu, bet galvenie nopelni šī žanra attīstībā pienākās daudziem māksliniekiem, tai skaitā arī Voltam Disnejam (Walt Disney).

¹⁸ Nelmes, J. (2012). *Introduction to Film Studies*. UK: Routledge. P. 214.

¹⁹ Turpat. P. 214.

²⁰ Turpat. P. 214.

²¹ Nelmes, J. (2012). *Introduction to Film Studies*. UK: Routledge. P. 215.

²² Turpat. P. 215.

²³ Pallant, C. (2011). *Demystifying Disney: A History of Disney Feature Animation*. London: Bloomsbury Publishing. P. 19.

Ja, esot uz ielas, kādam vēlies uzdot jautājumu, kas ir animācijas aizsācejs, visticamāk dzirdēsi atbildi - Volts Disnejs.²⁴ Viņš sāka savu karjeru kā mākslinieks 1919. gadā un jau 1920. gadā izveidoja pirmo animācijas filmu. Šajā laikā viņš pats darīja visu darbu – skicēja un piešķīra krāsas šiem zīmējumiem.²⁵

Sākot ar Bembiju (Bambi) 1941. gadā, Pelnrukšīti (Cinderella) 1950. gadā, Sniegbaltīti un septiņiem rūķīšiem (Snow White and the Seven Dwarfs) 1937. gadā, Disnejs radīja jaunu filmu paudzi. Taču laikā starp Sniegbaltītes un Bembija izdošanu, Fleišera studija (Fleischer Studios) radīja divas animāciju filmas – Gulivera ceļojumu (Gulliver's Travels) 1939. gadā un Misters ukainis dodas uz pilsētu (Mr. Bug Goes to Town) 1941. gadā, kas bez Disneja palīdzības, nostiprināja konceptu pilnmetrāžas filmai, tādēļ šis apgalvojums, ka Disnejs ir animācijas dibinātājs, kļūst strīdīgs, jo 1906. gadā Sjuarts Blektons (J. Stuart Blackton) ar Humoriskajām Smieklīgo Seju Fāzēm (Humorous Phases of Funny Faces), apvienoja izgaismotas kanvas un veiksmīgi deva dzīvību animāciju pasaulei.²⁶ Lai gan Volts Disnejs ir ieguldījis daudz darba šajā žanrā, nav viena tāda mākslinieka, kuru var uzskatīt par animācijas seriālu dibinātāju, taču ir zināmi pirmie animācijas seriāli, kuri ieguva popularitāti.

Par pirmo komerciālo karikatūru tiek uzskatīts Pulkvedis Heeza melis Āfrikā (Colonel Heeza Liar in Africa). Animācijas sēriju attīstība turpinājās ar Disneja radīto Osvalds Laimīgais Trusis (Oswald the Lucky Rabbit) no 1927. gada līdz 1943. gadam, Peli Mikijs (Mickey Mouse) (1928 – 1999) un Muļķīgās Simfonijas (Silly Simphonies) (1929 – 1939).²⁷ Viens no populāriem animācijas veidiem, kāds tiek izmantots Simpsonos un citos animācijas seriālos, ir karikatūra.

Galvenās metodes, kādas tiek izmantotas, ir ironija, sarkasms, ekstravagance un zems pašnovērtējums, vardarbība, netiešas atsauces uz kādu notikumu, farss un asprātība, klišejas, ikdienišķais.²⁸ Animācijas seriālā Simpsoni tiek izmantota parodēšana un intertekstualitāte.²⁹

Pavisam neilgu laiku pēc šiem mākslinieku radītajiem darbiem, cilvēkiem tika demonstrēts animācijas seriāls Simpsoni (The Simpsons), kuru vēsture ir interesanta. Simpsoni ir piemērs tam, ka nekad nevar zināt, kā attīstīsies ideja, jo Metam Grēningam,

²⁴ Pallant, C. (2011). *Demystifying Disney: A History of Disney Feature Animation*. London: Bloomsbury Publishing. P. 17.

²⁵ Turpat. P. 9.

²⁶ Pallant, C. (2011). *Demystifying Disney: A History of Disney Feature Animation*. London: Bloomsbury Publishing. P. 17.

²⁷ Turpat. P. 17. - 18.

²⁸ Hannoosh, M. (2011). *Baudelaire and Caricature: From the Comic to an Art of Modernity*. USA: Penn State University Press. P. 10.

²⁹ Alberti, J. (2004). *Leaving Springfield: The Simpsons and the Possibility of Oppositional Culture*. USA: Wayne State University Press. P. 74.

animācijas seriāla Simpsoni tekstu autoram, nemaz neienāca prātā, ka šādi var pagriezties viņa dzīve – no vienmuļas, neapmierinātas ikdienas, Meta dzīve ieguva krāsas pēc pirmajām sēriju demonstrācijām.

1.4. Animācijas seriāla Simpsoni vēsture

Mets Greinings (Mett Groening) nekad nebija plānojis tik lielus panākumus, kādus sasniedza ar animācijas seriālu Simpsoni.³⁰

Mets Greinings ieradās Los Andželosā 1977. gadā, lai strādātu un nopelnītu naudu rēķinu apmaksāšanai. Savu nepatiku pret tā brīža dzīvesvietu un apstākļiem viņš izmantoja komiksu “Dzīve ellē” (Life in Hell) scenāriju radīšanā³¹.

Simpsonu pirmsākumi meklējami agrajos 1987. gados, kad 33 gadus vecais, nepopulārais multeņu veidotājs, Mets Greinings (Mett Groening) bija ieradies pie Džeimsa L. Broksa (James L. Brooks), kurš bija vairākas reizes apbalvots Holivudas producentu. Džeimss bija vadošais televīzijas tīkla pārstāvis 1970. gados.³²

1987. gada 19. aprīlī, uzreiz pēc pirmās satīras parādīšanas trešajā Treisijas Ulmanes šovā (The Tracey Ullman Show) epizodē, Ziemeļamerikas TV ekrānos pazibēja pirmie kadri no animācijas seriāla Simpsoni (The Simpsons).³³

Zīmējumi un animācija bija klaji rupja, zīmējumos redzamajiem tēliem un priekšmetiem bija tievas kontūrlīnijas un labākā gadījumā tēli bija neizteiksmīgi krāsoti. Turpmākos divus gadus Simpsoni turpināja lēnām attīstīties. Katru nedēļu Treisijas Ulmanes šovā tika parādīti 4 kadri ar šo vulgāro ģimeni. Katrs kadrs bija divdesmit vai trīsdesmit sekunžu garumā, kas kopā radīja vienkāršu stāstu.³⁴

Tam sekoja apbrīnojami panākumi televīzijas vēsturē. Simpsoni divdesmit gadus pēc kārtas bija pirmajā vietā reitingos un ir nopelnījuši naudas summu, kas skaitāma biljonos. Šis animācijas seriāls ir ieguvis 23 Gremija balvas un arī Pībodija balvu. Iegūstot šos panākumus, Simpsoni kļuva populārāki par Meriju Taileri Mūru (Mary Tailer Moore), Seinfeldu (Seinfeld) un CBS Vakara ziņas ar Valteru Kronkitu (Evening News with Walter Cronkite). Laikraksts *Times* Simpsonus nominēja kā visu laiku labāko televīzijas seriālu, to komentējot: „Žilbinoši inteligenti un nepiedodoši vulgāri, Simpsoni ir pārspējuši humoru, aktualitāti un,

³⁰ Ortved, J. (2012). *Simpsons Confidential: The Uncensored, Totally Unauthorised Account of the World's Greatest TV Show by the People That Made It*. UK: Faber and Faber. P. 2.

³¹ Turpat. P. 2.

³² Turner, C. (2004). *Planet Simpson*. USA: Da Capo Press. P. 14.

³³ Turpat. P. 14. - 16.

³⁴ Turpat. P. 16.

jā, iepriekšējās televīzijas leģendas.” Tā ir visilgāk rādītā situāciju komēdija televīzijas vēsturē.³⁵

Animācijas seriāls Simpsoni ieguva savu popularitāti, demonstrējot klasisku amerikāņu ģimenīti pavisam citā gaismā – rupju, pilnu ar satīru un ironiju, ļauniem, bet tiešiem jokiem. Kādi vēl ir apstākļi, kas palīdzēja animācijas seriālam Simpsoni iegūt tādu slavu?

1.5. Populārās kultūras jēdziena skaidrojums

Lai varētu definēt, kas ir populārā kultūra, vispirms ir nepieciešams iepazīties ar komponentiem, no kā tā sastāv – kultūra un ideoloģija.

1.5.1. Kultūra

Lai varētu runāt par populāro kultūru, ir nepieciešams iepazīties ar vēl vienu terminu – ideoloģija.

Mūsdienās šo vārdu lieto dažādos konceptos, kuri ir atšķirīgos līmeņos intelekta ziņā un dažādās domās. Šīs daudzveidības pamatā ir fakts, ka 1950. gadā Alfreds Kroebers (Alfred Kroeber) un Klaidis Klukons (Clyde Kluckhohn) bija spējīgi apkopot pārsteidzošu daudzumu kultūras definīciju skaitu no populārajiem un akadēmiskajiem avotiem. Meklējot dažādas izpratnes par šo jēdzienu, radās svarīgs veids, kā norobežot izmeklēšanas jomu.³⁶

Pēc Edvarda Teilora (Edward Tylor`s) domām kultūru var definēt šādi:” Kopums, kas sastāv no zināšanām, ticības, mākslas, paražām un citām vērtībām, ko radījis cilvēks, kurš ir sabiedrības daļa.”³⁷

Agrākajos laikos, kad lietoja šo jēdzienu „kultūra”, tas tika asociēts ar vārdu „kultivācija”. Sākot ar 16. gadsimtu līdz 19. gadsimtam termins kļuva plaši piemērojams situācijai, kad individuāli cilvēka prāts un personīgās manieres uzlabojās mācību procesā.³⁸

Balstoties uz Viliamsu (Williams) ir trīs veidi, kā ir iespējams lietot terminu „kultūra”:

- Lai novērtētu intelektuālu, garīgu, estētisku indivīda, grupas vai sabiedrības attīstību.³⁹

³⁵ Ortved, J. (2012). *Simpsons Confidential: The Uncensored, Totally Unauthorised Account of the World's Greatest TV Show by the People That Made It*. UK: Faber and Faber. P. 2.

³⁶ Smith, P. (2001). *Cultural Theory. An Introduction*. NY: Blackwell Publishers Ltd. P. 1.

³⁷ Hinds, E. H. Jr., Motz, A. F., Nelson, A. M. S. (2006). *Popular Culture Theory and Methodology*. USA: Popular Press. P. 23.

³⁸ Smith, P. (2001). *Cultural Theory. An Introduction*. NY: Blackwell Publishers Ltd. P. 1

Piemēram, mēs varam runāt par kultūras attīstību Rietumeiropā un atsaukties tikai uz intelektuāliem, estētiskiem faktoriem – izcili filozofi, mākslinieci un dzejnieki.⁴⁰

- Lai attēlotu virkni ar intelektuālām un mākslinieciskām aktivitātēm un to produktiem, kas ir filmas, teātri, mākslas darbi. Šajā lietojumā kultūra ir vairāk vai mazāk sinonīms vārdam „māksla”.⁴¹

Izmantojot šo definīciju, mēs vienmēr iedomātos par šādām lietām, piemēram, dzeja, novele, balets, opera, tēlotājmāksla.⁴²

- Lai apzīmētu cilvēku, cilvēku grupu vai sabiedrības visu dzīvesveidu – darbību, uzskatus, paražas.⁴³

Lietojot šo definīciju, kad runājam par kultūras attīstību Rietumeiropā, mums prātā nebūtu tikai intelektuāli, astētiski faktori, bet gan lasītprasmes attīstība, brīvdienu plāni, sportiskas aktivitātes, reliģiozi pasākumi un festivāli.⁴⁴

Animācijas seriāls Simpsoni ir viens no atpazīstamākajiem un slavenākajiem amerikāņu kultūras fenomeniem.⁴⁵ Šajā raidījumā tiek atveidoti jautājumi un tēmas saistībā ar kultūru, izmantojot komiskus paņēmienus, satīru un parodiju.⁴⁶ Biežāk tas ir par cilvēkiem, kuri pārstāv minoritāti amerikāņu kultūrā, balstoties uz dzimumu, vecumu, reliģiju, rasi un seksualitāti.⁴⁷

Lai runātu par populāro kultūru, ir nepieciešams mobilizēt gan otro, gan trešo skaidrojumu vārdam „kultūra”, ko mums Reimonds Viliams (Raymond Williams) ir sagatavojis. Autore vēlas atgādināt, ka vārda kultūra otrā nozīme ir šāda: kultūra kā īpatnējs dzīvesveids – ļauj mums runāt par brīvdienām jūras malā, Ziemassvētku atzīmēšanu, jauniešu subkultūrām, taču trešā nozīme atļauj mums runāt par ziepju operām, popmūziku, komiksiem kā piemēriem par kultūru.⁴⁸

³⁹ Smith, P. (2001). *Cultural Theory. An Introduction*. NY: Blackwell Publishers Ltd. P. 2.

⁴⁰ Storey, J. (2001). *Cultural Theor and Popular Culture..* UK: Pearson Education Limited. P. 2.

⁴¹ Smith, P. (2001). *Cultural Theory. An Introduction*. NY: Blackwell Publishers Ltd. P. 2.

⁴² Storey, J. (2001). *Cultural Theor and Popular Culture..* UK: Pearson Education Limited. P. 2.

⁴³ Smith, P. (2001). *Cultural Theory. An Introduction*. NY: Blackwell Publishers Ltd. P. 2.

⁴⁴ Storey, J. (2001). *Cultural Theor and Popular Culture*. UK: Pearson Education Limited. P. 2.

⁴⁵ Henry, M. (2012). *The Simpsons Satire, and American Culture*. London: Palgrave Macmillan Ltd. P. 2.

⁴⁶ Turpat. P. 4.

⁴⁷ Turpat. P. 7.

⁴⁸ Storey, J. (2001). *Cultural Theor and Popular Culture*. UK: Pearson Education Limited. P. 2.

1.5.2. Ideoloģija

Ideoloģija ir izšķirošs koncepts populārās kultūras studijās. Greims Turners (Graeme Turner) sauc to par vissvarīgāko konceptuālo kategoriju, studējot kultūru. Džeimss Karejs (James Carey) ir pat ierosinājis, ka britu kultūras studijas varētu būt raksturotas tikpat vienkārši un varbūt akurātāk kā studijās par ideoloģiju. Tāpat kā kultūrai, arī ideoloģijai ir dažādas nozīmes. Lai saprastu šo konceptu, citreiz tas ir sarežģīts process, ņemot vērā faktu, ka daudzās kultūras analīzēs koncepts tiek lietots pārmaiņus ar kultūru pašu par sevi un populāro kultūru. Lai gan ideoloģija tiek izmantota, lai adresētu to pašu teritoriju, ko kultūra un populārā kultūra, termini nav gluži līdzīgi. Brīvā telpa, kas ir starp šiem konceptiem, ir politiska. Fakts, ka ideoloģija ir tikusi lietota, lai atsauktos uz to pašu apjomu konceptuālā ziņā kā kultūra, populārā kultūra, automātiski piešķir jēdzienam svarīgumu.⁴⁹

Animācijas seriāls Simpsoni cenšas atklāt potenciālās ideoloģiju nepatīkamās puses, piemēram, par seksismu, rasismu, homofobiju, ksenofobiju, reliģisko fundamentālismu.⁵⁰

Katrai tautai, rasei ir sava ideoloģija, jo, dzīvojot savā informācijas telpā, patērējot sev interesējošus medijus, tā atšķiras, līdz ar to krievu valodā runājošie cilvēki animācijas seriālā Simpsoni atveidoto politiku uztvers citādi, kā latviešu valodā runājošie un Amerikā dzīvojošie, angļiski runājošie cilvēki.

Iepazīstoties ar jēdzieniem „kultūra” un „ideoloģija”, ir iespējams definēt, kas ir populārā kultūra.

1.5.3. Populārā kultūra

Populārā kultūra ir dzīves sastāvdaļa, ar ko saskaramies ikdienā. Cilvēkiem vienmēr ir bijusi vēlme organizēt pasākumus, tādējādi, atzīmējot kādu svarīgu savas dzīves posmu vai notikumu, radīt mākslas darbus vai skaņdarbus.⁵¹

Populārā kultūra ir jēdziens, kuru var brīvi interpretēt. Tas ir viss, kas mums ikdienā ir apkārt. Televīzijas pārraides, intervija žurnālā, zīmējums uz mājas sienas, jaunākā hip hop izpildītāju dziesma.

Populārā kultūra ir elastīga, tā aptver visu - sākot ar beisbola rezultātu tablo, beidzot ar karikatūrām par politiku. Arī ikviens elements, kas atrodas starp tiem var tikt raksturots kā

⁴⁹ Turpat. P. 2.

⁵⁰ Henry, M. (2012). *The Simpsons Satire, and American Culture*. London: Palgrave Macmillan Ltd. P. 7.

⁵¹ Fedorak, S. (2009). *Pop Culture: The Culture of Everyday Life*. Toronto: University of Toronto Press. P. 1.

popkultūra. Definēt kādu vārdu citreiz palīdzēt var tas, ja mēs vispirms noskaidrojam, kas tas nav. Tad ar laiku varam saprast, kas tas ir.⁵²

Populārā kultūra spēj piedāvāt apjomīgu objektu, simbolu, artefaktu klāstu. Simbolu pirmatnējā nozīme mainās, līdz ar brīdi, kad patstāvīgi esošie objekti tiek nošķirti no to vēsturiskā, oriģinālā konteksta un tiek pakļauta mijiedarbībai ar citiem simboliem, zīmēm, objektiem no atšķirīgiem kontekstiem.⁵³

Lavrens Levins (Lawrence Levine) 1992. gadā rakstā, kas iekļauts izdevumā „Amerikas vēstures pārskats” definēja populāro kultūru kā industriālās sabiedrības folkloru. Savukārt Enkarta (Encarta) definē folkloru kā vispārēju terminu, kas apzīmē katras kultūras verbālo, garīgo, materiālo aspektu, kas tiek pārraidīts mutiski, novērojot, imitējot. Industriālās sabiedrības, kura tiecas vairot un izplatīt kultūru, izmantojot mehāniku nozīmē atļaut to sasniegt cilvēkiem, kuri to nepiedzīvo dzīvē – nododot no cilvēka cilvēkam. Kā Levins piemin, līnija, kas atrodas starp populāro kultūru un folkloru, tāpat kā līnija starp izlasi un populāro kultūru nav noteikta. Piemēram, blūzs aizsākās kā viena no folkloras formām, kas laika gaitā kļuva par svarīgu populārās kultūras idiomu un turpina tikt spēlēta nelielās, privātās vidēs. Bet, ļaujot vaļu dažām neprecizitātēm, populārā kultūra pati par sevi ir šķietami abstrakts fenomens, balstoties uz vēlmi vairot un izplatīt kultūras artefaktu pašu par sevi kā vienumu, veidojas svarīgi efekti un atzari. Piemēram, Harietas Bīčeres - Stovas (Harriet Beecher Stowe's) milzīgie panākumi saistībā ar noveles „Krusttēva Toma būda” izdošanu 1851. gadā veicināja saspringumu sabiedrībā dekādi pirms Pilsoņu kara (un palīdzēja noslīpēt baltādaino cilvēku uztveri pret afroamerikāņiem nākamajās desmitgadēs).⁵⁴

Ir vērts pieminēt secinājumu, kas tika izdarīts saistībā ar Levina (Levine's) definīciju par populāro kultūru. Amerikas Savienotajās Valstīs starp citām nācijām industriālās sabiedrības folklorā ir arī kapitālistiska, kas nozīmē, ka tās ekonomiskā sistēma darbojas privāti, nevis valdības vai sabiedrības īpašumā. Taču ne visas industriālās sabiedrības ir kapitālistiskas, piemēram, Padomju Savienība tāda nebija, un Ķīnas attiecības ar kapitālismu 21. gadsimta sākumā bija pretrunīgas un nepilnīgas. Šiem abiem iepriekšminētajiem piemēriem ir bijušas populārās kultūras.⁵⁵

Tāpat kā daudzos citos gadījumos, kapitālisms populāro kultūru ir ieteikmējis dažādi. No vienas puses, tas ir parādījis ievērojamu efektivitāti populāru artefaktu ražošanā un

⁵² Cullen, J. (2001). *Popular Culture in American History*. USA: Blackwell Publishing Ltd. P. 3.

⁵³ Storey, J. (1999). *Cultural Consumption and Everyday Life*. London: Oxford University Press. P. 55.

⁵⁴ Cullen, J. (2001). *Popular Culture in American History*. USA: Blackwell Publishing Ltd. P. 4.

⁵⁵ Turpat. P. 4. – 5.

izplatīšanā, tādējādi veicinot kultūras demokārtiju. No otras puses tas veicina tendenci koncentrēt varu un bagātību dažu cilvēku rokās. Nemitīgi, meklējot peļņu, var apslāpēt idejas izplatīšanos. Diskusijas var attīstīties ļoti tālu, ja neņem vērā kapitālisma lomu populārajā kultūrā.⁵⁶

Veids, kādā animācijas seriālā Simpsoni tiek parādīti aktuāli jautājumi saistībā ar kultūru, veido raidījumu par unikālu amerikāņu populāro kultūru.⁵⁷

Lai varētu iepazīties ar politiku un tās funkcijām, autore vispirms definēs politikas jēdzienu.

1.6. Politika un tās funkcijas

Politika ir organizēts process, kas pastāv tik pat ilgi, cik dzīvība uz zemeslodes. Tai ir sava forma, iedalījums un varas kontrole. Kā valstiskām, tā arī nevalstiskām sabiedrībām, ir sava politika.⁵⁸ Mūsdienās šis process ir attīstītāks, salīdzinājumā ar laika posmu pirms tam, un neatrodas tikai starp liberālismu un komunitārismu, modernismu vai postmodernismu. Pēdējo gadu laikā politika ir atvērta dažādos veidos, piemēram, iestājoties par feminismu vai viendzimuma attiecību brīvību.⁵⁹

Politiskās partijas ir sistēma, kura pilda dažādas funkcijas. Balstoties uz Anatoliju Rapoportu (Anatol Rapoport), sistēma ir vienības, kuras ir savstarpēji saistītas ar vēsturi un uzvedību.⁶⁰

Politiskās partijas pārstāv dažādas funkcijas, kuras ir galvenās darbībām mūsdienu valstīs, jo īpaši modernajā demokrātijā. Pildot šīs funkcijas, vismaz daļēji tiek noteiktas politisko partiju puses. Tajā pašā laikā ir nepieciešams apzināties, ka šīs nav vienīgās funkcijas, kuras pilda partijas un arī to, ka ne visi politiskie spēki efektīvi pilda šīs funkcijas.

⁶¹ Politisko partiju funkcijas iedalās pēc sakārtojuma, pēc vēlēšanu kampaņām, personu pārliecināšanas un reprezentācijas.⁶²

Lai labāk izprastu, kā norisinās mijiedarbība starp politiku un populāro kultūru, ir nepieciešams iepazīties ar informāciju par to. Dž. Foja (J. Foy) grāmatā „Homērs dodas uz

⁵⁶ Cullen, J. (2001). *Popular Culture in American History*. USA: Blackwell Publishing Ltd. P. 4. – 5.

⁵⁷ Henry, M. (2012). *The Simpsons Satire, and American Culture*. London: Palgrave Macmillan Ltd. P. 33.

⁵⁸ Leftwich, A. (2004). *What is Politics: The Activity and its Study*. UK: Polity Press Ltd. P. 2.

⁵⁹ Calhoun, C., McGowan, J. (1997). *Hannah Arendt and the Meaning of Politics*. London: University of Minnesota Press. P. 2.

⁶⁰ Caramani, D. (2011). *21st Century Political Science. A Reference Handbook*. UK: SAGE Publications. P. 71.

⁶¹ Caramani, D. (2011). *Corporative Politics*. NY: Oxford University Press. P. 223.

⁶² Henry, M. (2012). *The Simpsons, Satire, and American Culture*. NY: Palgrave Macmillan Ltd. P. 5.

Vašingtonu: Amerikas politika caur populāro kultūru” autorei bija iespēja noskaidrot par populārās kultūras un politikas mijiedarbību.

Animācijas seriāls Simpsoni ir pieminējuši ar politiku saistītus notikumus vairāk kā citi situāciju komēdiju raidījumi televīzijas vēsturē.⁶³ Bieži vien raidījumā parādās satīra par cilvēkiem, kuri neieņem labējo politisko nostāju.⁶⁴ Viens no animācijas seriāla Simpsoni veidotājiem Als Džīns (Al Jean) atzīst, ka raidījumam ir tieksme atveidot liberālismu. Mets G. uzskata, ka šova attīstītāju komanda ir ļoti liberāla, taču ir arī tādi, kuri uzskata, ka tā ir vairāk konservatīva.⁶⁵ Animācijas seriāls tiek izmantots, lai popularizētu savu politisko spēku. Šie ir iemesli, autore izvēlējās šo raidījumu, lai pētītu to, kā latviešu un krievu valodās runājošie cilvēki uztver politiku, kura tiek atveidota animācijas seriālā Simpsoni.

1.7. Populārās kultūras un politikas mijiedarbība

Abi koncepti „politika” un „politikas kultūra” daļa vienas idejas un mērķus, tomēr zinātniekiem ir atšķirīgas idejas un definīcijas, kas sastāda kultūru un politisko kultūru. Vispārīnātā skatījumā, kultūru ir iespējams redzēt kā Valters Lipmanis (Walter Lippmann), slavens amerikāņu žurnālists politikas komentētājs 1914. gadā teica: ”Kultūra ir nosaukums tam, kur cilvēki ir ieinteresēti, viņu domas, viņu modeļi, grāmatas, ko viņi lasa, sarunas, ko viņi dzird, viņu diskusijas pie galda, baumas, ko izplata, domstarpības, vēstures izjūta, zinātniskās apmācības, lietas, kuras viņi novērtē, dzīves kvalitāte, kuru viņi atzīst. Visām kopienām ir kultūra. Tas ir viņu civilizācijas klimats.”⁶⁶

Ne visi ir priecīgi par to, ka starp populāro kultūru un politiku ir izveidojušās nesaraucamas saites. Kritiķi no labējās puses Holivudu saskata kā ražotājus, kuri veido populāro kultūru, lai uzbruktu tradicionālajām vērtībām un iznīcinātu pamatus, kuri padara šo valsti, Amerikas Savienotās Valstis, tik lielisku un spēcīgu. Piemēram, bijušais prezidents Džordžs Bušs vienreiz ierosināja, ka Amerikai ir nepieciešamas vairāk ģimenes kā Valtoni, mazāk kā Simpsoni. Viņa viceprezidents Dens (Dan Quayle) iespaidoja TV seriālu Mērfijs Brauns (Murphy Brown), jo scenārijā bija iekļauta aina, kurā galvenajam varonim būtu ārļaulību bērns. Konservatīvie labējās puses pārstāvji ir aizstāvējuši neskaitāmas reizes līdzīgus uzskatus par populāro kultūru. Kritiķiem no kreisās puses arī ir argumenti pret populārās kultūras ietekmi uz Amerikas politiku un sabiedrību. Kreisējais kritiķis Noams Čomskijs (Naom Chomsky) minēja, ka izklaides industrija mēdza nomierināt un novērst

⁶³ Caramani, D. (2011). *Corporate Politics*. NY: Oxford University Press. P. 223

⁶⁴ Henry, M. (2012). *The Simpsons Satire, and American Culture*. London: Palgrave Macmillan Ltd. P. 7.

⁶⁵ Chris, T. (2004). *Planet Simpson*. USA: Da Capo Press. P. 238.

⁶⁶ Foy, J., J. (2008). *Homer Simpson Goes to Washington: American Politics through Popular Culture*. USA: University Press of Kentucky. P. 43.

amerikāņus no politisko darbību uzsākšanas. Pēc šo kritiķu uzskatiem tas ir ierocis, ko veido elites, lai novērstu uzmanību, iepatiktos un kontrolētu masas. Populāra kultūra ir piedāvājusi līdzīgus, paškritiskus argumentus, piemēram, hip hopa dziesma „Televīzija, Tautas Narkotika” (Television, the Drug of a Nation), kuras autori ir grupas Vienreizējie Hophoprisija varoņi (Disposable Heroes of Hiphoprisy) pārstāvji. Viņi vaino televīziju pie iedzīvotāju apvienošanas „Bezsamaņas Savienotajās valstīs” (United States of unconsciousness).⁶⁷

Kamēr abām pusēm – labējai un kreisajai, ir sagatavoti ieroči, ar kuriem viņi ir gatavi uzsākt uzbrukumu izklaides industrijai, viņi redz, ka populārā kultūras ražotāji spēlē patiesi vērtīgās demokrātijas lomu brīžos, kad medijos sākas plašāks sociālais dialogs par kādu jautājumu. Cilvēki var izmantot vēstījumus, kuri tiek parādīti filmas seansa laikā vai dzirdējuši savas iPod austiņās un kļūt mobiliem, lai pieceltos un izteiktos. Aktivitātes ir demokrātija. Cilvēki var nepiekrīst filmā vai televīzijā parādītajam, vai mūzikas vārdos dzirdētajā un viņiem ir atļauts brīvi kritizēt medijus un vēstījumu. Nedomāšana vienādi ir demokrātija. Cilvēki var tikt iepazīstināti ar idejām un konceptiem, par kuriem viņi nekad nav aizdomājušies. Informētība ir demokrātija. Par šo daži priecājas, daži nav tik sajūsmināti, taču abos gadījumos šīs vībrācijas ir izteiksmes līdzekļi par demokrātiju darbībā.⁶⁸

Ir arī cita loma, kuru spēlē populāra kultūra, iedziļinoties politikā, un tā ir izglītības loma. Nereti cilvēki kļūst familiāri ar konceptiem notikumu iznākumiem, kad tos redz filmās, pa televīzijas ekrānu, izlasa par to grāmata vai komiksā vai dzird pa radio. Konceptu klāsts par cilvēktiesībām, brīvību, terorismu, spīdzināšanu, iekšzemju un ārzemju politiku un pat politisko filozofiju un kultūru bieži tiek parādīta, izmantojot izklaidi, tādēļ tiek lietots „pop” jeb „populārs” pirms vārda „kultūra”. Iepazīšanās ar šādiem kompleksiem un konceptiem, izmantojot populāro kultūru, citreiz norit izsmieklā, taču izklaidējošie mediji var palīdzēt aktualizēt politiku tiem cilvēkiem, kuri vienmēr ir jutušies distancēti no tās un domājuši, ka viņiem nav nekādu saistību ar to. Tas var palīdzēt šiem cilvēkiem atklāt, ka politika, kuru, viņuprāt, ir ignorējuši, ir vienmēr bijusi un būs blakus.⁶⁹

Reizēs, kad cilvēki ir nolēmuši novērsties no politikas, amatpersonas, līderi, politiķi, interešu grupas vairs nespēj nodot ziņu šīm personām. Lai gan kā ziedotāji šajā apjomīgajā šovā, populārā kultūra var strādāt pie tā, lai līdzsvarotu negatīvo efektu, kāds ir rezultējies no apātijas. Mērķis ir nojaukt robežas, kas šķirt cilvēkus no valdības. Ja politika kļūst

⁶⁷ Foy, J., J. (2008). *Homer Simpson Goes to Washington: American Politics through Popular Culture*. USA: University Press of Kentucky. P. 1. – 2.

⁶⁸ Turpat. P. 2. – 3.

⁶⁹ Turpat. P. 3.

pažīstamāka un indivīdi to redzēs biežāk sev apkārt, tad būs iespējams labāk ieraudzīt cēloņus un sekas problēmām.⁷⁰

Izklaidējošajos medijos un populārajā kultūrā nav iespējams patverties no politikas un valdības. Perikls (Pericles) ir teicis: "Tikai tādēļ, ka tevi neinteresē politika, nenozīmē, ka politikai neinteresē tu."⁷¹

Amerikas politikas kultūru, attieksmi, ticību var identificēt un var palīdzēt saprast Amerikas demokrātiju un politiku, kā līdzekli izmantojot Simpsonus.⁷²

Populāra kultūra tiek izmantota, lai cilvēkiem, kuri vēlas izvairīties no infomācijas, kura saistās ar politiku, iegūšanas, tāpat viņi kā mērķauditorija, tiktu sasiegti, jo šo animācijas seriālu Simpsoni zina gandrīz visi pasaules iedzīvotāji un to regulāri skatās daudzi. Lai labāk pierādītu faktu, ka animācijas seriālā Simpsoni tiek demonstrēta politika, nākamajā apakšnodaļā autore minēs dažus piemērus, kā, izmantojot izklaides industriju, iedzīvotājiem tiek nodota informācija par notikumiem, kas skar Amerikas politiku.

1.8. Politika un populārā kultūra animācijas seriālā Simpsoni

Kāda no epizodēm Homērs saka: "Bērni, bērni, lūdzu, beidziet strīdēties. Varbūt Līzai ir taisnība par to, ka Amerika ir iespēju zeme, un varbūt Adilam ir pamatojums argumentam par to, ka kapitālisma iekārtas tiek eļļotas ar strādnieku asinīm."⁷³

Kad Līza nevarēja atrast iedvesmu, lai uzrakstītu eseju konkursam, viņa devās iegūt iedvesmu vietējā nacionālajā mežā, veroties ainavā, viņa saka: "Labi, Amerika, iedvesmo mani." Kad viņa palūkojas uz majestātisku kalnu, kurš ir sniega pārklāts un violets, kails ērglis nolaidās uz zara pretī Līzai. Putns, izplešot spānus un pagrozot galvu uz vienu pusi, tiek radīts skats, kuru, mazajai meitenei redzot, viņa turpina rakstīt savu eseju. Kopā ar savu tēvu Līza prezentē savu gara darbu veterāniem. Viņai bija iespēja ar savu rakstu darbu iepazīstināt citus uzreiz pēc bērna, kurš prezentēja savu aizstāvību, sadedzinot Amerikas karogu. Homēra meitas esejas nosaukums bija – „Saknes demokrātijā”, kurā viņa stāsta savu redzējumu par Ameriku: "Kad Amerika tika dibināta 1776. gada karstajā jūlija dienā, koki Springfieldas mežos bija vēl tikai tievi stādi, kuri tiecās pēc saules. Māte Zeme sniedza barību kokiem un arī putnēniem, kuri atrada spēku vienkāršos vienādības un taisnības ideālos. Kurš varēja

⁷⁰ Foy, J., J. (2008). *Homer Simpson Goes to Washington: American Politics through Popular Culture*. USA: University Press of Kentucky. P. 3.

⁷¹ Turpat. P. 4.

⁷² Turpat. P. 4.

⁷³ Turpat. P. 41.

iedomāties, ka šādi vareni ozoli vai tik spēcīga nācija varētu izaugt no kaut kā tik trausla un nabadzīga?”⁷⁴

Šajā esejā, kuru uzrakstīja Līza, ir skaidri redzams tas, kā Simpsonu veidotāji cenšas scenārijos iekļaut infomāciju par Amerikas politiku, lai tādā veidā uzlabotu nācijas vienotību un nostiprinātu uzskatus tiem iedzīvotājiem, kuri domā, ka ASV ir lieliska valsts, un mainītu viedokli tiem cilvēkiem, kuri nespēj izlemēt, kādu nostāju ieņemt par savu valsti.

Savukārt kādā citā reizē Līza saka:”... neuztraucies, kongresmeni, es ticu, ka tu vari nopirkt visas balsis, kuras tev ir nepieciešamas ar savu netīro naudu. Šī nācija būs zem dolāriem, bez brīvības un taisnības iedzīvotājiem.”⁷⁵ Dzirdot ziņas, ka šis kongresmenis ir ielikts cietumā, Līza nočukst:”Es nespēju noticēt. Sistēma strādā.”⁷⁶

Animācijas seriālā Simpsoni netiešā veidā tiek demonstrēta politika, kas ļauj politiskajiem spēkiem ietekmēt un iegūt sev vēlamus rezultātus no tiem pārstāvjiem, kuri cenšas izvairīties no aktīvas iesaistīšanās politikā. Simpsoni ir viens no veidiem, kā tiek izmantota populārā kultūra politiskiem nolūkiem.

⁷⁴ Foy, J., J. (2008). *Homer Simpson Goes to Washington: American Politics through Popular Culture*. USA: University Press of Kentucky. P. 41. – 42.

⁷⁵ Turpat. P. 41.

⁷⁶ Turpat. P. 42.

2. METODOLOĢISKĀ DAĻA

Lai noskaidrotu to, kā politiku uztver latviešu un krievu valodās runājošie cilvēki animācijas seriālā Simpsoni, autore izmantoja datu iegūšanu no kvalitatīvajām un kvantitatīvajām pētniecības metodēm sociālajās zinātnēs - anketēšanu, fokusa grupas diskusiju un kontentanalīzi, taču, lai veiksmīgāk iepriekšminētās metodes pielietotu darba izstrādē, ir nepieciešams tās definēt.

2.1. Anketēšana

Aptaujas anketas ļauj pētījuma veicējam uzzināt respondentu viedokļus par jautājumiem, kas interesē pētnieku un viņu demogrāfiskos datus. Tālākajā procesā ir iespējams izmantot iegūtos datus, lai izskaidrotu kādu parādību vai situāciju.⁷⁷

Priekšrocība anketēšanai interneta vietnēs ir iespēja identiski vienādus jautājumus uzdot kuplam respondentu skaitam vienā laikā. Anketas aizpildīšana cilvēkiem aizņem maz laika. Elektroniskai anketai ir iespējams pievienot interesantu dizainu, izmantot teksta formatēšanas, grafisko dizainu, krāsu piešķiršanas funkcijas. Kā arī respondentiem ir iespējams pirms anketas pildīšanas sagatavot atbildes, kuras pēc tam ievada pretī atbilstošam jautājuma laukam. Pētnieks pēc tam saņem tiešus datus elektroniski, kuriem tiek piedāvāta analīze.⁷⁸

Aptaujas anketā ir iespējams izmantot gan atvērtos jautājumus, gan slēgtos jautājumus. Katram no šiem diviem veidiem piemīt sava īpatnība. Atvērtajos jautājumos pētnieks aicina respondentu sniegt savu viedokli, taču slēgtajos jautājumos pētnieks piedāvā gatavus atbilžu variantus. Atvērtajos jautājumos respondentam tiek piedāvāta iespēja sniegt neierobežotu atbildi. Izmantojot šo metodi, var saskarties ar problēmām, piemēram, atbilde uz jautājumu ir pārāk plaša, to ir grūtāk apkopot. Uz slēgtajiem jautājumiem respondenatam ir iespēja sniegt atbildes ātrāk un vieglāk, kas pētniekam atvieglo darbu, kodējot un analizējot datus. Pastāv arī to darot, jo ir grūtāk interpretēt iegūtos datus, jo to ir daudz.⁷⁹

Tiek piedāvāti astoņi svarīgi noteikumi, kas var palīdzēt uzlabot jautājumus anketā un spētu iegūt nozīmīgāku informāciju no respondentiem:

1. lietot visiem zināmus vārdus, neizmantojot slengu, žargonu vai zinātniskus terminus;

⁷⁷ Miller, L., R., Brewer, D., J. (2003) *The A-Z Social Research*. London: SAGE Publications Ltd. P. 302.

⁷⁸ Hesse - Biber, N., S., Leavy, P. (2004) *Approaches to Qualitative Research: A Reader on Theory and Practice*. Oxford: Oxford University Press. P. 372.

⁷⁹ Oppenheim, N., A. (2001) *Questionnaire Design and Attitude Measurement*. London: Continuum. P. 112. - 114.

2. neizmantojot sarežģītu teikumu uzbūvi;
3. izmantojot jēdzienus, kurus ikviens respondents veiks vienu un to pašu interpretāciju;
4. visu konkretizēt, izvairīties no abstraktiem vai vispārinātiem jēdzieniem;
5. piedāvāt atbilžu variantus, kuri nepārklājas un nav visaptveroši;
6. neizmantojot jautājumus, kuri uzvedina uz atbildi vai ir norādoši uz to;
7. neizmantojot jautājumus, kuri skan divdomīgi;
8. neizmantojot jautājumus nolieguma formā.⁸⁰

Mūsdienās aptaujas izmantošana ir par vienu no informācijas metodēm, kas ir plaši atpazīstama.⁸¹ Visbiežāk, kad, veicot anketēšanu, tiek ņemti vērā teorētiskie koncepti, to dara sociāli akadēmisku pētījumu ietvaros.⁸²

Aptaujas anketas spēj nodrošināt pētniekam atbildes arī par respondentu vecumu, rasi, ienākumiem, nacionalitāti, dzimumu. Šī informācija palīdz dokumentēt respondentu aktivitāti un attieksmi.⁸³

2.2. Kvalitatīvā kontentanalīze

Kā viena no pētniecības metodēm, kuru autore izmantoja darbā, bija kvalitatīvā kontentanalīze.

Kontentanalīze ir viena no pētniecības metodēm, kuras izmantošanas laikā tiek pielietotas dažādas procedūras, lai iegūtu labākus secinājumus no teksta. Šie secinājumi var būt par ziņas sūtītāju, pašu ziņu vai ziņas saņēmēju.⁸⁴ Tā ir saistīta ar sistemātisku teksta, bilžu, simbolu lasīšanu. Nav būtiski, vai tas notiek no autora vai lietotāja perspektīvas.⁸⁵

Izmantojot kontentanalīzi, kā pētniecības metodi, ir iespējams atklāt atšķirības komunikācijas saturā; identificēt komunikatora nodomus un raksturojumu; atklāt propagandas

⁸⁰ Marsden, V., P., Wright, D., J. (2010) *Handbook of Survey Research 2nd. Ed.* Bingley: Emerald Group. P. 264.

⁸¹ Buckingham, A., Saunders, P. (2004). *The Survey Methodes Workbook: From Design to Analysis.* UK: Cambridge. P. 42. – 43.

⁸² Miller, L., R., Brewer, D., J. (2003). *The A – Z Social Research.* London: SAGE Publications. P. 302.

⁸³ Buckingham, A., Saunders, P. (2004). *The Survey Methodes Workbook: From Design to Analysis.* UK: Cambridge. P. 43.

⁸⁴ Weber, R., Ph. (1990). *Basic Content Analysis.* UK: SAGE Publications Inc. P. 9.

⁸⁵ Krippendorff, K. (2013). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology.* UK: SAGE Publications Inc. P. 3.

eksistenci; atklāt indivīda, grupas, institūcijas fokusu; noteikt cilvēka vai grupas psiholoģisko stāvokli; raksturot attieksmi un uzvedību komunikācijas sniegšanā.⁸⁶

Autore izvēlējas šo pētniecības metodi, jo tā sniedz iespēju nonākt pie secinājumiem par ziņas saņēmēju, ziņu un ziņas sūtīšanu.

Izmantojot kontentanalīzi, autore izvirzīja kategorijas, pēc kurām analizēja animācijas seriāla Simpsoni 28. sezonu. Svarīgi, lai kategorijas ir savstarpēji izslēdzošas.

2.3. Fokusa grupas intervija

Kā jau norāda nosaukums, kad tiek izmantota šī pētniecības metode, tiek iesaistīts vairāk kā viens respondents. Intervijas tiek organizētas grupās, jo tiek veicināta diskusija, kuras laikā var rasties jaunas idejas. Šī procesa laikā informācija tiek iegūta, rezultējoties aktīvai interakcijai.⁸⁷

Fokusa grupas intervijā ir iespējams izmantot gan daļēji strukturēto, gan nestrukturēto, gan padziļināto interviju. Autore savā darba izstrādē izmantos strukturētās intervijas veidu.⁸⁸

Strukturētā intervija var tikt raksturota kā savstarpēja jautājumu un atbilžu apmaiņa, kuras laikā pētnieks izmanto jau iepriekš speciāli sagatavotus jautājumus. Tie tiek uzdoti ar mērķi iegūt pēc iespējas konkrētākas atbildes. Šādi jautājumi tiek radīti, balstoties jau uz esošiem pētījumiem vai nozares teorijām. Ir iespējams arī sagatavot jautājumus, ņemot vērā abus iepriekšminētos faktoros.⁸⁹

Diskusijas vadītājs ir moderators, kuram tiek piešķirta atbildība, uzdodot jautājumus, attīstīt sarunu. Sarunu virzību ietekmē dažādi faktori, piemēram, atsaucība, vēlme komunicēt, vēlme dominēt, telpa un tās iekārtojums, diskusijas dalībnieku savstarpējā mijiedarbība. Ir svarīgi nodrošināt biedriem justies brīvi izteikt savu viedokli. Ja, piemēram, kāds vēlas dominēt, ir jāmaina šī situācija, jānovērš savstarpēji uzbrukumi, jāmēģina pierunāt kādu, ja viņš vēlas pamest diskusiju.⁹⁰

⁸⁶ Weber, R., Ph. (1990). *Basic Content Analysis*. UK: SAGE Publications Inc. P. 9.

⁸⁷ Jones, R. A. (2000). *Research Methods In The Social And Behavioural Sciences*. Massachusetts: Sinauer Associates. INC Publisher. P. 182.

⁸⁸ Kroplis, A., Raševska, M. (2004). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Rīga: RaKa. 99. lpp.

⁸⁹ Turpat. 99. lpp.

⁹⁰ Turpat. 101. lpp.

Ne vienmēr ir nepieciešamas atbildes, kuras dotas uz jautājumiem, pierakstīt burtiski kā tās ir izskanējušas, jo, balstoties uz to, ka šie jautājumi ir strukturētas uzbūves, tad pētnieku interesē tikai kādas konkrētas frāzes vai atslēgas vārdi.⁹¹

Priekšrocības, izvēloties fokusa grupu kā pētniecības metodi, ir sekojošas – informācijas apkopošanai ir nepieciešams patērēt mazāk laiku, informācija ir vieglāk analizējama un veido strukturētu informāciju. Šī metode ir arī finansiāli izdevīgāka, jo nav tik grūti savākt vienkopus mērķauditoriju, lai veiktu pētījumu. Fokusa grupa ļauj cilvēkiem izteikt savu viedokli, paužot arī patiesas emocijas, ko citas pētniecības metodes nespēj nodrošināt.⁹²

Lai veiksmīgāk iegūtu datus no fokusa grupas, ir nepieciešams rūpīgi atlasīt tās dalībniekus. Pēc kritērijiem, kuri ir izraudzīti mērķauditorijai, indivīdiem ir jābūt līdzīgiem, taču nebūtu vēlams, lai, piemēram, kāds no respondentiem ir nozares, kurā tiek veikts pētījums, speciālists vai arī kādi no šiem dalībniekiem ir savstarpēji labi draugi.⁹³

2.4. Pētījuma dizains

Autore izmantoja anketēšanu, lai iegūtu reprezentatīvus datus gan no latviešu tautības cilvēkiem, gan no krievu tautības cilvēkiem par to, kā viņi uztver politiku, kura tiek parādīta animācijās seriālā Simpsoni. Tika aptaujāti 298 respondenti, no kuriem 211 bija latviešu valodā runājoši cilvēki, 76 krievu valodā runājoši cilvēki un 9 citas citās valodās runājošu cilvēku auditorijas pārstāvji, piemēram, lietuviešu, baltkrievu un ukraiņu. Anketā tika iekļauti jautājumi, kuri pēc iespējas precīzāk ļautu iegūt datus, kurus izmantot apstrādei un veiksmīgāku secinājumu iegūšanai.

Autore izmantoja kontentanalīzes kategorijas, lai analizētu animācijas seriāla Simpsoni jaunāko, 28. sezonu. Šīs pētniecības metodes izmantošanas mērķis bija saprast, kādas zīmes un simbolus saistībā ar politiku katrā no izvēlētajām animācijas seriāla Simpsoni sērijām ir iespējams ieraudzīt. Tika izvirītas kontentanalīzes kategorijas, kurās autore šos datus apkopoja un izmantoja fokusa grupas diskusijā.

Autore izmantoja fokusa grupas interviju, kurā piedalījās 4 latviešu valodā runājoši cilvēki un 4 krievu valodā runājoši cilvēki. Procesa laikā autore demonstrēja 4 fragmentus no animācijas seriāla Simpsoni, kuros parādās politika. 2 no tiem tā parādījās neverbāli un 2

⁹¹ Turpat. 99. lpp.

⁹² Fill, C. (2006). *Marketing Communications: Engagement Strategies and Practice*. 4th edition. Prentice Hall Europe. P. 475.

⁹³ Weinreich, N. K. (1999). *Hands-on Social Marketing: A Step-by-step Guide*. Thousand Oaks: Sage Publications. P. 130.

verbāli. Autore uzdos jau iepriekš sagatavotus jautājumus, kuri tiks balstīti uz iepriekšējo divu pētniecības metožu iegūtajiem rezultātiem. Mērķis, izmantojot fokusa grupas interviju, bija uzsākt diskusiju starp tās dalībniekiem un iegūt informāciju, kādu ar anketu palīdzību nebija izdevies apkopot.

3. EMPĪRISKĀ DAĻA

Pirms autore analizēja pētījumā iegūtos datus, tika izpētīts Simpsonu ģimenes modelis un dramaturģiskais raksturojums.

3.1. Simpsonu ģimenes modelis un dramaturģiskais raksturojums

Animācijas seriālā Simpsoni ģimenes hierarhija, ģimenes lomas, noteikumi ģimenē, komunikācijas un emocionālie modeļi, bērnu audzināšana, konfliktu risināšana, sociālā mijiedarbība un daudzas citas lietas tiek attēlotas citādāk, kā ierasts.

Simpsoni kā ģimene precīzi atspoguļo lielu daļu Amerikas saimju. Viņi ir kaukāzieši, vidusmēra līmeņa un pārstāv klasisku ģimenes struktūru, kuras pamatā ir divi heteroseksuāli vecāki, trīs bērni suns un kaķis. Simpsoni dzīvo netālu no saviem radniekiem, ieskaitot vectēvu un laiku pa laikam arī vecmammu, un divām tantēm. Dzimumu lomas ir tradicionālas – Homērs (Homer) ir apgādnieks, maizes pelnītājs un Mārdža (Marge), lai gan viņa nemākulīgi cenšas veidot karjeru, galvenokārt ir mājsaimniece. Homēram ir atļauts izvēlēties iesaistīties vai neiesaistīties, kad viņš to vēlas darīt, kamēr Mārdža ir brīvprātīgā kopienā un valda pār iekšzemes notikumiem. Tiem, kas nav iedziļinājušies Simpsonu ģimenītē, varētu šķist, ka viņi ir „normāli”, vidusmēra, kaukāziešu ģimene, taču šis iespaids var būt maldinošs.

94

Sabiedrībā ir iestrādājies ģimenes modelis – bērni pakļaujas un izrāda cieņu pret vecākiem un vecvecākiem, taču Simpsonu mājā tā tas nav. Vectēva viedoklis tiek ņemts vērā pēdējais un bērni, Mārdža un arī Homērs izsmej viņu reizēs, kad vecuma dēļ kādu informāciju Ābrahams (Abraham) aizmirst. Viņš ir atstāts novārtā un reti tiek ielūgts pavadīt laiku kopā ar ģimeni. Homērs izturas pret saviem bērniem – Bārtu (Bart), Līzu (Lisa) un Megiju (Maggie) kā viņa tēvs Ābrahams attiecās pret viņu. Mārdža cenšas šo faktu mainīt, vai vismaz ietekmēt, atgādinot Homēram par to, tad viņš uz kādu laiku maina ierastos paradumus. Sabiedrībā ir zināms tradicionālais ģimenes modelis, kurā tēvs ir vadonis, naudas pelnītājs, taču mātei tiek piešķirta mazāka ietekme lēmumu pieņemšanā un nav tik patstāvīga. Simpsonos netiek ņemta vērā šāda hierarhija. Homērs ir naudas pelnītājs, taču visus svarīgos lēmumus Mārdža palīdz pieņemt savam vīram. Gandrīz vienmēr Simpsonu nama māte iegūst, ko kārojusi un ļauj savam vīram noticēt, ka viņam pieder vairāk, nekā realitātē. Starp Bārtu un

⁹⁴ Brown, A., S., Logan, C. (2006). *The Psychology of the Simpsons: D'oh!*. USA: BenBella Books. P. 3.

Līzu varas sadalījums ir mazāk skaidrs. Bārts tiecas biedēt Līzu, kamēr brālis iegūst to, ko vēlas. Situācija šādi attīstās līdz brīdim, kad viņai tas apnīk un viņi ieņem mainītas lomas. Bārts cieš, kamēr māsa atkāpjas un iegūst atvainošanos.⁹⁵

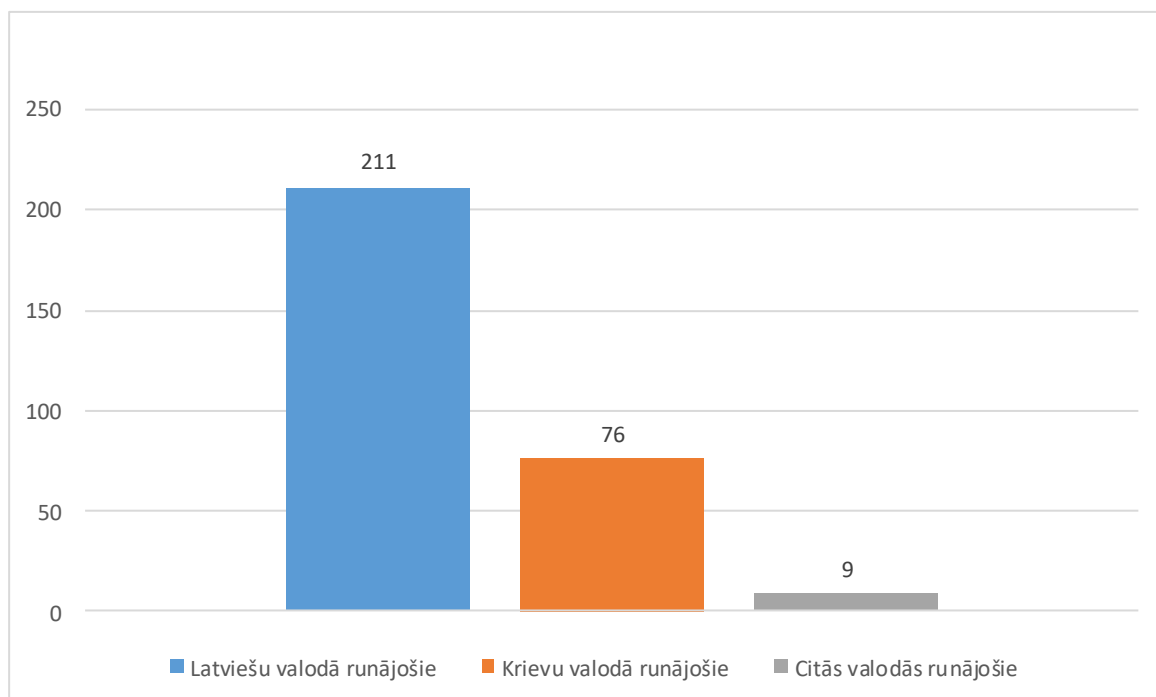
Animācijas seriālā Simpsoni tiek demonstrēts tas, ka sieviete tomēr ir galvenā ģimenē, neskatoties uz to, ka Homērs ir naudas pelnītājs, viņš tomēr jautā padomus sievai svarīgos lēmumos, kas norāda uz to, ka viņš nav patstāvīgi lemtspējīgs, kā tam būtu jābūt, ja viņš būtu kārtīga ģimenes galva. Simpsonos tiek parādīts fakts, ka bērni mācās no vecāku kļūdām, jo Homēra tētis izturējās pret Homēru tāpat kā viņš izturās pret Līzu un Bārtu. Bērniem ir tendence atkārtot vecāku kļūdas. Līza savu izturēšanos pret Bārtu ir mantojusi no Mārdžas, savas mammas, jo Līza arī ir atreibīga, beigu beigās iegūstot, ko vēlējusies. Nav svarīgi, vai tā būtu atvainošanās, vai kaut kas vairāk, bet viņa to iegūs un, lai kā būtu strīds sācies, viņa būs uzvarētāja.

3.2. Aptaujas datu analīze

Pētījumā tika veikta latviešu un krievu valodā runājošo auditoriju viedokļu izpēta par animācijas seriālu Simpsoni, izmantojot kā vienu no pētniecības metodēm, aptauju (*skat. 1. Pielikums*). Kopā tika aptaujāti 296 respondenti. Aptaujas anketa bija gan latviešu valodā, gan tulkota krievu valodā (*skat. 2. Pielikums*), lai pētnieciskajā daļā iesaistītajiem auditoriju pārstāvjiem būtu vieglāk atbildēt uz jautājumiem. Respondentu sniegtās atbildes tika apkopotas diagrammās.

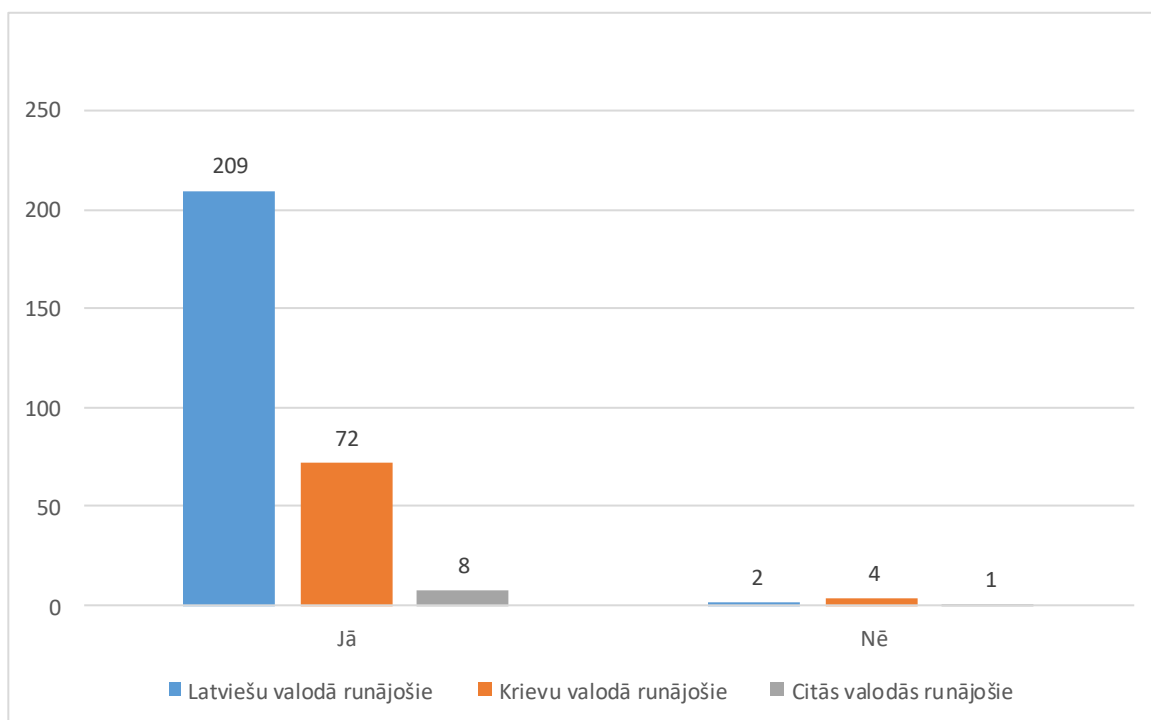
Jautājumi, uz kuriem respondentiem bija nepieciešams sniegt atbildes obligāti, bija demogrāfiskie, tādēļ aptaujāto cilvēku skaits, kas sniedza atbildes uz citiem jautājumiem, atšķiras. Analizējot iegūtos rezultātus, autore pievienoja arī procentuāli aprēķinātus datus, lai būtu vieglāk uztvert tos.

⁹⁵ Brown, A., S., Logan, C. (2006). *The Psychology of the Simpsons: D'oh!*. USA: BenBella Books. P. 3. – 4.

3.2.1.att. Lūdzu, norādiet savu tautību

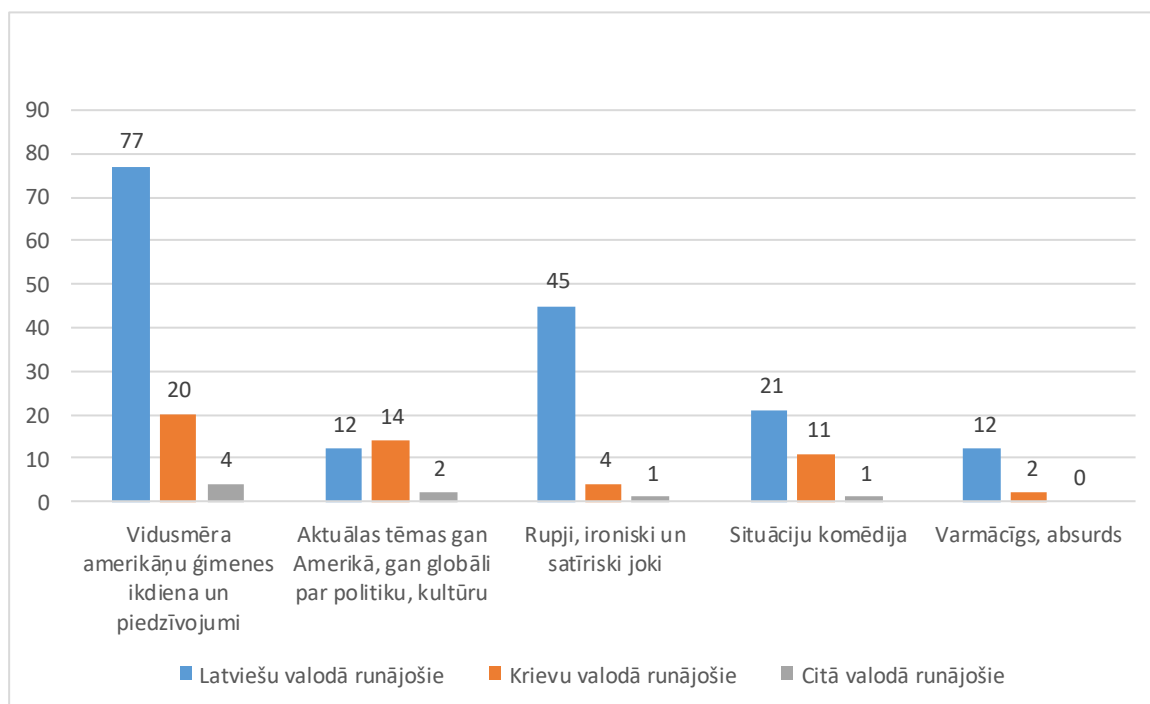
Kopā tika aptaujāti 296 respondenti, no kuriem 211 jeb 71% bija latviešu valodā runājoši cilvēki, 76 jeb 26% krievu valodā runājoši cilvēki un 9 jeb 3% citā valodā runājoši cilvēki, piemēram, ukraiņu, baltkrievu un lietuviešu. Krievu valodā runājoši cilvēki nebija tik atsaucīgi aptaujas aizpildīšanā. Daži no viņiem, kā atteikumu pildīt aptauju minēja to, ka viņi jūtas aizvainoti par to, ka tiek pētītas šīs divas auditorijas. Autore uzskata, ka pamatojums šādam izteikumam bija tas, ka laikā no 2017. gada 10. maija līdz 12. maijam aptauja tika publicēta sociālajos tīklos ar lūgumu to aizpildīt un respondenti tika uzrunāti arī privāti, taču 9. maijā katru gadu tiek atzīmēta Uzvaras diena, kura pulcē daudzus krievu valodā runājošos pārstāvjus Uzvaras laukumā un raisa plašas un asas diskusijas par to, kāpēc Latvijā tiek atzīmēti šie svētki, ka šādas aktivitātes būtu jāpārtrauc un Latvijā nav nepieciešama šāda svinamā diena. Iemesli šo diskusiju uzsākšanai ir gan vēsturiski, gan politiski. Ņemot vērā šos faktus, emociju sakāpinājumam un apkārtējiem apstākļiem, autore uzskata, ka šis varētu būt iemesls šādai attieksmei.

3.2.2.att. Vai Jūs zināt, kas ir animācijas seriāls Simpsoni?

Uz aptaujā iekļauto jautājumu – „Vai Jūs zināt, kas ir animācijas seriāls Simpsoni?” 98% jeb 289 respondenti no 296 atbildēja pozitīvi, kas nozīmē, ka viņi zina šo animācijas seriālu. No šiem cilvēkiem, kuri piedalījās aptaujā 71% jeb 209 bija latviešu valodā runājoši cilvēki, 24% jeb 72 – krievu valodā runājoši cilvēki, bet 3% jeb 8 citās valodās runājoši cilvēki. Uz šo jautājumu noliedzoši atbildēja 2% jeb 7 respondenti, no kuriem 0,7% jeb 2 bija latviešu, 1% jeb 4 krievu un 0,3% jeb 1 citās valodās runājošu cilvēku pārstāvji.

Neskatoties uz to, ka latviešu skaits, kuri šo aptauju ir aizpildījuši, ir lielāks, nekā krievu valodās runājošu cilvēku pārstāvju, autore secina, ka latviešu vidū animācijas seriāls Simpsoni ir plašāk zināms. Tikai 0,6% jeb 2 latviešu valodā runājošu cilvēku pārstāvji no visiem, kas aizpildīja šo aptauju, kas kopsummā bija 71% jeb 211 respondenti, nezina animācija seriālu, kas salīdzinājumā ar krievu valodā runājošu cilvēku pārstāvjiem ir mazāks, jo kopumā 26% jeb 76 cilvēki šo tautību aptaujā pārstāvēja, no kuriem 1% jeb 4 nezina, kas ir Simpsoni.

3.2.3.att. Lūdzu, raksturojiet animācijas seriāla Simpsoni sižetu

Nākamajā jautājumā autore lūdza respondentus īsi raksturot animācijas seriāla Simpsoni sižetu. Šis bija atvērtais jautājums, līdz ar to tika iegūtas dažādas atbildes. Lai veiksmīgāk apkopotu respondentu viedokļus, autore apkopoja tos kategorijās. Kopā uz šo jautājumu atbildēja 231 respondents, no kuriem 74% jeb 171 bija latviešu valodā runājošu cilvēku, 22% jeb 51 krievu valodā runājošu cilvēku un 4% jeb 9 citās valodās runājoši cilvēki.

45% jeb 77 latviešu valodā runājoši respondenti animācijas seriāla Simpsoni sižetu raksturoja kā stāstu par Amerikā dzīvojošu ģimene un viņu ikdienas piedzīvojumiem, kuri katrā seriāla epizodē atšķiras, taču 26% jeb 45 šīs auditorijas pārstāvji uzskata, ka sižetu ir iespējams raksturot, pasakot, ka Simpsonos ir rupji, ironiski un satīriski joki. 12% jeb 21 respondents uzskata, ka sižets ir situāciju komēdija, turpretī 7% jeb 12 no 171 latviešu valodā runājošiem cilvēkiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā animācijas seriāla sižetu raksturo kā aktuālo tēmu apspriešanu gan Amerikas, gan globālā līmenī par politiku un kultūru. Kāds cits respondents uz šo seriālu skatās citādāk, jo tā sižetu raksturo ar vārdiem – disfunkcionāla ģimene, kurā tēvs ir alkoholiķis, māte visus darbus vienmēr paveic, dēls ir huligāns, bet meita teicamiece un zīdāinis vienmēr tur mutē savu knupīti. Citi cilvēki min, ka Simpsoni ir par dzelteniem cilvēciņiem. Kopumā latviešu valodā runājoši respondenti animācijas seriāla sižetu raksturo pozitīvi, ka tas ir humora pilns un tajā scenārija veidotāji nebaidās iekļaut tēmas, par kurām citi vairās runāt publiski. Bija arī respondenti, kuri uzskatīja, ka šis ir rupjš

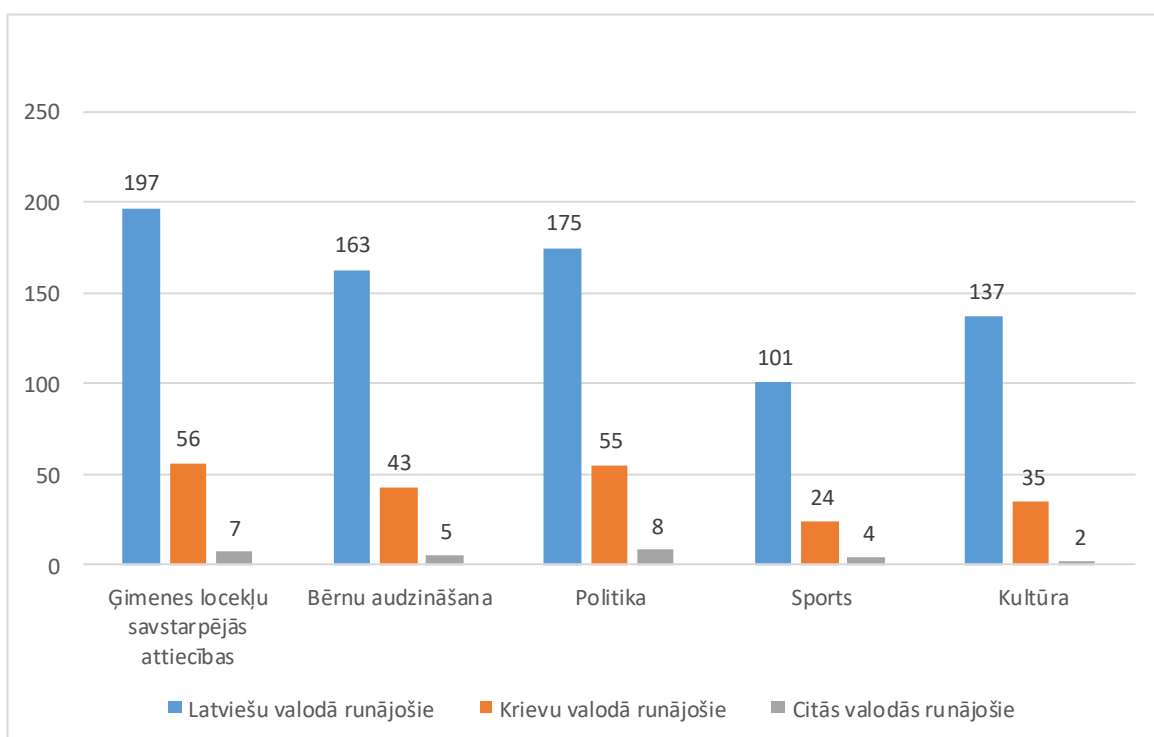
seriāls, sižetu raksturoja ar vārdiem „tēvs ir dzērājs, ģimene nav pirmajā vietā, viņi dara visu nepareizi.

Kopā uz šo jautājumu atbildi sniedza 51 krievu valodā runājošs cilvēks. 39% jeb 20 no viņiem uzskata, ka animācijas seriāla Simpsoni sižets ir par vidusmēra amerikāņu ģimenes ikdienu un piedzīvojumiem, savukārt 27% 14 domā, ka sižetā tiek apspriestas aktuālas tēmas gan Amerikā, gan globālā līmenī par politiku un kultūru. 22% jeb 11 krievu valodā runājoši cilvēki, kas piedalījās aptaujas veikšanā uzskata, ka Simpsonu sižetu var raksturot kā situāciju komēdiju, 8% jeb 4 – rupji un ironiski, satīriski joki, bet pēc 4% jeb 2, no visiem krievu valodā runājošo respondentiem domām, animācijas seriāla sižets ir varmācīgs un absurds. Starp krievu valodā runājošiem cilvēkiem, izskanēja arī šādi animācijas seriāla Simpsoni sižeta raksturojumi – Bārts un Homērs bieži izdara nepārdomātus lēmumus, no kuriem izriet dažādas situācijas, kuras noslēdzās vienmēr pozitīvi, Simpsonos tiek parodēti stereotipi par ģimenēm. Animācijas seriāla sižetā ir atsauces arī uz literārajiem darbiem un filmām. Simpsonos parādās plaši atpazīstami personāži, kuru balsis ierunā arī šie paši cilvēki, piemēram, reperis *Snoop Dogg* ierunā pats mākslinieks. Respondentu vidū ir arī cilvēki, kas uzskata, ka šis animācijas seriāls laika gaitā nav mainījies. Šajā animācijas seriālā nekas nav „ielikts” rāmjos, jo nekautrējās runāt par sensatīvām un tabu temēm.

44% jeb 4 no 9 citu tautību pārstāvjiem, kuri sniedza atbildes uz šo jautājumu, animācijas seriāla Simpsoni sižetu raksturo kā stāstu par vidusmēra amerikāņu ģimenes ikdienu un piedzīvojumiem, 22% jeb 2 no viņiem uzskata, ka tiek apspriestas aktuālas tēmas gan Amerikā, gan globālā līmenī par politiku un kultūru, taču 11% jeb 1 respondents paudis savu viedokli, sakot, ka Simpsonu sižetu raksturo rupji, ironiski un satīriski joki. 11% jeb 1 citās valodās runājošs pārstāvis arī uzskata, ka animācijas seriālu raksturot var kā situāciju komēdiju, bet neviens no šiem respondentiem nedomā, ka vārdi „varmācīgs un absurds” ir tie, ar ko var komentēt animācijas seriāla Simpsoni sižetu. Daži respondenti piebilst, ka šis seriāls ir dzeltens, cits, ka ģimenes vīrieši – Bārts un Homērs visu laiku ceļ nekārtības, lieto alkoholu, bet sievietes – Mārdža un Līza strādā, visu nokopj aiz viņiem.

Gan latviešu, gan krievu, gan citu tautību pārstāvji lielākoties, raksturojot animācijas seriāla Simpsoni sižetu min, ka tas ir par vidusmēra amerikāņu ģimenes ikdienu un piedzīvojumiem. To min 101 respondents, no kuriem 76% jeb 77 ir latviešu valodā runājoši, 20% jeb 20 ir krievu valodā runājoši un 4% jeb 4 ir citās valodās runājošo pārstāvji. Otra biežāk pieminētā atbilde starp krievu valodā runājošo pārstāvjiem un citu tautību pārstāvjiem ir tā, ka sižetā tiek apspriestas tēmas, kuras ir aktuālas gan Amerikā, gan globāli par politiku un kultūru, taču latviešu valodā runājošo cilvēku auditorijā otra visbiežāk pieminētā atbilde ir

tāda, ka Simpsonu sižetā ir iekļauti rupji, ironiski un satīriski joki. Šo atbildi ir izvēlējušies 26% jeb 45 latviešu valodā runājoši respondenti. Trešā visvairāk sniegtā atbilde, lūdzot, aptaujas dalībniekiem raksturot animācijas seriālu gan latviešu valodā runājošo auditorijā, gan krievu valodā runājošo auditorijā ir tāda, ka Simpsoni ir situāciju komēdija. Šo atbildi izvēlējās 12% jeb 21 latviešu valodā runājošs cilvēks. Taču krievu valodā runājošo cilvēku vidū trešā populārākā atbilde, lūdzot raksturot animācijas seriāla Simpsoni sižetu, bija vārdi „situāciju komēdija”. Citu tautu pārstāvji domāja tāpat un 11% jeb 1 respondents no 9 izvēlējās šo atbilžu variantu. Autore secina, ka visi respondenti, kuri piedalījās aptaujas veikšanā, uzskata, ka galvenokārt animācijas seriāla Simpsoni sižets ir par vidusmēra amerikāņu ģimenes ikdienu un piedzīvojumiem.

3.2.4.att. Par kādām tēmām, Jūsaprāt, tiek runāts animācijas seriālā Simpsoni?

Respondenti tika lūgti atzīmēt, par kādām tēmām, viņuprāt, tiek runāts animācijas seriālā Simpsoni. Aptaujas dalībniekiem bija iespēja atzīmēt vairākus atbilžu variantus.

Šajā diagrammā ir iespējams redzēt to, ka gandrīz visi latviešu valodā runājošie cilvēki, kas ir 93% jeb 197 no 211, kuri piedalījās aptaujā uzskata, ka viena no apspriestākajām tēmām multiplikācijas seriālā ir ģimenes locekļu savstarpējās attiecības, tam seko politika, kuru kā atbilžu variantu atzīmēja 83% jeb 175 respondenti, pēc tam seko

„Bērnu audzināšana”, kuru aptaujātie cilvēki atzīmēja 77% jeb 163 reizes, nedaudz mazāk jeb 65%, kas ir vienāds ar 137. Tik reizes latviešu valodā runājošie cilvēki uzskatīja, ka tēma, par kuru tiek runāts animācijas seriālā Simpsoni, ir kultūra, taču 101 no visiem šīs auditorijas pārstāvjiem kā atbilžu variantu izvēlējās „Sports”.

No krievu valodā runājošajiem cilvēkiem, kuru piedalījās aptaujas veikšanā (70), 80% jeb 56 uzskata, ka animācijas seriālā Simpsoni tiek apspriesta bērnu audzināšana, pēc 79% jeb 55 cilvēku domām tiek runāts par politiku un 61% jeb 43 no aptaujā iekļautajiem cilvēkiem domā, ka šajā izlaidējošajā raidījumā tiek aktualizēta bērnu audzināšana. 50% jeb 35 no visiem krievu valodā runājošajiem cilvēkiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā atzīmēja atbilžu variantu „kultūra”, bet 34% jeb 24 – „sports”.

Starp citās valodā runājošajiem pārstāvjiem (9), vislielais respondentu skaits, kas ir 89% jeb 8, kuri kopumā piedalījās aptaujas veikšanā, piekrita atpgalvojumam, ka animācijas seriālā Simpsoni tiek runāts par politiku. Kā otrā visbiežāk izvēlēta atbilde bija variantus, ka šajā TV pārraidē tiek runāts par ģimenes locekļu savstarpējām attiecībām. To izvēlējās 78% jeb 7 respondenti. Nedaudz mazāk jeb 56% jeb 5 no viņiem uzskatīja, ka tiek runāts par bērnu audzināšanu. 44% jeb 4 no citās valodās runājošajiem respondentiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā, atzīmēja, ka animācijas seriālā Simpsoni tiek runāts par sportu, bet 22% jeb 2 reizes tika atzīmēts atbilžu variants „kultūra”.

260 reizes no visiem respondentiem, kas piedalījās aptaujas veikšanā, tika atzīmēts atbilžu variants, kas norāda, ka pēc viņu domām animācijas seriāls Simpsoni ir par ģimenes savstarpējām attiecībām. 76% jeb 197 no šiem cilvēkiem bija latviešu valodā runājoši, 21% jeb 56 – krievu valodā runājoši, bet 3% jeb 7 citās valodās runājošas personas.

211 respondenti uzskata, ka animācijas seriālā Simpsoni tiek runāts par bērnu audzināšanu, no kuriem 77% jeb 163 bija latviešu valodā runājoši cilvēki, 20% jeb 43 krievu valodā runājoši cilvēki, bet 3% jeb 5 citās valodās runājoši cilvēki.

238 no visām personām, kas piedalījās aptaujas veikšanā izvēlējās atbilžu variantu „politika”, no kuriem 74% jeb 175 bija latviešu valodā runājošie, 23% jeb 55 krievu valodā runājošie, bet 3% jeb 8 citās valodās runājošie.

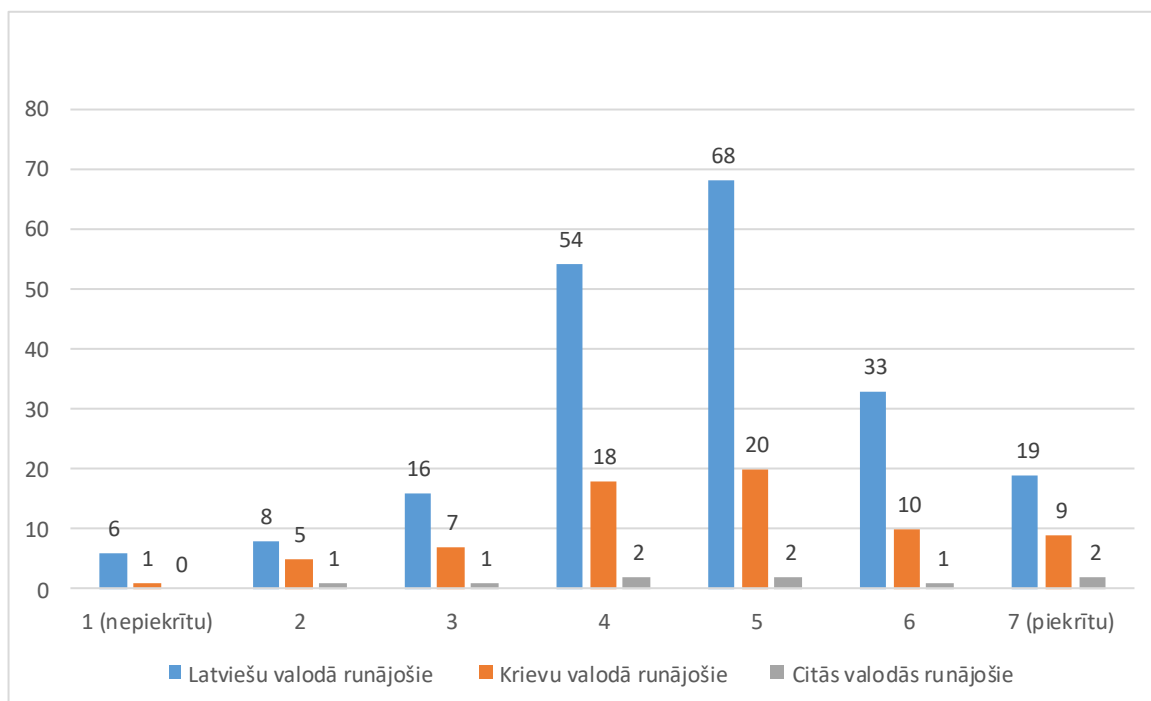
129 reizes tika izvēlēts atbilžu variants „sports”. To atzīmēja 78% jeb 101 latviešu valodā runājošo auditorijas pārstāvis, 19% jeb 24 krievu valodā runājošo un 3% jeb 4 citās valodās runājošo auditorijas pārstāvji.

No visiem atbilžu variantiem 174 respondenti uzskatīja, ka viens no atbilstošākajiem ir „kultūra”. To atzīmēja 79% jeb 137 latviešu valodā runājošie cilvēki, 20% jeb 35 krievu valodā runājošie cilvēki un 1% jeb 2 citās valodās runājošie cilvēki. Lielākā daļa no aptaujātajiem uzskata, ka animācijas seriālā Simpsoni tiek runāts par ģimenes savstarpējām attiecībām un politiku.

Lai noskaidrotu respondentu viedokli par politiku, kura tiek atveidota animācijas seriālā Simpsoni, autore lūdza skalā no 1 līdz 7, kur ar 1 apzīmē nepiekrītu un ar 7 piekrītu novērtēt, cik lielā mērā viņi atbalsta dotos apgalvojumus -

1. Animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku;
2. Animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja;
3. Es vienmēr saprotu atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni;
4. Atveidotā politika animācijas seriālā Simpsoni sakrīt ar manām domām.

Apgalvojumu novērtēšanā piedalījās 283 respondenti, no kuriem 204 bija latviešu valodā runājošie cilvēki, 70 bija krievu valodā runājošie cilvēki un 9 bija citās valodās runājošie cilvēki.

3.2.5.att. Animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku

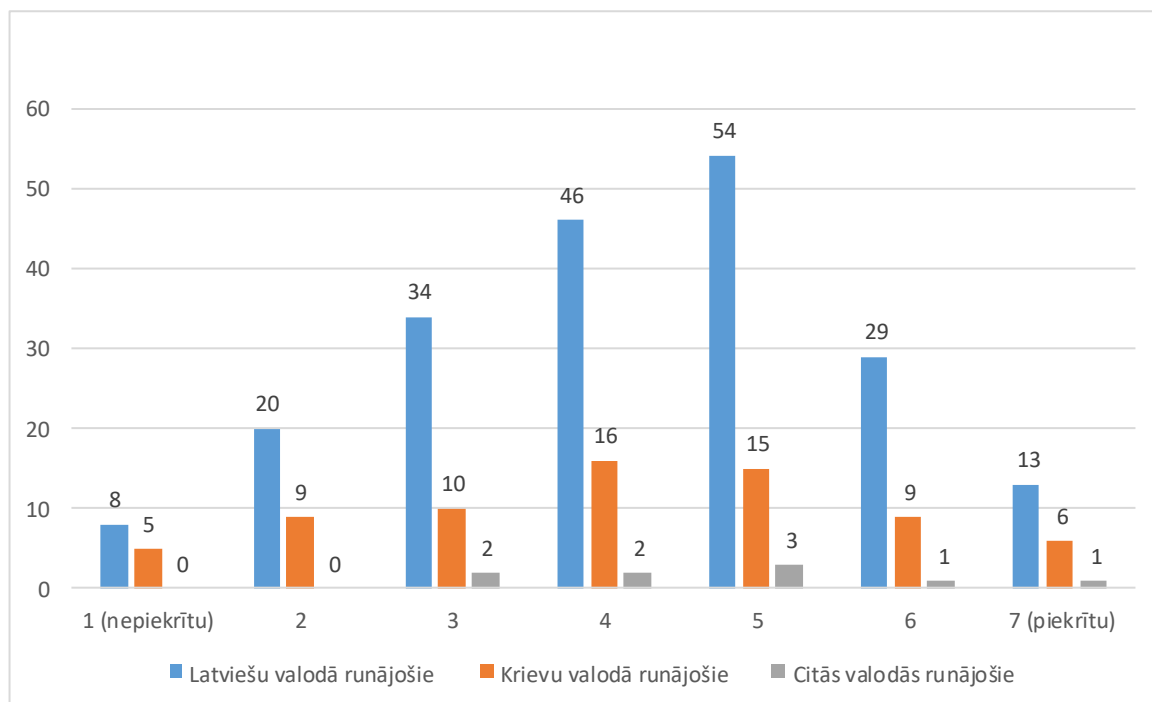
Lūdzot respondentus novērtēt apgalvojumu „Animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku”, latviešu valodā runājošo auditorijā 26% jeb 54 respondenti novērtēja to ar „4”, kas nozīmē, ka viņi nedz piekrīt, nedz nepiekrīt tam, viņi ir neitrāli par to. 50% jeb 101 respondents, no kuriem 68 izvēlējās atzīmēt „5”, bet 33 – „6”, kas nozīmē, ka viņi vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt šim apgalvojumam. 9% jeb 19 latviešu valodā runājošo auditorijas pārstāvji šo apgalvojumu novērtēja ar „7”, līdz ar to viņi pilnīgi piekrīt tam, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku. No šīs auditorijas pārstāvjiem vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt 12% jeb 24 latviešu valodā runājošie cilvēki, jo 16 no viņiem apgalvojumu novērtēja ar „3”, bet 8 ar „2”. No 204 respondentiem 3% jeb 6 izteikumam nepiekrīt.

Krievu valodā runājošo auditorijā tika iegūti līdzīgi rezultāti, jo kā visvairāk atzīmētais vērtējums apgalvojumam ir „5”, ko atzīmēja 29% jeb 20 respondenti, tam seko vērtējums „4”, kuru atzīmēja 26% jeb 18 no respondentiem. Tas nozīmē, ka šie krievu valodā runājošie cilvēki vairāk piekrīt apgalvojumam, nekā nepiekrīt vai uztver to neitrāli. 14% jeb 10 no viņiem visiem izvēlējās šo apgalvojumu novērtēt ar „6”, kas nozīmē, ka viņi gandrīz pilnīgi piekrīt tam, bet 13% jeb 9 izvēlējās novērtēt ar „7”, kas nozīmē, ka viņi piekrīt apgalvojumam, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku. 10% jeb 7 no krievu valodā runājošajiem cilvēkiem izvēlējās novērtēt izteikumu ar „3”, 5 ar „2”. Šie respondenti vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt izteikumam, bet tikai 1 cilvēks pilnīgi nepiekrīt tam.

Starp citās valodās runājošajiem cilvēkiem 22% jeb 2 respondenti šo apgalvojumu novērtēja ar „7”, kas nozīmē, ka viņi pilnīgi piekrīt tam, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku. 22% jeb 2 ar „5”, kas nozīmē, ka viņi vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt. 22% jeb 2 ar „4” atzīmēja izteikumu, kas nozīmē, ka viņi to uztver neitrāli turpretī 11% jeb 1 no šīs auditorijas pārstāvjiem izvēlējās atzīmēt skalā no 1 līdz 7 vērtējumu „6”, vēl 11% jeb viens 1 ar „3”, vēl 11% jeb viens ar „2”. Neviens no citās valodās runājošajiem respondentiem nepiekrīta apgalvojuma, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku.

Kā ir iespējams redzēt diagrammā, kurā ir atspoguļoti 1. apgalvojuma rezultāti, tad latviešu un krievu valodās, un citās valodās runājošie cilvēki, kuri piedalījās aptaujas veikšanā, drīzāk piekrīt, nekā nepiekrīt vai uztver neitrāli apgalvojumu, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku, jo 2 visbiežāk izvēlētie vērtējumi respondentu vidū bija „5”, kuru izvēlējās 33% jeb 68 latviešu valodā runājošie cilvēki, 29% jeb 20 krievu valodā runājošie cilvēki un 2 citās valodās runājošie cilvēki, un „4”, kuru izvēlējās 26% jeb 54 latviešu valodā runājošie cilvēki, 26% jeb 18 krievu valodā runājošie cilvēki un 22% jeb 2 citās valodās runājošie cilvēki. No 283 respondentiem, kuri piedalījās apgalvojuma novērtēšanā, tikai 2% jeb 7 uzskata, ka nepiekrīt šim apgalvojumam, jo skalā no 1 līdz 7, kur 1 apzīmē „nepiekrītu”

un 7 apzīmē „piekrītu” atzīmējā „1”, turpretī 11% jeb 30 piekrīt šim apgalvojumam, jo atzīmēja „7”.

3.2.6.att. Animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja

Lūdzot respondentus novērtēt apgalvojumu „Animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja” skalā no 1 līdz 7, kur 1 apzīmē „nepiekrītu” un 7 apzīmē „piekrītu”, 26% jeb 54 latviešu valodā runājošie cilvēki izvēlējās šo apgalvojumu atzīmēt ar „5” un 14% jeb 29 izvēlējās vērtējumu „6”, kas nozīmē, ka viņi vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt tam. 23% jeb 46 šīs auditorijas pārstāvjiem izvēlējās atzīmēt „4” jeb uztver izteikumu neitrāli. 26% jeb 54 no 204 latviešu valodā runājošajiem cilvēkiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā, drīzāk nepiekrīt, nekā piekrīt tam, ka animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja, no kuriem 17% jeb 34 apgalvojumam sniedza vērtējumu „3” un 20 personas apgalvojumu novērtēja ar „2”. 6% jeb 13 no visiem šīs auditorijas pārstāvjiem to novērtēja ar 7, kas nozīmē, ka viņi pilnīgi piekrīt šim apgalvojumam, turpretī 4% jeb 8 nepiekrīt šim apgalvojumam, jo izvēlējās šo to novērtēt ar „1”.

23% jeb 16 krievu valodā runājošie cilvēki sniedza neitrālu novērtējumu apgalvojumam, izvēloties atzīmi „4”. 34% jeb 24 respondenti vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt šim apgalvojumam, jo 15 izvēlējās „5” un 9 izvēlējās „6”. 14% jeb 10 no šīs auditorijas pārstāvjiem izteikumu novērtēja ar „3” un 9 apgalvojumu novērtēja ar „2”. Šie respondenti vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt izteikumam. 9% jeb 6 krievu valodā runājošās personas piekrīt

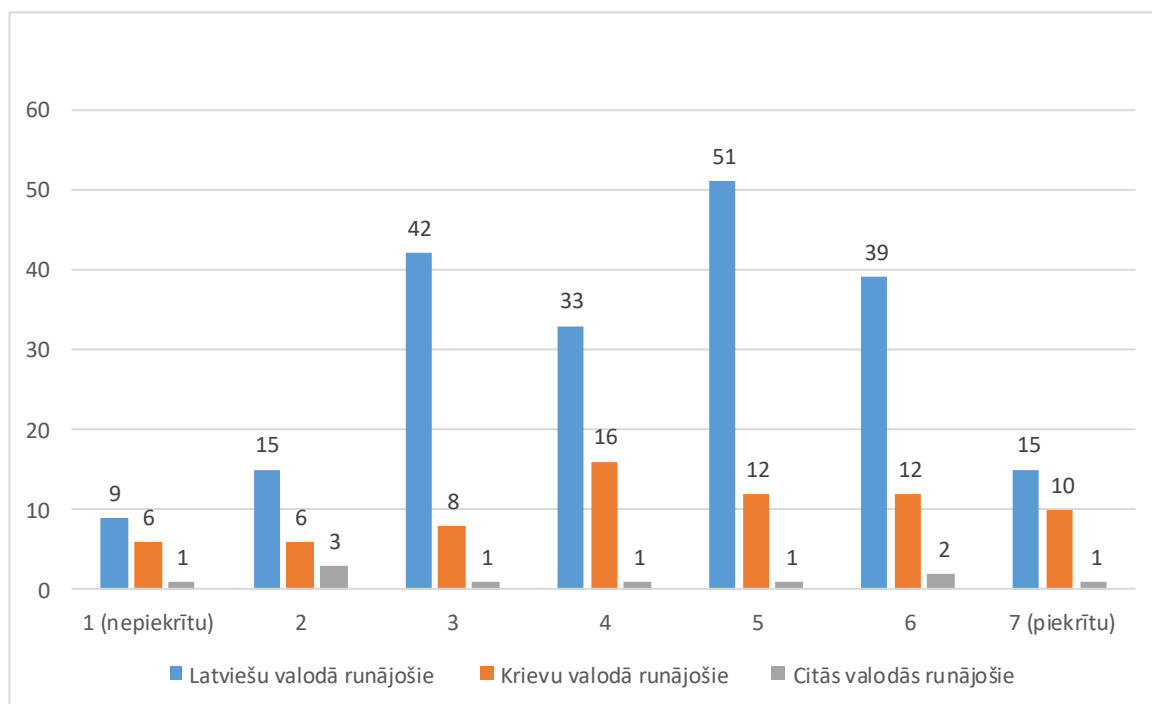
šim apgalvojumam, ka animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja, jo to novērtēja ar „7”, bet 7% jeb 5 nepiekrīt šim apgalvojumam, jo to novērtēja ar „1”.

Starp citās valodās runājošajiem cilvēkiem 44% jeb 4 respondenti vairāk piekrita, nekā nepiekrita šim apgalvojumam, jo 3 no viņiem izvēlējās izteikumu novērtēt ar „5”, bet 1 ar „6”. Savukārt 22% jeb 2 šīs auditorijas pārstāvji novērtēja izteikumu neitrāli, jo atzīmēja „4” skalā no 1 līdz 7, kur „1” nozīmē nepiekrītu un „7” nozīmē piekrītu. Vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt 22% jeb 2 respondenti, jo atzīmēja „3”. Pilnīgi piekrīt viens šīs auditorijas pārstāvis apgalvojumam, jo to novērtēja ar „7”. Neviens no citās valodās runājošajiem cilvēkiem nenovērtēja apgalvojumu, kurā teikts, ka animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja ar „2” un „1”, kas nozīmē, ka viņu vidū bija mazāk cilvēku, kuri drīzāk nepiekrīt, nekā piekrīt šim izteikumam un nebija neviena cilvēka, kurš pilnīgi nepiekrīt.

Latviešu, krievu un citās valodās runājošo cilvēku vidū apgalvojumam par to, ka animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja, lielākoties drīzāk piekrita, nekā nepiekrita 111 respondenti, no kuriem 41% jeb 83 bija latviešu valodā runājoši cilvēki, 34% jeb 24 krievu valodā runājoši cilvēki un 44% jeb 4 citās valodās runājoši cilvēki.

64 visu auditoriju pārstāvji šo izteikumu novērtēja neitrāli, no kuriem 23% jeb 46 bija latviešu valodā, 23% jeb 16 krievu valodā runājošie un 22% jeb 2 citādas valodās runājošie. 75 no respondentiem, kuri sniedza atbildes uz šo jautājumu, apgalvojumam drīzāk nepiekrīt, nekā piekrīt. Šo viedokļu paudēju vidū bija 26% jeb 54 latviešu valodā runājošie cilvēki, 27% jeb 19 krievu valodā runājošie cilvēki un 22% jeb 2 citās valodās runājošie cilvēki.

13 respondenti, no kuriem 4% jeb 8 bija latviešu valodā runājoši, 7% jeb 5 krievu valodā runājoši, bet neviens citās valodās runājošais cilvēks, pilnīgi nepiekrīt apgalvojumam, ka animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja, turpretī 20 pilnīgi piekrīt. Tā izteikumu novērtēja 6% jeb 13 latviešu valodā runājošo, 8% jeb 6 krievu valodā runājošo un 11% jeb 1 citās valodās runājošo auditoriju pārstāvis.

3.2.7.att. Es vienmēr saprotu atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni

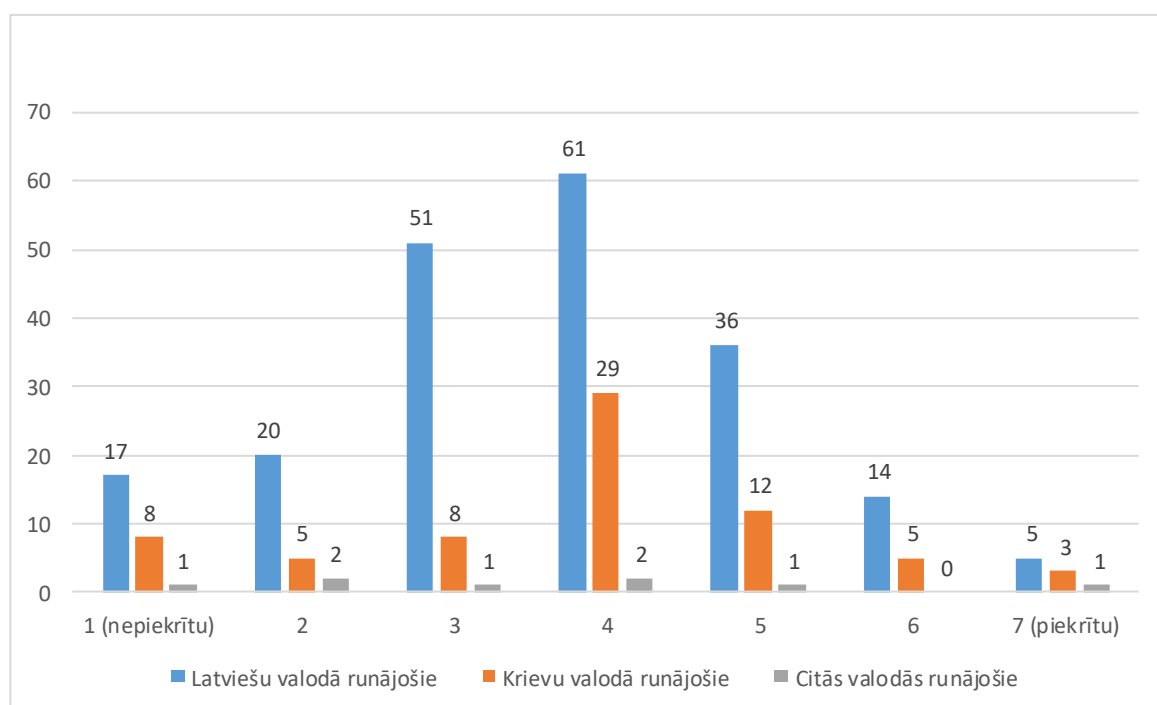
44% jeb 90 no latviešu valodā runājošajiem respondentiem vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt apgalvojumam „Es vienmēr saprotu atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni”, no kuriem 25% jeb 51 novērtēja apgalvojumu ar „5”, bet 39 ar „6”. 16% jeb 33 no šīs auditorijas pārstāvjiem izteikumu vērtē neitrāli jeb ar „4”, 28% jeb 57 drīzāk nepiekrīt, nekā piekrīt, ka vienmēr saprot atsauces uz politiskajiem jokiem Simpsonos, no kuriem 42 skalā no 1 līdz 7 atzīmēja „3”, bet 15 „2”. Šim apgalvojumam piekrīt 7% jeb 15 latviešu valodā runājošie cilvēki, bet nepiekrīt 4% jeb 9.

34% jeb 24 krievu valodā runājošie cilvēki vairāk piekrita, nekā nepiekrita šim apgalvojumam. 17% jeb 12 no viņiem novērtēja izteikumu ar „6” un 12 ar „5”, bet 22% jeb 16 ar „4”, kas nozīmē, ka viņi ir neitrāli par to. 20% jeb 14 šīs auditorijas pārstāvji vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt apgalvojumam, no kuriem 8 atzīmēja „3”, bet 6 „2”. Šo respondentu vidū ir 21% jeb 15, kuri piekrīt izteikumam par to, ka vienmēr saprot atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni, bet 13% jeb 9 nepiekrīt.

33% jeb 3 no citās valodās runājošajiem cilvēkiem vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt dotajam apgalvojumam, no kuriem jeb 2 atzīmēja „6” un 1 atzīmēja „5”. Neitrāli izteikumu vērtē 11% jeb 1 šīs auditorijas pārstāvis, bet 44% jeb 4 vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt, no

kuriem 3 atzīmēja „2”, bet 1 respondents „3”. Starp citās valodās runājošajiem cilvēkiem 11% jeb 1 nepiekrīt šim apgalvojumam, bet 11% jeb 1 piekrīt.

Latviešu, krievu un citās valodās runājošo cilvēku vidū apgalvojumam par to, ka respondenti vienmēr saprot atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni, drīzāk piekrita, nekā nepiekrita 116 no šo auditoriju pārstāvjiem, no kuriem 78% jeb 90 bija latviešu, 21% jeb 24 krievu un 2% jeb 2 citās valodās runājošie cilvēki. 74 respondenti drīzāk nepiekrita, nekā piekrita šim izteikumam, no kuriem 77% jeb 57 bija latviešu, 19% jeb 14 krievu un 5,4% jeb 4 citās valodās runājošie cilvēki. Šim apgalvojumam piekrita 26 aptaujas dalībnieki, no kuriem 57% jeb 15 bija latviešu valodā, 38% jeb 10 krievu valodā un 4% jeb 1 citā valodā runājošais cilvēks, turpretī 16 nepiekrita.

3.2.8.att. Atveidotā politika animācijas seriālā Simpsoni sakrīt ar manām domām

24% jeb 50 no latviešu valodā runājošajiem cilvēkiem drīzāk piekrīt, nekā nepiekrīt apgalvojumam „Atveidotā politika animācijas seriālā Simpsoni sakrīt ar manām domām”, no kuriem 14 novērtēja šo apgalvojumu ar „6” un 36 ar „5”. 71 šīs auditorijas pārstāvis drīzāk nepiekrīt, nevis piekrīt šim izteikumam. 25% jeb 51 no viņiem novērtēja apgalvojumu ar „3”, bet 20 ar „2”. 30% jeb 61 no latviešu valodā runājošajiem cilvēkiem šo izteikumu vērtē neitrāli. 2% jeb 5 respondenti piekrīt tam, ka atveidotā politika animācijas seriālā Simpsoni sakrīt ar viņu domām, bet 8% jeb 17 nepiekrīt.

24% jeb 17 no krievu valodā runājošajiem cilvēkiem vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt šim autores izvirzītajam apgalvojumam, no kuriem 12 novērtēja šo izteikumu ar „5”, bet 5 ar „6”. Respondentu skaits, kuri vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt tam, ka atveidotā politika Simpsonos sakrīt ar viņu domām, ir 19% jeb 13, no kuriem 5 atzīmēja „2”, bet 8 atzīmēja „3”. Šo apgalvojumu neitrāli vērtē 41% jeb 29 krievu valodā runājošie cilvēki. Pilnīgi šim izteikumam piekrīt 4% jeb 3 šīs auditorijas pārstāvji, bet 11% jeb 8 nepiekrīt.

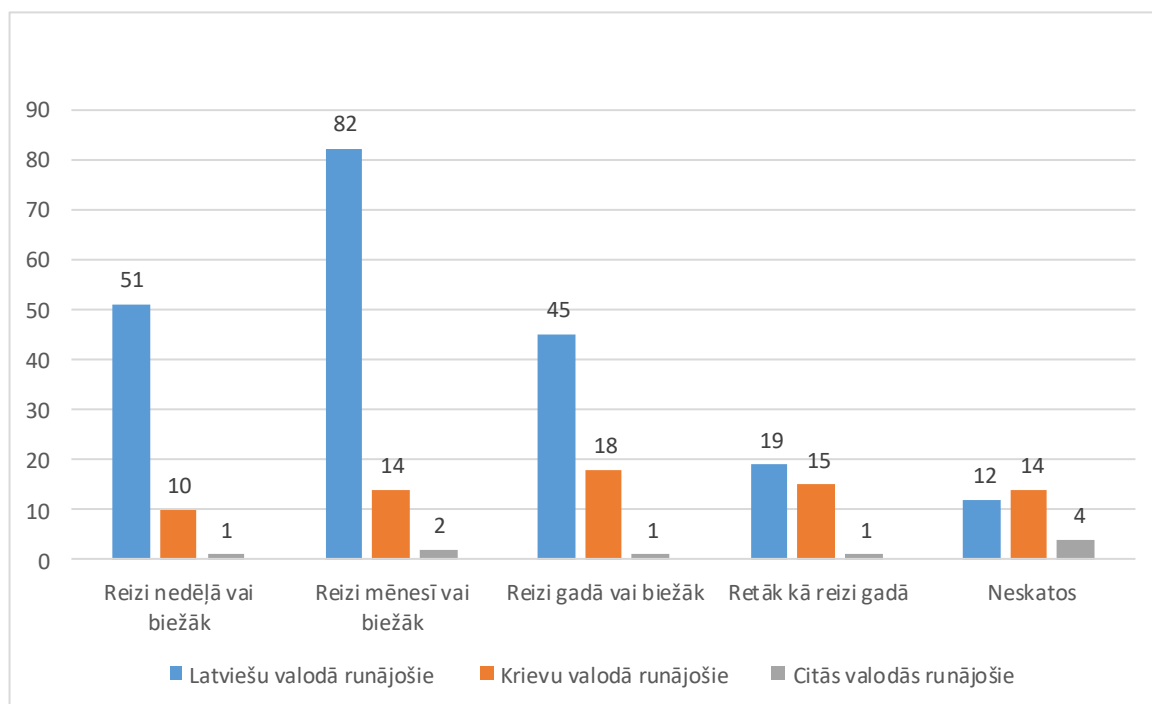
Starp citās valodās runājošajiem respondentiem 11% jeb 1 drīzāk piekrīt, nevis nepiekrīt šim apgalvojumam. 33% jeb 3 no šīs auditorijas pārstāvjiem vairāk nepiekrīt, nekā piekrīt tam, ka atveidotā politika animācijas seriālā Simpsoni sakrīt ar viņa domām, no kuriem 22% jeb 2 novērtēja apgalvojumu ar „2” un 1 ar „3”. Šo izteikumu neitrāli vērtē 22% jeb 2 citas tautības cilvēki. 11% jeb 1 no šīs auditorijas respondentiem piekrī, taču 11% jeb 1 nepiekrīt apgalvojumam, ka atveidotā politika animācijas seriālā sakrīt ar viņu domām.

No visiem respondentiem, kurie novērtēja šo apgalvojumu, 87 vairāk nepiekrīta, nekā piekrīta tam, no kuriem 81% jeb 71 bija latviešu, 15% jeb 13 krievu, 3% jeb 3 citās valodās runājošie cilvēki.

68 no aptaujas dalībniekiem vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt šim apgalvojumam. Šo respondentu skaitā ir 73% jeb 50 latviešu valodā, 25% jeb 17 krievu valodā un 1% jeb 1 citā valodā runājošs cilvēks.

Izteikumu vērtē neitrāli 92 no auditoriju pārstāvjiem, no kuriem 66% jeb 61 ir latviešu, 31% jeb 29 krievu, 2% jeb 2 citās valodās runājošie cilvēki.

Tikai 9 aptaujas dalībnieki piekrīt šim apgalvojumam, no kuriem 56% jeb 5 ir latviešu valodā runājošie cilvēki, 33% jeb 3 krievu valodā runājošie cilvēki un 11% jeb 1 citā valodā runājošais cilvēks, bet 26 nepiekrīt šim apgalvojumam, no kuriem 65% jeb 17 ir latviešu valodā, 31% jeb 8 krievu valodā un 11% jeb 1 citā valodā runājošais cilvēks.

3.2.9.att. Cik bieži Jūs skatāties animācijas seriālu Simpsoni?

Respondentiem tika lūgts atzīmēt to, cik bieži viņi skatās animācijas seriālu Simpsoni. Kā atbilžu varianti tika doti „Reizi nedēļā vai biežāk”, „Reizi mēnesī vai biežāk”, „Reizi gadā vai biežāk”, „Retāk kā reizi gadā” un „Neskatos”. Uz šo jautājumu atbildi sniedza 209 latviešu valodā runājošie cilvēki, 71 krievu valodā runājošais cilvēks un 9 citās valodās runājošie pārstāvji.

Kā redzams rezultātos, kuri ir apkopoti diagrammā, tad 39% jeb 82 latviešu valodā runājoši cilvēki animācijas seriālu Simpsoni skatās reizi mēnesī vai biežāk, 24% jeb 51 šīs auditorijas pārstāvis animācijas seriālu skatās reizi nedēļā vai biežāk, taču 20% jeb 45 ir izvēlējušies atbilžu variantu „Reizi gadā vai biežāk”. 9% jeb 19 respondenti amerikāņu ģimenes piedzīvojumiem seko līdzīgi reizi gadā vai retāk, taču 8% jeb 12 no 209 latviešu valodā runājošajiem pārstāvjiem, kas šajā aptaujā piedalījās vispār neskatās animācijas seriālu Simpsoni.

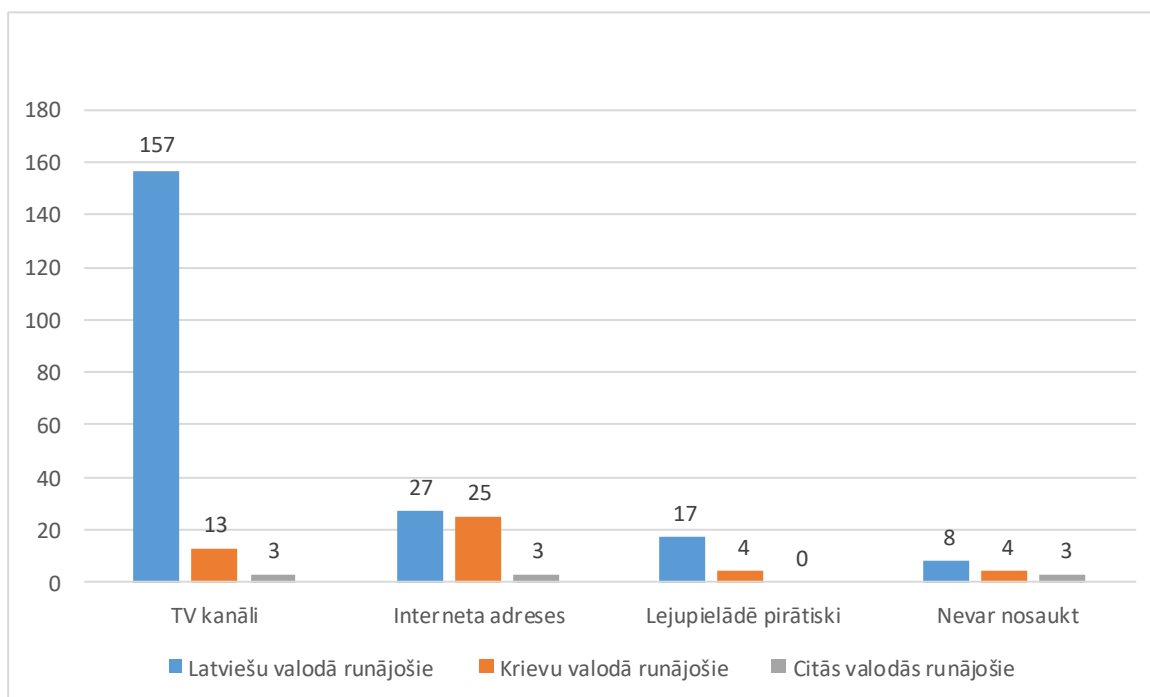
Uz šo jautājumu atbildi sniedza 71 krievu valodā runājošais cilvēks, no kuriem vislielākais respondentu skaits, kas bija 25% jeb 18 atzīmēja, ka Simpsonus skatās reizi gadā vai biežāk. Nākamā visbiežāk izvēlēta atbilde ir retāk kā reizi gadā, to atzīmēja 21% jeb 15 respondenti. 20% jeb 14 krievu valodā runājošie cilvēki animācijas seriāla notikumiem seko līdzīgi reizi mēnesī vai biežāk. Tik pat daudz šīs auditorijas pārstāvju 20% jeb 14 Simpsonus neskatās vispār. Tikai 14% jeb 10 respondenti Amerikā dzīvojošās vidusmēra ģimenes

piezīvojumiem seko līdzīgi regulāri, jo kā sev atbilstošu atbilžu variantu ir izvēlējušies, ka animācijas seriālu skatās reizi nedēļā vai biežāk.

Uz šo jautājumu sniedza atbildes 9 citu tautību pārstāvji, no kuriem 44% jeb 4 atzīmēja, ka Simpsonus neskatās vispār, 22% jeb 2 izvēlējās atbilžu variantu – reizi mēnesī vai biežāk. Par sevam animācijas seriāla Simpsoni skatīšanās biežumam atbilstošu atbilžu variantu „Reizi nedēļā vai biežāk”, izvēlējās 11% jeb 1 respondents. Tikpat liels citu tautību pārstāvju skaits, 11% jeb 1, izvēlējās atzīmēt „Reizi gadā vai biežāk” un „Retāk kā reizi gadā”.

Pēc šī jautājuma izanalizēšanas autore secina, ka latviešu valodā runājošie cilvēki vairāk seko līdzīgi animācijas seriālam Simpsoni, nekā krievu valodā runājošie cilvēki vai citu tautību pārstāvji, kuri piedalījās aptaujā, jo kā visvairāk atzīmēto atbilžu variantu latviešu valodā runājošie cilvēki izvēlējās „Reizi mēnesī vai biežāk”. To atzīmēja 39% jeb 82 respondenti no 209, kuri sniedza atbildi uz šo jautājumu. Otrs visvairāk atzīmētais atbilžu variants ir „Reizi nedēļā vai biežāk”. To izvēlējās 25% jeb 52 respondents, taču 21% jeb 45 respondenti nolēma atbildēt uz jautājumu „Cik bieži Jūs skatāties animācijas seriālu Simpsoni?” ar atbilžu variantu „Reizi gadā vai biežāk”. Tajā pašā laikā krievu valodā runājošie cilvēki visbiežāk bija atzīmējuši „Reizi gadā vai biežāk”. To atzīmēja 25% jeb 18 respondenti. Otrs visbiežāk izvēlētais atbilžu variants ir „Retāk kā reizi gadā”, kuru atzīmējuši ir 21% jeb 15 krievu valodā runājošie cilvēki. Vienāds skaits šīs auditorijas pārstāvju jeb 20% jeb 14 sevi pieskaitījuši pie tiem cilvēkiem, kuri šo skatās reizi mēnesī vai biežāk vai neskatās vispār. Citu tautību pārstāvji visvairāk atzīmēja atbilžu variantu „Neskatos”. To izvēlējās 44% jeb 4 no 9 respondentiem, taču 2 reizi mēnesī vai biežāk tomēr izvēlās sekot līdzīgi Springfieldā dzīvojošās amerikāņu ģimenes ikdienai un sarežģījumiem, ar kuriem nākas tai saskarties.

Autore pieļauj, ka visvairāk latviešu valodā runājošie cilvēki, kuri piedalījās aptaujas veikšanā atzīmēja atbilžu variantu „Reizi mēnesī vai biežāk”, jo no šajā auditorijā esošajiem respondentiem tika viskoplāk tika pārstāvēta 16 – 24 gadu vecuma grupa. Viņiem šis animācijas seriāls noteikti šķiet interesantāks, nekā vecāka gada gājuma respondentiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā, taču krievu valodā runājošo auditorija tika pārstāvēta vairāk vecuma grupā no 25 līdz 34 gadiem. Autore izvirza pieņēmumu, ka šajā cilvēka dzīves posmā animācijas seriālu skatīšanās nav tik izplatīts brīvā laika pavadīšanas laiks un veids, kā izklaidēties vai atpūsties.

3.2.10.att. Kādos medijos Jūs skatāties animācijas seriālu Simpsoni?

Aptaujas izveidotāja aicināja respondentus minēt medijus, kādos skatās animācijas seriālu Simpsoni. Šis bija atvērtais jautājums, tādēļ tika izveidotas kategorijas, kurās atbildes autore apokopoja. Uz šo jautājumu atbildes sniedza 265 respondenti, no kuriem 209 bija latviešu, 47 – krievu, bet 9 citās valodās runājoši cilvēki.

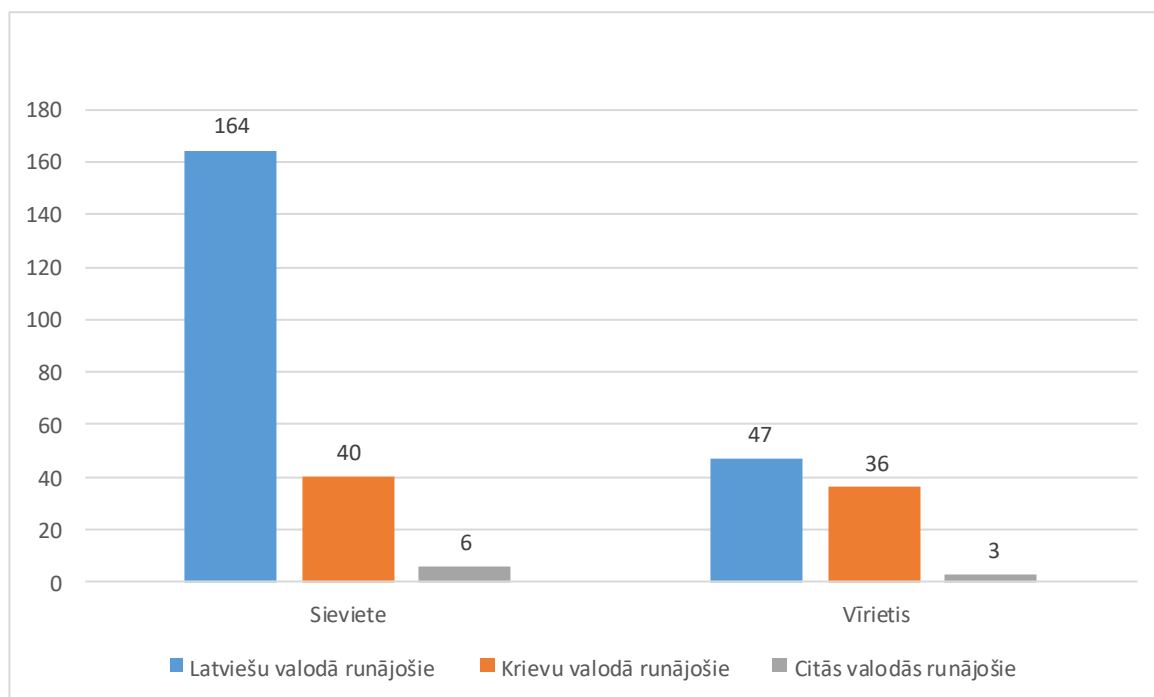
75% jeb 157 latviešu valodā runājoši cilvēki minēja, ka animācijas seriālu Simpsoni skatās TV kanālos, no kuriem 59% jeb 123 izmanto TV6 kanālu, bet 16% jeb 34 TV3 kanālu. Citi respondenti minēja šādus televīzijas kanālus, kuros seko līdzī dzeltenās vidusmēra amerikāņu ģimenes piedzīvojumiem – FOX, Kanāls 2, Cartoon Network, PRO7. 13% jeb 27 no latviešu valodā runājošo auditorijas pārstāvjiem izmanto interneta adreses, kurās skatīties animācijas seriālu online. Tika minētas dažādi interneta vietņu nosaukumi, piemēram, www.watchseries.com, www.watchseries.cr, www.fano.in, www.couchtuner.ag, www.mywatchseries.to, www.popcornertime.com, www.onwatchseries.com, www.watchcartoononline.com, www.toonova.net. 8% jeb 17 no latviešu valodā runājošajiem respondentiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā atbildēja, ka lejupielādē Simpsonu epizodes savā personīgajā datorā un pēc tam tās skatās, taču 4% jeb 8 no aptaujātajiem nemaz nevarēja nosaukt mediju, kurā skatās animācijas seriālu, jo to vairs nedara tik regulāri vai arī kanālu, kurā skatās Simpsonus, ir uzslēguši bērni un vecāki nav pievērsuši uzmanību kanāla nosaukumam.

Krievu valodā runājošo cilvēku auditorijā visvairāk animācijas seriāls Simpsonu skatās interneta adresēs, piemēram, www.adultmu.ru, www.youtube.com, www.kisscartoon.me, www.onlysimpsons.com, www.sp-fan.ru, www.vk.ru, www.vkontakte.com. To dara 53% jeb 25 respondenti. 27% jeb 13 no aptaujas dalībniekiem, kuri pārstāv krievu valodā runājošo auditoriju, Simpsonus skatās televīzijas kanālos, piemēram, 2x2, TV3+, FOX, TV3 kanālā animācijas seriāla gaitām seko līdz 6% jeb 3 personas un TV6 kanālā 11% jeb 5 cilvēki, bet 4% jeb 2 no respondentiem kanālā Channel4. Krievu valodā runājošo auditorijā 4 cilvēki Simpsonus skatās savā personīgajā datorā epizodes, kuras pirms tam ir lejupielādējuši no interneta vietnēm un tik pat liels skaits cilvēku jeb 8% jeb 4 nespēj nosaukt mediju, kurā skatās animācijas seriālu. 2% jeb 1 no šīs auditorijas pārstāvjiem pirka Simpsonu epizodes, kuras bija ierakstītas DVD diskos līdz pat 16. sezonai.

33% jeb 3 no citā valodā runājošajiem respondentiem animācijas seriālu Simpsoni skatās, izmantojot TV kanālus, piemēram, TV6 un TV3 un Viasat Sport, 33% jeb 3 no šīs auditorijas dalībniekiem izmanto interneta mājas lapas, piemēram, www.seasonvar.ru un www.beeg.com, www.youtube.com. 33% jeb 3 no deviņiem citās valodās runājošajiem cilvēkiem nespēja nosaukt mediju, kurā skatās animācijas seriālu Simpsoni. Neviens no šīs auditorijas pārstāvjiem neizmanto iespēju lejupielādēt epizodes savā personīgajā datorā.

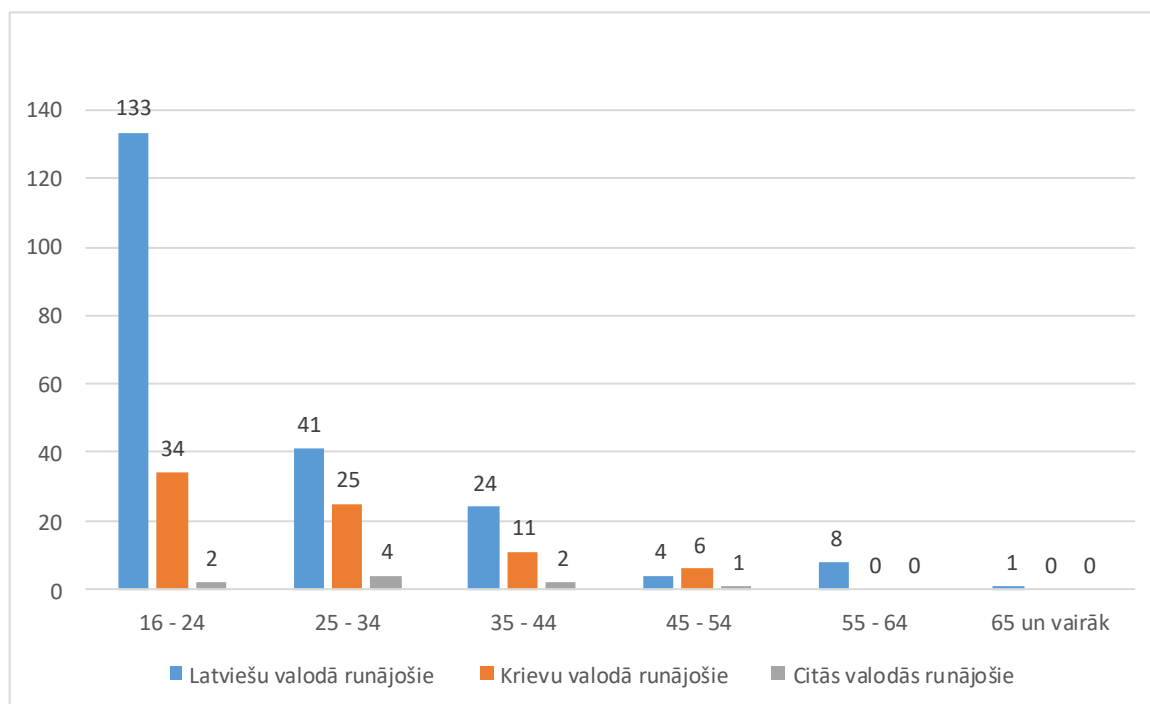
No visiem respondentiem, kuri sniedza savu atbildi uz šo aptaujas jautājumu, visvairāk animācijas seriāla Simpsoni gaitām tiek sekots līdz, izmantojot TV kanālus, jo šis bija visbiežāk izmantotais atbilžu variants. To izvēlējās 82% jeb 173 respondenti no 209. Šo televīzijas kanālu sarakstā TV3 un TV6 ir tie, kurus aptaujas dalībnieki piemin visaktīvāk kā precizējumu medijam, lai sekotu līdz Simpsonu sižeta attīstībai. Šis arī ir vispopulārākais medijs, kurā latviešu valodā runājošie cilvēki skatās animācijas seriālu, to lieto 75% jeb 157 respondenti un 33% jeb 3 citās valodās runājošie cilvēki, taču krievu valodā runājošo respondentu vidū visbiežāk pieminētais medijs ir interneta adreses, kas ir otrs visizplatītākais atbilžu variants, ņemot vērā visus aptaujas dalībnieku viedokļus, uz jautājumu – „Kādos medijos Jūs skatāties animācijas seriālu Simpsoni?”. To izvēlējās 26% jeb 55 respondenti no 209 kā savu atbildi, no kuriem 33% jeb 3 bija citās valodās runājošie cilvēki. Par pusi mazāks skaits no aptaujas dalībniekiem jeb 21, no kuriem 81% jeb 17 ir latviešu valodā runājoši cilvēki un 19% jeb 4 krievu valodā runājoši cilvēki, un 0 citās valodās runājoši cilvēki, Simpsonu epizodes skatās savā personīgajā datorā, kuras pirms tam ir lejupielādējuši internetā. Tikai no 15 no visiem respondentiem, kuri sniedza atbildi uz šo aptaujas jautājumu, nevarēja atsaukt atmiņā televīzijas kanāla vai interneta adreses nosaukumu, kurā skatās

animācijas seriālu Simpsoni, no kuriem 53% jeb 8 bija latviešu valodā runājošie cilvēki, 27% jeb 4 krievu un 20% jeb 3 citās valodās runājošo cilvēku auditoriju pārstāvjiem.

3.2.11.att. Lūdzu, norādiet savu dzimumu

No 296 respondentiem, kuri piedalījās aptaujā, 71% jeb 210 bija sieviešu dzimtas no kurām 78% jeb 164 bija latviešu valodā runājošas, 9% jeb 40 krievu valodā runājošas, bet 3% jeb 6 citās valodās runājošas. 29% jeb 86 no aptaujas dalībniekiem bija vīrieši, no kuriem 55% jeb 47 bija latviešu valodā runājoši, 42% jeb 36 krievu valodā runājoši un 3% jeb 3 citās valodās runājoši.

3.2.12.att. Lūdzu, norādiet savu vecumu

169 no respondentiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā pārstāvēja vecuma grupu 16 – 24, no kuriem 79% jeb 133 bija latviešu valodā runājoši cilvēki, 20% jeb 34 krievu valodā runājoši cilvēki, bet 1% jeb 2 citās valodās runājoši cilvēki.

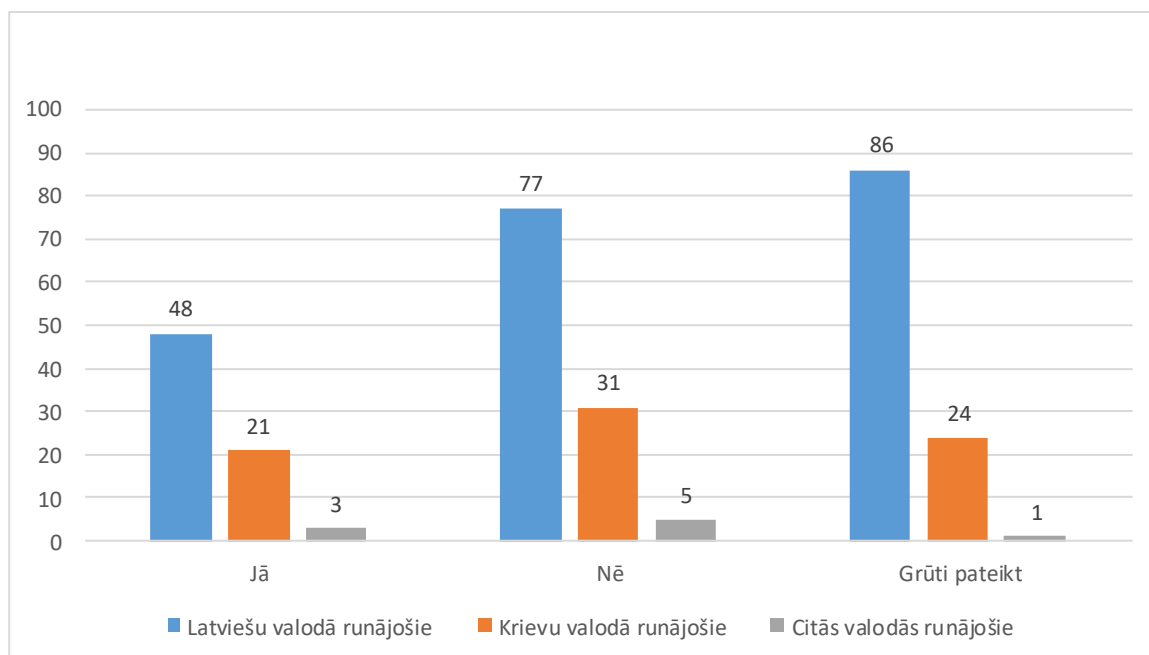
41% jeb 70 no respondentiem bija vecumā no 25 līdz 34 gadiem, no kuriem 59% jeb 41 bija latviešu valodā runājošs cilvēks, 36% jeb 25 krievu valodā runājoši cilvēki un 6% jeb 4 citās valodās runājoši cilvēki.

22% jeb 37 aptaujas dalībnieki bija vecumā no 35 līdz 44 gadiem, no kuriem 65% jeb 24 bija latviešu valodā runājoši, 30% jeb 11 krievu valodā runājoši, bet 5% jeb 2 citās valodās runājoši cilvēki.

Vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem bija 6% jeb 11 respondenti, no kuriem 36% jeb 4 latviešu, 55% jeb 6 krievu valodās runājošas personas un 9% jeb 1 citās valodās runājošs cilvēks.

Vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem aptaujā piedalījās 5% jeb 8 latviešu valodā runājoši cilvēki, bet neviens krievu un citās valodās runājošs cilvēks. 0,6% jeb 1 no visiem respondentiem, kuri piedalījās aptaujas veikšanā bija vecuma grupā „65 un vairāk”. Šis bija latviešu valodās runājošo auditorijas pārstāvis.

Neviens no krievu valodā runājošajiem un citās valodās runājošajiem respondentiem neatbilda vecuma grupai 55 – 64 gadi vai 65 un vairāk.

3.2.13.att. Vai Jūs sevi uzskatāt par politiski aktīvu cilvēku?

Kopā uz šo jautājumu atbildi sniedza 296 respondenti.

24% jeb 72 no aptaujātajiem cilvēkiem uzskata sevi par politiski aktīviem, no kuriem 67% jeb 48 ir latviešu valodā runājoši cilvēki, 29% jeb 21 ir krievu valodā runājošs cilvēks un 4% jeb 3 ir citās valodās runājoši cilvēki. 38% jeb 113 no respondentiem uzskata, ka nav politiski aktīvi. No šiem cilvēkiem 68% jeb 77 ir latviešu valodā runājoši, 27% jeb 31 ir krievu valodā runājošs, bet 4% jeb 5 ir citās valodās runājoši cilvēki. Uz šo jautājumu kā atbildies variantu „Grūti pateikt” izvēlējās 37,5% jeb 111 respondenti, no kuriem 77% jeb 86 ir latviešu valodā runājoši, 22% jeb 24 krievu valodā runājoši un 0,9% jeb 1 citā valodā runājošs respondents.

Ņemot vērā rezultātus, aptaujas veikšanā visvairāk piedalījās cilvēki, kuri sevi neuzskata par politiski aktīviem, jo šādu atbildi sniedza 38% jeb 113 respondenti no 296.

Pēc šīs pētniecības metodes veikšanas autore veica šādus secinājumus par latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku politikas uztveri animācijas seriālā Simpsoni:

1. Krievu valodā runājošie cilvēki nebija tik atsaucīgi anketas veikšanā, jo, autoresprāt, tā tika publicēta sociālajos tīklos laikā, kad Latvijā starp latviešu tautības cilvēkiem un krievu tautības cilvēkiem ir zināma politiskā spriedze, jo 9. maijā tiek atzīmēta Uzvaras diena, kuras laika posmā un arī pēc tam tiek apspriesta šīs dienas atzīmēšana,

kura radusies politisku un vēsturisku apstākļu cēlonī un savā darbā autore pētīja tieši šo divu auditoriju - latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku, politikas uztveri.

2. Latviešu valodā runājošo cilvēku auditorijā ir izplatītāks animācijas seriāls Simpsoni, nekā krievu valodā runājošo auditorijā, par ko liecina tas, ka 4 no 72 krievu valodā runājošiem cilvēkiem, bet tikai 2 no 209 latviešu valodā runājošiem cilvēkiem nezina, kas ir šis izklaidējošais raidījums.
3. Kā latviešu valodā, tā krievu valodā runājošie cilvēki uzskata, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par vidusmēra amerikāņu ģimenes piedzīvojumiem un ikdienu.
4. Ģimens locekļu savstarpējās attiecības un politika ir tēmas, par kurām latviešu valodā un krievu valodā runājošo auditoriju pārstāvji uzskata, ka tiek runāts animācijas seriālā Simpsoni.
5. Gan latviešu valodā, gan krievu valodā runājošie cilvēki drīzāk piekrīt apgalvojumam, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku.
6. Latviešu valodā runājošie cilvēki drīzāk piekrīt tam, ka animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja, salīdzinājumā ar krievu valodā runājošajiem cilvēkiem, kuri šo apgalvojumu vērtē neitrāli.
7. Krievu valodā runājošie cilvēki savu sapratni uz atsaucēm par politiskajiem jokiem Simpsonos vērtē neitrāli, taču latviešu valodā runājošie cilvēki drīzāk piekrīt tam.
8. Kā latviešu valodā runājošie cilvēki, tā arī krievu valodā runājošie cilvēki neitrāli vērtē savu piekrišanu atveidotajai politikai animācijas seriālā Simpsoni.
9. Latviešu valodā runājošie cilvēki animācijas seriālu Simpsoni skatās reizi mēnesī vai biežāk, turpretī krievu valodā runājošie cilvēki seko līdzī šim izklaidējošama raidījumam reizi gadā vai biežāk.
10. Latviešu valodā runājošie cilvēki animācijas seriālu Simpsoni vēro televīzijas kanālos, precīzāk TV3 kanālā, taču krievu valodā runājošie cilvēki izmanto iespēju skatīties raidījumu tiešsaistē.
11. Gan no latviešu, gan no krievu valodās runājošo cilvēku auditorijām lielākā daļa respondentu bija sievietes.
12. Lielākā daļa aptaujāto respondentu bija vecumā no 16 līdz 24 gadiem.

13. Latviešu valodā runājošajiem cilvēkiem bija grūti pateikt, vai viņi ir politiski aktīvi, turpretī krievu valodā runājošie cilvēki, kuri piedalījās aptujas veikšanā, neuzskata sevi par politiski aktīviem cilvēkiem.

3.2. Kontentanalīzē iegūto datu atspoguļojums

Autore izvirzīja kategorijas, kuras apkopoja kontentanalīzes tabulā (*skat. 3. Pielikums*) un pēc kurām analizēja jaunāko - 28 - animācijas seriāla Simpsoni sezonu. 13 epizodēs no 22 bija iespējams saskarties ar politiskiem motīviem.

Pirmajās trīs izvirzītajās kategorijās autore pieminēja epizodes kārtas numuru, tēmu, par ko tā ir un citātus, kuros parādās ar politiku saistīta informācija. Pārejās kontentanalīzes kategorijas bija šādas - kā parādās tēli, kādi tēli parādās, kādas tēmas parādās saistībā ar politiku, kāda veida komiskie paņēmieni tiek izmantoti, izmantotās karikatūras tehnikas.

3 no šīm epizodēm parādījās politiskie tēli denotīvā līmenī, Fidels Kastro un divas reizes Linkolns un Vašingtons.

13 no 22 epizodēm, kurās autore atrada politiskos motīvus, izmantotais animācijas veids, bija karikatūra.

Analizētajās animācijas seriāla Simpsoni epizodēs tika izmantotas šādas karikatūras tehnikas – parodija, satīra, ironija, intertekstualitāte.

Politikas motīvi, kuri parādās animācijas seriāla Simpsoni epizodēs, tiek iekļauti dažādās situācijās, piemēram, vienkāršos dialogos ar ģimeni, skolas biedriem citām personām brīžos, kad sarunas tēma nav bijusi saistībā ar politiku, būs kāds, kas pateiks kādu ironisku, satīrisku joku, izmantojot politiskos motīvus. Tiek runāts par demokrātiju, tās šķelšanos, sabiedrības nevienlīdzību, vēlēšanu aģitācijām, politiķu doto solījumu nepildīšanu, labāku dzīves apstākļi, par kuru nodrošināšanu rūpējas politiķi, sūtījumu nogādāšana uz cietumu, naudas izkrāpšana, valsts vadīšana, par pasaules līderiem, neatkarības atjaunošana, karadarbība, mafija.

Pēc šīs pētniecības metodes izmantošanas autore nonāca pie šādiem secinājumiem par animācijas seriāla Simpsoni 28. sezonu:

1. Sižeta līnija, kura tiek iekļauta animācijas seriāla Simpsoni epizodēs nav konkrēti par politiku, bet tā tiek pieminēta ikdienišķos dialogos starp draugiem, radniekiem, nepazīstamiem cilvēkiem, izmantojot sarkastiskus, ironiskus jokus vai izteikumus.
2. Animācijas seriāla Simpsoni 28. sezonas epizodēs politika parādās gan neverbālajā komunikācijā, gan verbālajā komunikācijā.

3. Politiskie motīvi, kuri parādās 28. animācijas seriāla Simpsoni sezonā, ir saistībā ar vēlēšanām, demokrātiju, vienlīdzību, arī par demokrātijas šķelšanos, mafijas darbību, slepeno aģentu organizāciju, naudas izkrāpšana, neatkarības deklarācijas atjaunošana, nelegālu sūtījumu noagādāšanu uz cietumu, Kanādas attīstību salīdzinājumā ar Ameriku, dzīves apstākļu salīdzinājums pilsētās, kuru nodrošina politiskie spēki.
4. Animācijas seriāla Simpsoni epizodēs politiskie tēli parādās denotīvā līmenī tikai trīs reizes, pārējo laiku netiek konkrēti pieminēti vai demonstrēti šie tēli.
5. Visās epizodēs, kurās tiek pieminēta politika, animācijas veids, kāds tiek izmantots, ir karikatūra.
6. Analizētajās animācijas seriāla Simpsoni epizodēs tika izmantotas šādas karikatūras tehnikas – parodija, satīra, ironija, intertekstualitāte.

3.3. Fokusa grupas intervijas datu analīze

Balstoties uz anketēšanu kā pētniecības metodi, ar kuras palīdzību tika izvirzītas kontentanalīzes kategorijas (*skat. 4. Pielikums*), pēc kurām tika analizēta animācijas seriāla Simpsoni 28. sezona, autore izveidoja fokusa grupas diskusiju, uz kuru uzaicināja 4 latviešu valodā runājošus cilvēkus un 4 krievu valodā runājošus cilvēkus. Diskusijas gaitā tika demonstrētas 4 epizodes, no kurām divās politiskais motīvs parādījās teksta formā, no tām tika uzņemti ekrānšāviņi un divās tika demonstrēti animācijas seriāla epizodes fragments 1 minūtes garumā. Fokusa grupas diskusijā tika izmantots fragments no 1. epizodes, kurā parādās citplanētietis ar uzrakstu „*Vote Kodos. Make Universe Great Again*” un 13., 14. epizodes sākuma aina, kurā ir divi baloni. Uz viena ir rakstīts „*Vote Lincoln*”, uz otra „*Vote Washington*”. Šie fragmenti tiek parādīti ekrānšāviņu veidā. Fragmenti, kuri tiek demonstrēti 1 minūtes garumā, ir no 12. epizodes, kurā bagāto vecāku dēls visiem cilvēkiem pieiet rindas priekšā un Līza saka: „Tikai tāpēc, ka Tev ir nauda, tas nenozīmē, ka vari visiem pielīst priekšā rindā” un otrs ir no 4. epizodes fragments, kurā visā Springfieldā ir aptrūcies ūdens, pateicoties Bērnsa kungam, Klauns Krastijs saka: „Kāpēc mēs turpinām ievēlēt šo vīrieti?” Pēc to noskatīšanās tika uzdoti jautājumi, lai iegūtu atbildes uz pētniecības jautājumiem, kurus darba sākumā izvirzīja autore.

Uzdodot fokusa grupas diskusijas dalībniekiem pirmo jautājumu – „Par kādām tēmām, Jūsaprāt, tiek runāts šajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos?”, gan latviešu valodā runājošie cilvēki uzskatīja, ka šajos fragmentos tiek runāts par politisko situāciju ASV un pasaulē, kā politiķi izmanto valsts līdzekļus savām vajadzībām, nevienlīdzību,

netaisnīgumu, kas izpaužas tā, ka politiķiem un viņu ģimenes locekļiem ir lielākas priekšrocības, salīdzinājumā citiem cilvēkiem. Tika pieminēts arī tas, ka vienā no fragmentiem ir atsauce uz populāro kultūru, piemēram, fragmentā, kurā Bērnsa kungs neapgādā Spiringfildu ar ūdeni, ir iespējams redzēt *The Hunger Games* (Bada Spēles) sāgu mūsdienīgā, satīriskā izpratnē. Krievu valodās runājošie cilvēki uzskatīja, ka tajos tiek apspriestas sociālās nevienlīdzības, priekšrocības, kādas ir turīgākiem cilvēkiem salīdzinājumā ar ne tik finansiāli nodrošinātām personām. Ir redzami priekšvēlēšanu kampaņu motīvi. Abu auditoriju pārstāvji saskatīja līdzīgas tēmas, par kurām tiek runāts šajos animācijas seriāla *Simpsoni* fragmentos. Galvenokārt tās bija saistītas ar politiku vai politiskām norisēm, politisku darbību rezultātiem.

Otrajā jautājumā, kuru uzdeva autore: "Vai Jūs piekrītat, ka šajos fragmentos tika atveidota politika?", latviešu valodā runājošie cilvēki, kuri piedalījās fokusa grupas diskusijā pārliecinoši piekrita par to, ka fragmentos tiek atveidota politika, piemēram, prezidenta vēlēšanas un nevienlīdzība sabiedrībā, pieminot to, ka attēlos to varēja vieglāk uztvert, nekā video fragmentos, jo bija ilgaks laiks jāvelta pārdomām, lai nonāktu pie secinājuma un atbildes uz šo uzdoto jautājumu. Krievu valodā runājošie cilvēki vai nu nepiekrīt vai daļēji piekrīt šim izteikumam, jo, pēc viņu uzskatiem, ne visos fragmentos ir tieša sasaiste ar politiku - divos no tiem atklāti tiek parādīts aicinājums balstot vēlēšanās, taču citos tā neparādās tik aktīvi, tik uzskatāmi.

Trešajā jautājumā: "Vai Jūs piekrītat, ka politiskā nostāja, kura ir atveidota šajos fragmentos, ir aktīva?", latviešu valodā runājošo cilvēki uzskata, ka politika tiek attēlota, bet ne aktīvi, ne stingri noteiktā veidā, minot to, ka *Simpsonos* tāda mēdzot parādīties, taču ne konkrēti šajos animācijas seriāla fragmentos. Diskusijas dalībnieki min to, ka neskatoties uz attēlā parādīto atsauci uz D. Trampa kampaņu (*Make Universe Great Again*), nevajadzētu uztvert kā stingru reklāmu vai anti reklāmu - mēģinājums ietekmēt skatītāju balsojumu, proti, daudzi politiķi ir rādīti animācijas seriālā *Simpsoni* gadu gaitā un satīra vairāk vai mazāk ir caurvijusi tos visus. Viens no diskusijas dalībniekiem uzsvēra, ka cilvēki šim animācijas seriālam seko līdzīgu ilgu laiku, līdz ar to tas ietekmē skatītājus. Krievu valodā runājošie cilvēki arī neuzskata, ka tiek parādīta konkrēta politiskā nostāja vai piekrišana kādam konkrētam politiskajam spēkam, saucot to vārdā. Vienā no tiem tika atpazīts autoratīvais režīms un sociālā nevienlīdzība starp sabiedrības daļām.

Fokusa grupas pārstāvjiem tika uzdots šāds jautājums: „Vai Jūs saprotiet atsauces uz politiskajiem jokiem šajos fragmentos?” Krievu valodā runājošo cilvēku vidū lielākoties izskanēja noliedzoša atbilde jeb viņi nesaprot atsauces uz politiskajiem jokiem, nespēj šos jokus uztvert uzreiz pēc fragmenta noskatīšanās, turpretī Latviešu valodā runājošie cilvēki

gandrīz visi atbildēja, ka saprot atsauces uz politiskajiem jokiem, piebilstot, ka saprot tos vispārināti, bet nespēj identificēt konkrētus personāžus vai jokus no reālās dzīves

Diskusijas attīstības gaitā dalībniekiem tika uzdots jautājums – „Vai politika, kura tiek atveidota šajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos, sakrīt ar Jūsu domām?” Latviešu valodā runājošie cilvēki uzskata, ka viņu domas nesakrīt ar atveidoto politiku, bet situācijas tiek attēlotas precīzi, kā arī krievu valodā runājošo cilvēku domas nesakrīt ar fragmentos atveidoto politiku, pamatojot šādu viedokli ar to, ka neseko līdz tik ļoti Amerikā notiekošajām politiskajām aktivitātēm un aktualitētām.

Diskusijas turpinājumā autore vēlējās noskaidrot atbildes jautājumu – „Kas Jums vislabāk patika demonstrētajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos? Ko bija vieglāk uztvert - ekrānšāviņu vai video fragmentu?” Starp krievu un latviešu valodās runājošajiem cilvēkiem tika atdzīts, ka video fragmentos ir vairāk jāiedziļinas un vieglāk ir uztvert ekrānšāviņus jeb politiskos motīvus, kuri tiek atveidoti neverbālajā, nevis verbālajā komunikācijā, kas ir, piemēram, uzraksts uz mājas sienas, vides reklāmas, jo tajos nav jāgaida, kad tiks nodota šī politiskā ziņa, kā arī vieglāk uztvert atsauces uz jokiem.

Uzdodot diskusijas dalībniekiem jautājumu – „Vai bija problēmas kaut ko uztvert šajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos? Ja bija, tad, ko tieši? Kāpēc, Jūsprāt, tā bija?”, latviešu valodā runājošie cilvēki atzina, ka saskārās ar minimālām grūtībām, lai izprastu šos fragmentus, taču krievu valodā runājošie diskusijas dalībnieki grūtības saprast kādu no šiem fragmentiem pamatoja ar savu neieinteresētību politiskajās norisēs, taču vispārīgi bija iespējams uztvert politiskos motīvus. Viens no dalībniekiem piebilda, ka ir iespējams arī ar vienkāršākiem piemēriem atveidot politiku.

Pēc šīs pētniecības metodes veikšanas autore izvirzīja šādus secinājumus par krievu un latviešu valodās runājošo auditoriju politikas uztveri animācijas seriālā Simpsoni:

1. Gan krievu valodā runājošo, gan latviešu valodā runājošo cilvēki atpazīna politiku, kura tika atveidota animācijas seriāla Simpsoni demonstrētajos fragmentos.
2. Latviešu valodā runājošie cilvēki piekrita tam, ka demonstrētajos fragmentos ir atveidota politika, taču krievu valodā runājošie cilvēki vairāk atbildēja neapstiprinoši, nekā apstiprinoši.
3. Gan krievu valodā runājošie cilvēki, gan latviešu valodā runājošie cilvēki neuzskatīja, ka demonstrētajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos, ir aktīva politiskā nostāja.

4. Krievu valodā runājošie cilvēki nesaprata atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni, turpretī latviešu valodā runājošie cilvēki vismaz virspusēji saprata tās.
5. Gan latviešu, gan krievu valodās runājošie cilvēki uzskata, ka viņu domas nesakrīt ar atveidoto politisko nostāju animācijas seriāla Simpsoni demonstrētajos fragmentos.
6. Abu auditoriju pārstāvji – kā krievu valodā runājošajiem, tā latviešu valodā runājošajiem cilvēkiem vieglāk bija uztvert politiku, kura tika iekļauta uzrakstos, nevis verbālajā komunikācijā, jo tad uzreiz tiek nodots politiskais motīvs.
7. Latviešu valodā runājošie cilvēki saskārās ar minimālām grūtībām, uztverot politiku, kura bija iekļauta demonstrētajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos, bet krievu valodā runājošie cilvēkiem tas bija sarežģītāk.

Secinājumi

Animācijas seriāls Simpsoni pilda sociālās televīzijas funkcijas, jo kā vēsta aptaujas dati, gan latviešu, gan krievu valodās runājošie respondenti piemin to, ka šis raidījums ir par bērnu audzināšanu un politiku, kultūru un vienas no sociālajā funkcijām ir iespēja uzzināt par notikumiem, kas ir aktuāli gan pasaulē, gan sabiedrība, gan apkārtējā vidē un arī iespēja apgūt uzvedības modeļus.

Animācijas seriāls Simpsoni ar politiku saistītus notikumus piemin vairāk kā citi situāciju komēdiju raidījumu televīzijas vēsturē, kā vēsta aptaujas dati, tad gan krievu, gan latviešu valodās runājošie cilvēki uzskata, ka viena no tēmām, par kuru tiek daudz runāts, ir politika.

Sīzeta līnija, kura tiek iekļauta animācijas seriāla Simpsoni epizodēs nav konkrēti par politiku, bet tā tiek pieminēta ikdienišķos dialogos starp draugiem, radniekiem, nepazīstamiem cilvēkiem, izmantojot sarkastiskus, ironiskus jokus vai izteikumus.

Amerikas politikas kultūru, attieksmi, ticību, demokrātiju un politiku var identificēt un var palīdzēt saprast, kā līdzekli, izmantojot Simpsonus, jo, vadoties pēc aptaujā iegtajiem rezultātiem gan latviešu valodā, gan krievu valodā runājošie cilvēki drīzāk piekrīt apgalvojumam, ka animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku, taču pēc fokusa grupas diskusijas viedokļi atšķirās, jo latviešu valodā runājošie cilvēki piekrita tam, ka demonstrētajos fragmentos ir atveidota politika, turpretī krievu valodā runājošie cilvēki vairāk atbildēja neapstiprinoši, nekā apstiprinoši.

Grūtības uztvert politiku un atsauces uz politiskajiem jokiem, kuri tiek atveidoti animācijas seriālā Simpsoni latviešu un krievu valodās runājošo auditorijās saistās ar ne tik lielu ieinteresētību Amerikas politiskajās aktivitātēs un aktualitātēs.

Gan latviešu, gan krievu valodās runājošie cilvēki uzskata, ka politiskie motīvi, kuri ir iekļauti animācijas seriāla Simpsoni epizodēs, izmantojot neverbālo komunikāciju, ir vieglāk uztverami, nekā video fragmenti, jo tajos ir vairāk jāiedziļinās.

Animācija seriālā Simpsoni tiek atveidots liberālisms, kuru uztvēra vairāk krievu valodā runājoši cilvēki, nekā latviešu valodā runājoši cilvēki.

Animācijas seriālā Simpsoni tiek atveidoti jautājumi un tēmas saistībā ar kultūru, izmantojot komiskus paņēmienus, satīru un parodiju, kurus atpazīst latviešu un krievu valodās runājošie respondenti, kuri piedalījās aptaujas veikšanā.

Analizētajās animācijas seriāla Simpsoni epizodēs tika izmantotas šādas karikatūras tehnikas – parodija, satīra, ironija, intertekstualitāte, kas tiek pieminēti kā komiskie paņēmieni, kurus pielieto šajā raidījumā, lai demonstrētu tēmas saistībā ar kultūru.

Pēc aptaujā iegūtajiem rezultātiem latviešu valodā runājošie cilvēki drīzāk piekrīt tam, ka animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja, salīdzinājumā ar krievu valodā runājošajiem cilvēkiem, kuri šo apgalvojumu vērtē neitrāli, taču fokusa grupas diskusijas laikā ne vienas, ne otras auditorijas pārstāvji neuzskatīja, ka Simpsoniem ir aktīva politiskā nostāja.

Vadoties pēc aptaujā iegūtajiem rezultātiem, tad kā latviešu valodā runājošie cilvēki, tā arī krievu valodā runājošie cilvēki neitrāli vērtē savu piekrišanu atveidotajai politikai animācijas seriālā Simpsoni, taču fokusa grupas diskusijas laikā tika iegūti rezultāti, kuros gan latviešu, gan krievu valodās runājošie cilvēki uzskata, ka viņu domas pilnīgi nesakrīt ar atveidoto politisko nostāju animācijas seriāla Simpsoni demonstrētajos fragmentos.

Balstoties uz aptaujā iegūtajiem rezultātiem, krievu valodā runājošie cilvēki savu sapratni uz atsaucēm par politiskajiem jokiem Simpsonos vērtē neitrāli, taču latviešu valodā runājošie cilvēki drīzāk piekrīt tam. Šos rezultātus pastiprina fokusa grupas diskusijas rezultāti, kuros uzrādās tas, krievu valodā runājošie cilvēki ne tik labi saprata atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni, turpretī latviešu valodā runājošie cilvēki vismaz virspusēji saprata tās.

Pateicības

Paldies Ralfiņam par katru „Tu izdarīsi, Tu to vari”. Paldies par labiem vārdiem un atbalstu ģimenei, Ancei, Dinai, Elīzai. Paldies par padomu Nadīnai.

Paldies darba vadītājai Zanei Radzobei par ticību un iedvesmošanu.

Izmantotie informācijas avoti

- Abramson, A. (2003). *The History of Television, 1942 – 2000*. USA: McFarland & Company, Inc., Publishers.
- Alberti, J. (2004). *Leaving Springfield: The Simpsons and the Possibility of Oppositional Culture*. USA: Wayne State University Press.
- Brown, A., S., Logan, C. (2006). *The Psychology of the Simpsons: D'oh!*. USA: BenBella Books.
- Buckingham, A., Saunders, P. (2004). *The Survey Methodes Workbook: From Design to Analysis*. UK: Cambridge.
- Calhoun, C., McGowan, J. (1997). *Hannah Arendt and the Meaning of Politics*. London: University of Minnesota Press.
- Caramani, D. (2011). *Corporative Politics*. NY: Oxford University Press.
- Caramani, D. (2011). *21st Century Political Science. A Reference Handbook*. UK: SAGE Publications.
- Crisell, A. (2006). *A Study of Modern Television. Thinking Inside the Box*. NY: Palgrave Macmillan Ltd.
- Cullen, J. (2001). *Popular Culture in American History*. USA: Blackwell Publishing Ltd.
- Fedorak, S. (2009). *Pop Culture: The Culture of Everyday Life*. Toronto: University of Toronto Press.
- Fill, C. (2006). *Marketing Communications: Engagement Strategies and Practice*. 4th edition. Prentice Hall Europe.
- Foy, J., J. (2008). *Homer Simpson Goes to Washington: American Politics through Popular Culture*. USA: University Press of Kentucky.
- Hannoosh, M. (2011). *Baudelaire and Caricature: From the Comic to an Art of Modernity*. USA: Penn State University Press.
- Henry, M. (2012). *The Simpsons Satire, and American Culture*. London: Palgrave Macmillan Ltd.
- Hesse - Biber, N., S., Leavy, P. (2004) *Approaches to Qualitative Research: A Reader on Theory and Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Hinds, E. H. Jr., Motz, A. F., Nelson, A. M. S. (2006). *Popular Culture Theory and Methodology*. USA: Popular Press.
- Jones, R. A. (2000). *Research Methods In The Social And Behaviural Sciences*. Massachusetts: Sinauer Associates. INC Publisher.

- Krippendorff, K. (2013). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. UK: SAGE Publications Inc.
- Kropļijs, A., Raševska, M. (2004). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Rīga: RaKa.
- Leftwich, A. (2004). *What is Politics: The Activity and its Study*. UK: Polity Press Ltd.
- Marsden, V., P., Wright, D., J. (2010) *Handbook of Survey Research 2nd. Ed.* Bingley: Emerald Group.
- Miller, L., R., Brewer, D.,J. (2003) *The A-Z Social Research*. London: SAGE Publications Ltd.
- Mitry, J. (2000). *Semiotics and the Analysis of Film*. USA: Anthlone Press.
- Nelmes, J. (2012). *Introduction to Film Studies*. UK: Routledge.
- Oppenheim, N., A. (2001) *Questionnaire Design and Attitude Measurement*. London: Continuum.
- Ortved, J. (2012). *Simpsons Confidential: The Uncensored, Totally Unauthorised Account of the World's Greatest TV Show by the People That Made It*. UK: Faber and Faber.
- Pallant, C. (2011). *Demystifying Disney: A History of Disney Feature Animation*. London: Bloomsbury Publishing.
- Rožukalne, A. (2011). *Kas? Kur? Kāda? Mūsdienu mediju auditorija*. Rīga: Turība.
- Turner, C. (2004). *Planet Simpson*. USA: Da Capo Press.
- Smith, P. (2001). *Cultural Theory. An Introduction*. NY: Blackwell Publishers Ltd.
- Storey, J. (1999). *Cultural Consumption and Everyday Life*. London: Oxford University Press.
- Storey, J. (2001). *Cultural Theor and Popular Culture..* UK: Pearson Education Limited.
- Tannenbaum, P., H. (1980). *The Entertainmetn Functions of Television*. London: Psychology Press.
- <http://tvseriesfinale.com/tv-show/simpsons-season-28-ratings/> [skatīts 14.04.2017.]
- Weber, R., Ph. (1990). *Basic Content Analysis*. UK: SAGE Publications Inc.
- Weinreich, N. K. (1999). *Hands-on Social Marketing: A Step-by-steo Guide*. Thousand Oaks: Sage Publications.

PIELIKUMS

Politikas uztvere latviešu un krievu valodās runājošo auditorijās

Labdien! Esmu Latvijas Universitātes Sociālo Zinātņu fakultātes 3.kursa studente. Bakalaura darba ietvaros izstrādāju pētījumu par animācijas seriālu Simpsoni. Aptauja ir anonīma, un dati tiks izmantoti un prezentēti apkopotā veidā.

* Required

Vai Jūs zināt, kas ir animācijas seriāls Simpsoni? *

- Jā
- Nē

Ja uz iepriekšējo jautājumu atbildējāt ar "Nē", tad, aicinu Jūs turpināt aptauju sadaļā "Lūdzu, sniedziet informāciju par sevi", kura sekos, veicot klikšķi ar peles kreiso taustiņu uz "Tālāk/Next" lapas lejā

Lūdzu, īsi raksturojiet animācijas seriāla Simpsoni sižetu

Your answer

Par kādām tēmām, Jūsaprāt, tiek runāts animācijas seriālā Simpsoni? Ir iespējams atzīmēt vairākus atbilžu variantus

- Ģimenes locekļu savstarpējās attiecības
- Bērnu audzināšana
- Politika
- Sports
- Kultūra
- Other: _____

Lūdzu, novērtējiet dotos apgalvojumus, ņemot vērā, ka ar 1 apzīmē nepiekrītu, bet 7 - piekrītu

Animācijas seriāls Simpsoni ir par politiku

- 1 2 3 4 5 6 7
- Nepiekrītu Piekrītu

Animācijas seriālam Simpsoni ir aktīva politiskā nostāja

1 2 3 4 5 6 7

Nepiekrītu Piekrītu

Es vienmēr saprotu atsauces uz politiskajiem jokiem animācijas seriālā Simpsoni

1 2 3 4 5 6 7

Nepiekrītu Piekrītu

Atveidotā politika animācijas seriālā Simpsoni sakrīt ar manām domām

1 2 3 4 5 6 7

Nepiekrītu Piekrītu

Cik bieži Jūs skatāties animācijas seriālu Simpsoni?

- Reizi nedēļā vai biežāk
- Reizi mēnesī vai biežāk
- Reizi gadā vai biežāk
- Retāk kā reizi gadā
- Neskatos

Ja uz iepriekšējo jautājumu atbildējāt ar "Neskatos", tad, aicinu Jūs turpināt aptauju sadaļā "Lūdzu, sniedziet informāciju par sevi", kura sekos, veicot klikšķi ar peles kreiso taustiņu uz "Tālāk/Next" lapas lejā

Kādos medijos Jūs skatāties animācijas seriālu Simpsoni?
Lūdzu norādīt precīzu mājas lapas, TV kanāla nosaukumu

Your answer

NEXT

Politikas uztvere latviešu un krievu valodās runājošo auditorijās

* Required

Lūdzu, sniedziet informāciju par sevi

Lūdzu, norādiet savu dzimumu *

- Sieviete
 Vīrietis

Lūdzu, norādiet savu tautību *

- Latviešu
 Krievu
 Other: _____

Lūdzu, norādiet savu vecumu *

Your answer

Vai Jūs sevi uzskatāt par politiski aktīvu cilvēku? *

- Jā
 Nē
 Grūti pateikt
 Other: _____

Paldies!

BACK

SUBMIT

Navar software powered by Research Online Forms

Восприятие политики в русскоговорящей и латышскоговорящей аудиториях

Здравствуйте! Я студентка 3 курса Социальных наук Латвийского университета. В рамках своей бакалаврской работы я занимаюсь исследованием мультисериала Симпсоны. Опрос анонимный, вся информация будет использована в обработанном виде.

* Required

Знаете ли Вы, что такое анимационный сериал Симпсоны? *

- Да
 Нет

Если на предыдущий ответ Вы ответили "нет", тогда пропустите следующие вопросы и перейдите к заполнению информации о себе внизу страницы

Кратко опишите сюжет анимационного сериала Симпсоны

Your answer

Какие темы, по вашему мнению, затрагиваются в этом сериале? Можно выбрать несколько ответов

- Взаимоотношения членов семьи
 Воспитание детей
 Политика
 Спорт
 Культура
 Other: _____

Оцените предложенные утверждения от 1 до 7, беря во внимание, что 1 означает "не согласен/на", а 7 - "согласен/на"

Анимационный сериал Симпсоны про политику

	1	2	3	4	5	6	7	
не согласен/ на	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	согласен/на

У анимационного Сериала Симпсоны есть активная политическая позиция

1 2 3 4 5 6 7

не согласен/на согласен/на

Я всегда понимаю отсылки на политические шутки в сериале Симпсоны

1 2 3 4 5 6 7

не согласен/на согласен/на

Воспроизводимая политика в сериале Симпсоны совпадает с моими мыслями

1 2 3 4 5 6 7

не согласен/на согласен/на

Как часто Вы смотрите сериал Симпсоны?

- Раз в неделю или чаще
- Раз в месяц или чаще
- Раз в год или чаще
- Реже, чем раз в год
- Не смотрю

Если на предыдущий ответ Вы ответили "не смотрю", тогда пропустите следующий вопрос и перейдите к заполнению информации о себе

В каком медийном пространстве вы смотрите сериал Симпсоны? Пожалуйста, укажите конкретную интернет-страницу или название телеканала

Your answer

Пожалуйста, заполните информацию о себе

Пожалуйста, укажите свой пол *

- Мужской
- Женский

Пожалуйста, укажите свой возраст *

Your answer

Укажите свою национальную принадлежность *

- Латыш
- Русский
- Other: _____

Считаете ли Вы себя политически активным человеком? *

- Да
- Нет
- Сложно сказать
- Other: _____

Благодарю!

SUBMIT

Kontentanalīzes tabula

Epizodes nosaukums / Epizodes kārtas numurs	Tēma	Citātu atlase	Kā parādās tēli (konotīvā vai denotīvā līmenī)	Kādi tēli parādās	Kādas tēmas parādās saistībā ar politiku	Kāda veida komiskie paņēmieni tiek izmantoti	Izmantotās karikatūras tehnikas
Monty Burns' Fleeing Circus 28. sezona, 1. epizode	Bērnsa kungs cenšas atkārtot šovu, kurā piedalīšanās iepriekš, pirms 100 gadiem, bija neveiksmīga	1.Sērija sākas ar citplanētieta, kurš lido pa debesīm, pie kura ir piestiprināta reklāma – „Balso par Kodos, radīsim visumu atkal lielisku”. <i>(Make America Great Again)</i> 2.Ceļa malā vides reklāma, uz kuras attēlots Springfildas mērs un rakstīts „259233 minūtes kopš es lauzu savu solījumu” 3.Līza jautā pilsētas ierbaucējam:”No kurienes Jūs esiet? Jums ir dīvains akcents.” Viņš saka:”Es esmu no mazas pilsētas Latvijā, Jūs noteikti tādu nezināsiet”	-	-	Vēlēšanas, politiķi lauž dotos solījumus, Amerika ir lieliska valsts	Karikatūra	Parodija, intertekstualitāte, ironija

The Town 28. sezona, 3. epizode	Homērs vēlas saviem ģimenes locekļiem pierādīt, ka Bostona ir sliktāka pilsēta, nekā Springfilda, tādēļ aizved viņus uz turieni. Viss neizdodas kā plānots, jo ģimenei iepatīkas Bostona un viņi pārvācas uz turieni dzīvot	1.Mārdža: „Homēr, es nekad neesmu uzdrīkstējies sapņot par dzīvošanu vietā, kurā novērtē izglītību, kurā ir lieliska veselības aprūpe un visi iedzīvotāji ir aktīva dzīvesveida piekritēji. Tas būtu neprātīgi, ja es teiktu, ka mums ir jāskolo bērni šeit”	-	-	Labāki dzīves apstākļi	Karikatūr a	Ironija
Treehouse of Horror 28. sezona, 4. epizode	Sērija ir par godu Helovīniem, tādēļ tā sastāv no vairākiem šausmu stāstiem.	1.Sērijas sākumā parādās uzraksts „Balsošu vēlēšanās par to, no kā man ir visvairāk bail”; 2.Bārts:”Kādēļ mēs dodamies pirkt Ziemassvētku egļīti Helovīnos?” Homērs, norādot ar pirkstu uz piespraudīti, uz kuras rakstīts „Ivanka 2028” saka:”Jo Amerikā viss vienkārši notiek pārāk ātri.” 3.Kad visā Springfildā ir aptrūcies ūdens, pateicoties Bērnsa kungam, Klauns Krastijs saka:” Kāpēc mēs turpinām ievēlēt šo	-	-	Vēlēšanas; nelegālu sūtījumu nogādāšana uz cietumu; aģenti, kuri nogalina cilvēkus, kuri nav labvēlīgi mērķu sasniegšanai	Karikatūr a	Ironija, intertekstualitāte, parodēšana

		<p>vīrieti?"</p> <p>4.Bārts izglābj Līzu no cietuma:"Es piegādāju mazas paciņas cietumniekiem. Es nezinu, kas ir tajās, bet viņi ir priecīgi mani redzēt."</p> <p>4.Mo (bārmenis) parāda Bārtam slepeno bāzi zem bāra:"Patiesībā visi cilvēki, kuri izšķiež savu laiku bārā ir slepenie aģenti, kuri strādā, lai izglābtu pasauli." Lenijs jautā Karlam, kā veicas. Karls atbild:"Es atteicu dažus čekus", ar žestu, parādot, ka ir kādu nogalinājis.</p>					
Trust by Clarify 28. sezona, 5. epizode	<p>Kents Brokmens tiek atsādināts. Klauns Krastijs izdod jaunus saldumus, kuriem ir ķīmisks sastāvs. Līza un Bārts izmeklē šo lietu.</p>	<p>1.Tibors iegūst paaugstinājumu, Homērs:"Kā tā var notiks ar cilvēku, kurš knapi runā angļiski?"</p> <p>2.Ziņu diktators Kents Brokmens tiek atstādināts par viltus ziņu izpaltīšanu, Homērs:"Mēs vēlamies žurnālistus, kuriem varam uzticēties."</p> <p>3.Homēram ir uzvilks Kanādā ražots uzvalks, viņš saka:"Es iešu pie Bērnsa kunga un teikšu, ka esmu vīriešu</p>	-	-	Demokrātija , Kanāda ir attīstītāka, nekā Amerika	Karikatūra	Ironija, parodija

		līderis”					
There Will Be Buds 28. sezona, 6. epizode	Homērs ir bērnu lakrosa trenera palīgs	1.Mammas ar saviem bērniem ir slimnīcā, viena no viņām iesaucas:„Es esmu ārsta sieva, glābiet manu bērnu pirmo!”	-	-	Demokrātija s šķelšana	Karikatūra	Parodija
Havana Wild Weekend 28. sezona, 7. epizode	Homērs ar ģimeni aizved vectēvu uz Kubu, jo savstarpēji vienojoties, nonāk pie secinājuma, ka tur viņam būs labāki dzīves apstākļi	1.Līza:”Vai šī nav slimnīca, no kuras Amerikai ir kauns?” Homērs atbild:” Amerika kaunās no daudzām lietām.” 2.Homērs:”Visiem lieliskākajiem pasaules līderiem ir bijušas bārdas, piemēram, Santa Klausam, Fidelam Kastro”	Denotīvā līmenī	Fidels Kastro	Valsts vadīšana, būšana pasaules līderim	Karikatūra	Parodija, ironija
The Last Traction Hero 28. sezona, 9.epizode	Homērs sevi savaino, Bērnsa kungs vēlās, lai viņš paraksta dokumentu, ka atceļ apsūdzību	1.Homērs:”Kā es varēju aizmirst iesūdzēt tiesā Bērnsa kungu? Tas ir viens no veidiem, kā kļūt bagātam Amerikā”	-	-	Naudas izkrāpšana	Karikatūra	Satīra

Pork ann Burns 28. sezona, 11. epizode	Mārdža aicina visu ģimeni atbrīvoties no lietām, kuras vairs nenes prieku	1.Homērs:"Mēs varbūt varētu paturēt manu 2014. gada joku kalendāru, jo tas būs tāds pats kā kalendārs 2031. gadā. Mums būs nepieciešams kaut kas pozitīvs pēc Ķīnas Pasaules kara"	-	-	Karadarbība	Karikatūra	Ironija
The Great Phatsby 28. sezona, 12. epizode	Līza cīnās par demokrātiju, par to, ka visiem ir jābūt vienādām tiesībām, neskatoties uz stāvokli sabiedrībā	1.Līza:"Tikai tāpēc, ka Tev ir nauda, tas nenozīmē, ka vari visiem pielīst priekšā rindā"	-	-	Demokrātija	Karikatūra	Satīra
Fatzcaraldo 28. sezona, 14. epizode	Homērs cenšas glābt neveselīgās ēstuve Springfildā no to aizslēgšanas un Liza cenšas glābt skolas radio staciju	1.Sērija iesākas ar fragmentu, kurā ir divi baloni. Uz viena ir rakstīts „Vote Lincoln”, uz otra „Vote Washington”	Denotīvā līmenī	Linkolns un Vašingtons	Vēlēšanas	Karikatūra	Parodija
The Cad and the Hat 28. sezona, 15. epizode	Bārts jūtas vainīgs par to, ka sāpināja Līzu, Homērs kļūst atpazīstams Springfildā ar savām šaha spēlēšanas iemaņām	1.Sērija iesākas ar fragmentu, kurā ir divi baloni. Uz viena ir rakstīts „Vote Lincoln”, uz otra „Vote Washington”	Denotīvā līmenī	Linkolns un Vašingtons	Vēlēšanas	Karikatūra	Parodija

Kamp Kruster 28. sezona, 16. epizode	Bērni atgriežas no Klauna Krastija nometnes, Homērs kļūst par produktīvāku darbinieku	1., „Tās ir muļķības, kuras uzrakstīja mazs bērns.” Policists Vigams: „To pašu viņi teica par neatkarības atjaunošanas deklarāciju.”	-	-	Neatkarības atjaunošana	Karikatūra	Ironija
22 for 30 23. sezona, 17. epizode	Bārts kļūst par ievērojumu basketbola spēlētāju, bet notikumu attīstības laikā viņam rodas domstarpības ar mafiju	1. Sērijas sākumā „Air Dingus” lidmašīna parādās	-	-	Mafija	Karikatūra	Intertekstualitāte, parodija, ironija

4. Pielikums Fokusa grupas diskusijas transkripts

Vieta: Rīga, Stabu iela 65 – 12

Datums: 23.05.2017.

Laiks: 18.03 – 19.56

Fokusa grupas diskusijas dalībnieki:

Latviešu valodā runājošie cilvēki – Nadīna (N_LV), Elīza (E_LV), Jānis (J_LV), Ričards (R_LV);

Krievu valodā runājošie cilvēki – Anastasija (A_KV), Svetlana (S_KV), Dārta (D_KV), Viviāna (V_KV).

1. Par kādām tēmām, Jūsprāt, tiek runāts šajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos?

N_LV: Manuprāt, šajos fragmentos tiek vēstīts par politisko situāciju ASV un pasaulē.

D_KV: Tajos tiek runāts par varu un to, kā ar to var valdīt pār citiem. Cilvēks, kuram ir vara un nauda, var "atpirkties" par neēlīgām rīcībām ar savu naudu un nākotnes solījumiem. Tāpat šīs tēmas norāda uz sociālās nevienlīdzības aspektu.

J_LV: Par to, ka politiķu ģimenes locekļi var apiet sistēmu un iegūt kaut ko ātrāk vai izdevīgāk kā citi, kā arī tas, ka politiķi izmanto finansiālos līdzekļus no valsts budžeta nelietderīgi un savām vajadzībām.

V_KV: Par nevienlīdzību, par vienu cilvēku pārākumu pār citiem.

R_LV: Par politiku, par vēsturi, sociālām normām un sadzīvi, atsauce uz populāro kultūru, piemēram, fragmentā, kurā Bērnsa kungs neapgādā Spiringfildu ar ūdeni, ir iespējams redzēt The Hunger Games (Bada Spēles) sāgu mūsdienīgā, satīriskā izpratnē.

S_KV: Ne vienmēr varu uzķert Simpsonu humoru un jociņus. Divi no tiem bija par politiku, bet viens par naudas privilēģijām.

A_KV: Video fragmentos par sociālo nevienlīdzību, par to, kā tā izpaužas starp nabadzīgajiem un bagātajiem, par to, kādas priekšrocības dažādi apstākļi sniedz bagātajiem.

E_LV: Attēlos saskatu izteiktas politiskās nostājas attēlojumu, izceļas tieši priekšvēlēšanu kampaņas motīvi, kā caur animācijas seriālu tiek ietekmēti vēlētajī. Video saskatu nevienlīdzību, netaisnīgumu, absurdas situācijas un kretinisma izpausmi varoņos.

2. Vai Jūs piekrītat, ka šajos fragmentos tika atveidota politika?

D_KV: Piekrītu daļēji, jo, lai gan šādas varas izpausmes var piemist ar politiku nesaistītiem cilvēkiem, tie tikpat labi var būt arī dažādi miljonāri vai slavenības, kuras nav saistītas ar politiku, bet savu stāvokli sabiedrībā izmanto labuma gūšanai negodīgā ceļā.

V_KV: Nē.

R_LV: Drīzāk nē.

E_LV: Attēli nepārprotami ir saistīti ar politiku. Par video būtu jāiedziļinās, lai saskatītu politikas ievirzes, tomēr pirmo reizi aplūkojot redzu vienkārši epizodes no seriāla, kas saistītas ar nevienlīdzību sabiedrībā.

J_LV: Jā, piekrītu.

A_KV: Piekrītu – ekrānšāviņos ir vieglāk nolasāma atsauce uz ASV prezidenta vēlēšanām un to, kā ASV ievēlējuši kaut ko ārpusaulīgu, savukārt video fragmentu politikas tēmas nolasāmas, jo runa ir par sociālo nevienlīdzību, kura galvenokārt rokas politisko procesu dēļ, piemēram, korupcijas.

S_KV: Nevaru teikt, ka visos, bet 3 fragmentos ir manāma politiskā sasaiste. Tikai divos no tiem ir atklāti parādīts un aicināts balsot par konkrēto kandidātu, taču vienā no tiem parāda, ka sabiedrība ir sadalīta kārtās.

N_LV: Jā, protams. Gan attēli, gan video atsaucas uz kādu politisko situāciju, piemēram, kad tuvojas jaunā ASV prezidenta vēlēšanu laiks.

3. Vai Jūs piekrītat, ka politiskā nostāja, kura ir atveidota šajos fragmentos, ir aktīva?

R_LV: Es piekrītu, ka Simpsonos nereti tāda mēdz parādīties, taču nesaskatu tieši politisko reklāmu šeit. Lai gan pirmais attēls patiešām, manuprāt, ir acīm redzama atsauce uz D. Trampa kampaņu (*Make Universe Great Again*), es nedomāju, ka to vajadzētu uztvert kā stingru reklāmu vai anti reklāmu - mēģinājums ietekmēt skatītāju balsojumu, proti, daudzi politiķi ir rādīti animācijas seriālā Simpsoni gadu gaitā un satīra vairāk vai mazāk ir caurvijusi tos visus.

A_KV: Nepiekrītu, ka ļoti konkrēta politiskā nostāja, vai, piemēram, piekrišana kādam konkrētam politiskam spēkam, taču ekrānšāviņos ir pausta nostāja par ASV prezidenta vēlēšanām un negatīva nostāja pret Trampa ievēlēšanu.

S_KV: Manuprāt, tikai vienā fragmenta ir konkrēta politiskā nostāja.

E_LV: Attēlos ir atveidota aktīva politiska nostāja, kas burtiski sasniedz vēlētājus un atstāj iespaidu uz jau kopš bērnības.

D_KV: Fragmentā par “Dry hard” manāma autoritārisma nostāja, tā kā misteram Bērnsam pieder visa politiskā vara, savukārt pilsētā valda ekonomiskā krīze.

Otrajā fragmentā aktīvu politisko nostāju no blondā zēna puses nesaskatu, jo viņš tomēr ir bērns un tikai tāpēc, ka viņa tēvs ir ietekmīgs biznesmenis, viņš nevar pārstāvēt nekādu politisko nostāju. Tā es to redzu vismaz šajā fragmentā. Taču Liza šajā sērijā, iespējams, pārstāv liberālismu vai liberālo konservatīvismu, tā kā viņa aizstāv savas un citu cilvēku intereses un iestājas par nevienlīdzību (bagātie-nabagi).

V_KV: Nē.

J_LV: Fragmentā ar rindu, kurai pieiet priekšā bagātu vecāku dēls - piekrītu, fragmentā par ūdentrukumu Springfieldā – nepiekrītu.

N_LV: Es domāju, ka nav parādīts konkrēti kādai ir jābūt katra politiskajai nostājai vai kādā virzienā būtu jādomā, bet gan tiek attēlotas situācijas, kas vēsta par dažādiem politiskajiem aspektiem, kas ietekmē cilvēku ikdienas dzīvi.

4. Vai Jūs saprotiet atsauces uz politiskajiem jokiem šajos fragmentos?

D_KV: Uzreiz pēc fragmentu noskatīšanās nesaprotu.

R_LV: Jā, taču ne otrajam attēlam, kurā attēlots A. Linkolns un Dž. Vašingtons. Viņi nereti ir uzskatīti par vieni no visu laiku nozīmīgākajiem prezidentiem ASV vēsturē, taču Linkolna piedzimšanas laikā Vašingtons jau bija miris.

N_LV: Jā, šķiet, ka sapratu visu.

V_KV: Nē.

S_KV: Nē, diemžēl neesmu apveltīta ar spējām saprast visus Simpsonu jokus.

A_KV: Saprotu atsauci ekrānšāviņos, kas bija atsauce uz prezidenta vēlēšanām, taču video fragmentos konkrētu politisko atsauvi nesaskatu.

E_LV: Nē, jo nesaskatu ne parastus jokus, ne politiskus jokus šajos apskates fragmentos.

J_LV: Konkrētus personāžus vai jokus no reālās dzīves nespēju identificēt, bet vispārināti sapratu.

5. Vai politika, kura tiek atveidota šajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos, sakrīt ar Jūsu domām?

N_LV: Neteiktu, ka gluži sakrīt, taču aktuālo situāciju precīzi atspoguļo gan.

D_KV: Tā sakrīt ar manām domām, runājot par 2. fragmentu. Es pieņemu Lizas pozīciju par vienlīdzību.

J_LV: Nē, nesakrīt, jo, protams, ka neviens nevēlas, lai valdības līdzekļi tiktu imantoti nelietderīgi un deputāti dzīvotu labāk, bet iedzīvotājiem būtu sliktāki dīves apstākļi.

E_LV: Atveidotu politiku saskatu tikai attēlos, kas nesakrīt ar manām domām, jo uzskatu, ka nav pareizi pasaulē populārus seriālus izmantot, lai ietekmētu cilvēku politisko nostāju.

S_KV: Nesekoju līdzī politiskajai sistēmai Amerikā tik ļoti, lai paustu savu viedokli par kādu no fragmentā redzamajiem kandidātiem, taču tajā, kur Līza aizrāda par to, ka bagātā cilvēka bērns ielien bez rindas visiem priekšā, es piekrītu viņam jo neuzskatu, ka tad, ja cilvēkiem ir bagāti vecāi, tad viņi var darīt, ko grib.

V_KV: Politika nav mana stiprā puse.

A_KV: Video fragmentos – piekrītu, neatbalstu milzīgo sociālo nevienlīdzību starp nabadzīgajiem un bagātajiem. Par attēliem – grūti komentēt, jo nedzīvoju ASV un neesmu aktīva Trampa atbalstītāja.

R_LV: Satīras par Trampu. Pilnīgi noteikti!

6. Kas Jums vislabāk patika demonstrētajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos?

Ko bija vieglāk uztvert - ekrānšāviņu vai video fragmentu?

D_KV: Man labāk patika 2. fragments, jo tur vismaz kāds iestājās par taisnību, bet 1. fragmentā visi tikai samierinājās ar esošo situāciju.

V_KV: Man patika labāk otrais fragments, jo to es labāk sapratu.

J_LV: Grūti pateikt, kas patika labāk, bet noteikti ekrānšāviņos politiskās situācijas bija vieglāk saprast, nekā video fragmentos.

N_LV: Hmm, patika joki, jo Simpsoni ir viens no maniem mīļākajiem animācijas seriāliem. Jokes patika tā ironija, kas atspoguļo ikdienas dzīves realitāti. Domāju, ka vieglāk bija uztvert attēlu, jo tās vēstījums uzreiz bija uztverams, jo tas ir “vienā gabalā”, ko uzreiz cilvēks uztver un apstrādā, taču video fragmentā ir vairāk jāiedziļinās. Kaut gan tas manu uztveri neizmainīja – viegli uztvēru arī vēstījumu no video fragmenta.

E_LV: Interesantāki bija video fragmenti, atsaucot atmiņā bērnību un animācijas seriāla skatīšanos, taču šajā gadījumā vieglāk uztvert un nolasīt politikas kontekstu bija attēlos.

D_KV: Vieglāk bija uztvert ekrānšāviņu, jo tur galvenā doma tika parādīta uzreiz, nevajadzēja gaidīt konkrētu brīdi, kad tiks nodota ziņa. Tāpat arī daudz vieglāk bija saprast atsauces uz politiskajiem jokiem.

A_KV: Man labāk patika video fragmenti - joki par nopietnu politisko vai sociālo problēmu daudz labāk aktualizē to, bet vieglāk uztverami ir ekrānšāviņi, jo tur uzreiz ir nolasāmas atsauces uz politiskajiem notikumiem – īsti un konkrēti, turpretī video fragmentā ir nepieciešams vairāk iedziļināties. Nav iespējams uzreiz saskatīt atsauces

S_KV: Man patika fragments, kurā Līza aizrādīja puisim par to, ka viņš ielīda pirms visiem rindā. Visus fragmentus uztvēru vienādi, neko nemaina tā formāts, jo man bija grūtības uztvert tikai vienu no četriem fragmentiem.

R_LV: Viegļāk bija uztvert video fragmentu. Man patika epizode, kurā Bērnsa kungs bija apturējis ūdens apgādi Springfildai.

7. Vai bija problēmas kaut ko uztvert šajos animācijas seriāla Simpsoni fragmentos? Ja bija, tad, ko tieši? Kāpēc, Jūsaprāt, tā bija?

D_KV: Pirmo fragmentu uztvert bija grūtāk. Liekas, ka to politisko domu, par ko viņi gribēja pavēstīt, varēja attēlot savādāk, piedāvājot ikdienišķākus piemērus, nevis galvas noklāšana ar autiņbiksītēm utt. Tieši šo mulšinošo piemēru dēļ bija grūti saprast, par ko ir runa.

V_KV: Man bija grūti uztvert fragmentus, jo neinteresējos par politiku un nezinu visas aktualitātes.

R_LV: Viss bija vairāk vai mazāk labi saprotams.

N_LV: Nē. Es domāju, ka tas ir diezgan atkarīgs no cilvēka, kā katrs ko uztver. Piemēram, mums ir dažādas pagātnes pieredzes, dažādas vērtību sistēmas, kas ir ļoti būtiski faktori uztveršanās procesā. Katrs mēs to varam interpretēt citādāk.

S_KV: Nesaprotu vēl aizvien vienu fragmentu, bet tas gan jau tādēļ, ka neesmu radīta Simpsonu jociņiem.

A_KV: Šķiet, ka šajā nebija grūtības kaut ko uztvert, bet citās sērijās gan ir, ja nezini kaut kādu politisko vai sociālo kontekstu, nedzīvo tajā valstī.

E_LV: Problēmas video fragmentos bija uztvert politiku, jo apskatot materiālus nekoncentrējot uz zemtekstu un apslēpoto domu. Ja kārtīgāk iedziļinātos vai apskatītu video vairākkārtīgi, ar mērķi atklāt, kāds ir apslēptais ziņojums, tad iespējams mainītos viedoklis un tiktu uztvertas citas nianšes.

J_LV: Video fragmentos nespēju identificēt personāžus un situācijas, jo tās atšķirībā no ekrānšāviņiem bija jāuztver ļoti vispārināti.

Bakalaura darbs „Politikas uztvere latviešu un krievu valodās runājošo cilvēku auditorijās: animācijas seriāla Simpsoni gadījums” izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (neskaitot izmantotos informācijas avotus un pielikumus) ir 103 659 rakstuzīmes (ieskaitot intervālus).

Autors: _____

Personīgais paraksts

Lauma Anta Tipāne

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja/-s: _____ 29.05.2017.

docente Dr. art. Zane Radzobe

Recenzents: _____

docents Dr. philol. Viktors Freibergs

Darbs iesniegts Komunikācijas zinātnes nodaļā 30.05.2017.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe _____

Vārds Uzvārds (personiskais paraksts)

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

07.06.2017. prot. Nr.

Komisijas sekretāre: _____

docente Dr. māksl. Zane Radzobe